

TANE

TASA-ARVOTYÖTÄ JO NELJÄ VUOSIKYMMENTÄ

TASA-ARVOASIAIN
NEUVOTTELUKUNNAN
TOIMINTAKERTOMUS
2011-2015

SISÄLLYS

1.	ESIPUHE	6
2.	TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN TEHTÄVÄT	11
	Lainsäädäntövalmistelun asiantuntija	12
	Aloitteentekijänä ja valtionhallinnon neuvonantaja	13
	Yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa	13
	Tasa-arvopolitiikan ja sukupuolentutkimuksen yhdistäjä	13
	TANE:n jaostot tasa-arvotemojen edelläkävijöinä	13
3.	TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOONPANO 1.12.2011–29.10.2015	17
4.	TANE:N TOIMINTA KAUDELLA 2011–2015	21
	Kauden painopistealueet	21
5.	TANE:N JAOSTOT	24
	Miesjaosto	25
	Sukupuoli ja valta -jaosto	31
	Kasvatus- ja koulutustyöryhmä	37
6.	TANE:N AIHEET JA VAIHEET - TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNTA 40 VUOTTA	39
7.	TASA-ARVOLAIN UUDISTUS JA YHDENVERTAISUUSLAKI	45
8.	TASA-ARVO-OHJELMA	48
9.	VALTION TALOUSARVIOESITYKSET VUOSILLE 2013–2016	50
10.	HALLITUKSEN RAKENNEPOLIITTINEN OHJELMA	52
11.	VAALITYÖ	54
	Kuntavaalit 2012	55
	Europarlamenttivaalit 2014	58
	Eduskuntavaalit 2015	60
12.	HALLITUSOHJELMATAVOITTEET 2015–2019	65
13.	MIEHET, POJAT JA ISYYS	68
	Sosiaali- ja terveysministeriön miestyöryhmä	68
	Isyyslaki uudistuu	70
	Isyysvapaa	72
	Lapsen huolto- ja tapaamiskäytännöt	73
	Miehen työ -palkinto	75
14.	KASVATUS, KOULUTUS JA TUTKIMUS	81
	Tasa-arvo kasvatuksessa	82
	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmat	84

	Sukupuolentutkimuksen jatkuvuus ja resurssit	86
15.	IHMISKAUPPA JA PROSTITUUTIO	88
	Euroopan neuvoston ihmiskaupan vastainen yleissopimus	89
	Lasten myynti, lapsiprostituutio ja -pornografia	90
	Seksinosto ja seksikauppa	91
16.	SUKUPUOLI JA VÄKIVALTA	93
	Istanbulin sopimus	93
	Raiskausrikokset	94
	Naisiin kohdistuva väkivalta	97
17.	SAMAPALKKAISUUS	98
	Naisen euro	98
	Tutkimus samapalkkaisuudesta Suomessa	99
18.	PÖRSSIYHTIÖT	100
19.	SEKSUAALIVÄHEMMISTÖJEN OIKEUDET	102
20.	MAANPUOLUSTUS JA ASEVELLISUUS	103
21.	EUROOPAN UNIONI	106
22.	KANSAINVÄLINEN POLITIIKKA	107
	YK:n Pekingin julistus ja toimintaohjelma	107
	YK:n naisten asemaa käsittelevä toimikunta, CSW	108
	YK:n vuoden 2015 jälkeinen kehitysagenda	109
	Tasa-arvo Pohjoismaissa	109
	Kansainvälinen romaninaisten konferenssi	112
23.	MAASEUTUPOLITIikka	116
24.	VALMISTAUTUMINEN SUOMI100-JUHLAVUOTEEN	117
25.	VIESTINNÄN KEHITTÄMINEN	119
	Viestintä keskittyy yhden sivun alle	120
	Sosiaalisen median merkitys kasvaa	121
26.	LIITTEET	122
	Tilaisuudet	122
	Lausunnot ja kannanotot	124
	Nettisivut	128
	Julkaisut ja esitteet	128

Mallusjoen miesvoimistelijat esiintyvät
Miehen työ -palkinnonjakotilaisuudessa vuonna 2013

Puheenjohtaja Jukka Relander ja pääsihteeri Hannele Varsa

1. ESIPUHE

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) juhli 40-vuotista taivaltaan kauden 2011–2015 aikana. TANE perustettiin vuonna 1972 ja on vanhin Suomen kolmesta tasa-arvoviranomaisesta. Se on pysyvä, valtioneuvoston asetuksilla säädetty neuvottelukunta, jonka tehtävänä on ollut seurata ja edistää sukupuolten tasa-arvon toteuttamista yhteiskunnassa. TANE:n vuosikymmenien aikana käsittelemistä aiheista osa on edelleen ajankohtaisia, vaikka elävätkin ajan myötä. Tällä kaudella vahvasti esillä olivat esimerkiksi perhepolitiikka, päivähoiton järjestäminen, vanhemmuuteen liittyvät kysymykset sekä tasa-arvolain uudistaminen.

Vanhempainvapaiden uudistaminen 6+6+6-mallin mukaisesti on ollut neuvottelukunnan pitkäaikainen tavoite. Mallilla pyritään turvaamaan lasten hyvinvointi ja edistämään sukupuolten tasa-arvoa. Parinkymmenen vuoden ajan on keskitytty isien kannustamiseen vapaiden pitämisessä.

Tällä kaudella keskiössä oli keskustelu työurien pidentämisestä, minkä yhteydessä pääministeri Jyrki Katainen esitti, että äitien tulisi palata työelämään vanhempainvapailla nykyistä nopeammin. Tasa-arvon näkökulmasta vanhempainvapaiden tasaisempi jakaminen äitien ja isien kesken edesauttaisi lastenhoidon vastuun jakamista, naisten työmarkkina-aseman paranemista työraukattomien lyhentyessä vapaiden yhteydessä sekä työnantajille kohdistuvien vanhempainvapaista johtuvien paineiden tasaisempaa jakautumista eri alojen kesken.

Työelämään paluu edellyttää lasten päivähoiton järjestymistä.

TANE:n jäsenet Rolf Paqvalin ja Tapio Bergholm

Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden hyväksyminen oli yksi varhaisimmista tasa-arvoa edistävästä uudistuksista, joita TANE ajoi voimakkaasti. Varhaiskasvatustalua uudistettaessa tämä oikeus kyseenalaistettiin. Neuvottelukunta joutui ottamaan lausunnoissaan voimakkaasti kantaa subjektiiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämiseksi uudessa laissa ja oikeus säilyi eduskuntakauden loppuun, vaikka siitä myöhemmin luovuttiinkin.

Isyyslakia valmistelemaan perustettiin työryhmä, joka esitti, että avioliiton ulkopuolella syntyvien lasten isyys voitaisiin jatkossa tunnustaa ennen syntymää neuvolakäynnin yhteydessä selvissä tilanteissa. Uuden isyyslain myötä isyyden tunnustaminen neuvolas- sa on mahdollista vuoden 2016 alusta alkaen. TANE piti oikeasuun- taisena isyysvapaita koskevaa lakimuutosta, jossa isyysrahakautta pidennettiin ja etuuden hyödyntämisestä tehtiin joustavampaa. Neuvottelukunta laati lisäksi perhejärjestöjen kanssa kannanoton, jossa vaadittiin, että laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta uudistetaan seuraavalla eduskuntakaudella vastaamaan paremmin perheiden moninaisia tilanteita ja eron jälkeen tasa-arvoisesti jaet- tua vanhemmuutta.

Koulutuksessa Suomi on säilyttänyt PISA-tuloksissa vahvan aseman, mutta poikien heikko koulumenestys on herättänyt huolta kauden aikana. Neuvottelukunta teki kannanottoja ja lausui esiopetuksen pakollisuudesta, perusopetuksen (OPS) sekä lukion opetus- suunnitelmista (LOPS) sekä lukion tuntijaon uudistamisesta useaan otteeseen. Sukupuolten tasa-arvon ja sukupuolittietoisien toiminnan edistämisen saaminen mukaan kaikkiin kasvatusta ja koulutusta koskeviin uudistuksiin sekä opettajien koulutukseen oli TANE:lle

TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa ja varapuheenjohtaja Tarja Filatov

tärkeää. Neuvottelukunnan tekemä kannanotto sukupuolten tasa-arvon huomioimisesta perusopetuksessa otettiin hyvin vastaan, ja se näkyi parhaiten perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Sukupuolten tasa-arvon ja sukupuolitietoisuuden toiminnan edistämistä neuvottelukunta perusteli muun muassa segregaaation lieventämisellä sekä kiusaamisen ja häirinnän vähentämisellä. Kasvatusta ja koulutusta koskevista aiheista järjestettiin kaksi seminaaria ja lisäksi toimintaa alettiin suunnata neuvoloiden ja vanhempien tasa-arvotietoisuuden edistämiseen.

Yksi TANE:n historian suurimmista ponnistuksista oli tasa-arvolain aikaansaaminen vuonna 1987. Myös tätä lakia uudistettiin kuuluneen kauden aikana. Uudessa laissa otettiin huomioon sukupuolen moninaisuus, ulotettiin toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu perusopetukseen ja täsmennettiin työpaikkojen tasa-arvosuunnittelua koskevia säännöksiä. Uusi tasa-arvolaki astui voimaan vuoden 2015 alusta. Lisäksi kansalaisaloitteena eduskuntaan tullut tasa-arvoinen avioliittolaki, joka salli samaa sukupuolta olevien avioitumisen, sai kansanedustajien enemmistön puolelleen.

Vaaleihin liittyvän tiedotustyönsä kautta TANE oli mukana tasa-arvopolitiikassa kuntavaalien 2012, europarlamenttivaalien 2014 ja eduskuntavaalien 2015 aikana. Vaalityöskentely ja sukupuolitietoisuuden vaalityön edistäminen oli Sukupuoli ja valta -jaoston painopistealue.

TANE jatkoi pitkäaikaisen tavoitteensa ajamista 40 prosentin sukupuolikiintiön säätämisestä pörssiyritysten hallituksiin. Vaikka naisten määrä pörssiyritysten hallituksissa on viime vuosina kasvanut erityisesti suuremmissa yhtiöissä, on naisten osuus hallitusten jäsenistä edelleen keskimäärin vain vähän yli viidenneksen.

TANE otti kaudella vahvasti kantaa seksinoston kriminalisoinnin puolesta. Vuoden 2006 käännteentekevässä lakiuudistuksessa säädettiin rikokseksi seksinosto ihmiskaupan tai parituksen uhrilta. Keskeistä oli rikosoikeudellisten sanktioiden kohdistaminen seksinostajiin seksinmyyjien sijasta. Lain kompastuskiveksi on kuitenkin muodostunut sen osoittaminen, onko seksinostaja tiennyt ostavansa seksiä ihmiskaupan tai parituksen uhrilta. Ihmiskauppatapauksissa on ylipäätään ongelmallista, etteivät viranomaiset tunnista ihmiskauppatapauksia ja uhreja ohjautuu heikosti auttamisjärjestelmiin.

Euroopan neuvoston Istanbulin sopimuksen voimaantulo Suomessa oli merkittävä edistysaskel naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisessa ja ehkäisemisessä. Sopimuksen kansallinen toimeenpano edellyttää Suomelta sekä lainsäädännöllisiä muutoksia että resurssien varaamista tarvittavien palveluiden toteuttamiseksi. Lisäksi kaudella käsiteltiin raiskausrikoksia koskevan lainsäädännön muutoksia, joissa TANE painotti uhrin aseman vahvistamista. Kaudella järjestettiin myös seminaarit vammaisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja kunniaväkivallasta.

Jukka Relander
puheenjohtaja

Hannele Varsa
pääsihteeri

TANE

Seminaariyleisöä

2. TASA- ARVOASIAIN NEUVOTTELU- KUNNAN TEHTÄVÄT

"TANE - sukupuolten
tasa-arvoa kohdusta
ulkoavaruuteen."

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) on yksi Suomen kolmesta tasa-arvoviranomaisesta. Se on pysyväluonteinen, sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva parlamentaarinen neuvottelukunta. Vuonna 1972 perustetulla TANE:lla on valtionhallinnossa neuvoa-antava rooli.

TANE edistää sukupuolten välistä yhteiskunnallista tasa-arvoa. Se on ensisijaisesti tasa-arvopoliittinen toimija, joka tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja tasa-arvoon vaikuttavan lainsäädännön ja muiden toimenpiteiden kehittämiseksi. TANE edistää käynnissä olevien tasa-arvopoliittisten kysymysten käsittelyä.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan tehtävänä on asetuksen 389/2001 mukaisesti:

- seurata ja edistää naisten ja miesten tasa-arvon toteuttamista yhteiskunnassa
- tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja tasa-arvoon vaikuttavan lainsäädännön ja muiden toimenpiteiden kehittämiseksi
- huolehtia yhteistyön edistämisestä viranomaisten, työmarkkinajärjestöjen ja muiden yhteisöjen kesken
- edistää sukupuolten tasa-arvoa koskevaa tutkimustoimintaa ja tutkimustulosten hyödyntämistä
- seurata alan kansainvälistä kehitystä.

Valtioneuvostoasetti 1.12.2011 tasa-arvoasiain neuvottelukunnan eduskun-

nan toimikaudeksi vuosille 2011–2015. Neuvottelukunta toimi siihen asti, kunnes uusi neuvottelukunta asetettiin 29.10.2015.

TANE on parlamentaarinen neuvottelukunta, jossa eduskuntapuolueet ovat edustettuina eduskuntavaalien tuloksen mukaisessa suhteessa. Laaja-alaisen puoluepoliittisen edustuksensa ansiosta TANE:n kannanotoilla on painoarvoa tasa-arvopoliittisia linjauksia laadittaessa. TANE täydentää omalla selkeästi erillisellä roolillaan tasa-arvopoliittikan suunnittelua ja toteuttamista.

Asioiden valmistelua varten neuvottelukunta asetti keskuudestaan työvaliokunnan ja jaostoja. TANE kutsui jaostoihin pysyviä asiantuntijoita. Neuvottelukunta asetti kaudelle kaksi jaostoa: Sukupuoli ja valta -jaoston ja Miesjaoston. Lisäksi kauden ajan toimi Kasvatus- ja koulutustyöryhmä sekä muita valmistelevia työryhmiä, kuten Isyyslakityöryhmä, tasa-arvoista vaalityötä edistäneitä vaalityöryhmiä sekä seminaareja ja tilaisuuksia valmistelevia työryhmiä. Jaostot ja työryhmät toimivat aihepiiriensä asiantuntijoina ja valmistelivat neuvottelukunnan päätöksiä. Poliitikot, virkamiehet, järjestöjen edustajat ja tutkijat valmistelevat yhdessä TANE:n päätöksiä. TANE:lla on laaja asiantuntemus sukupuolten tasa-arvoon liittyvissä kysymyksissä.

LAINSÄÄDÄNTÖVALMISTELUN ASiantuntija

TANE:lle on muodostunut merkittävä rooli lainsäädäntövalmistelun asiantuntijana. TANE:lta pyydetään lausuntoja mi-

nisteriöiden asettamien työryhmien mietinnöistä. Myös eduskunnan valiokunnat pyytävät neuvottelukunnan asiantuntijoita säännöllisesti kuultavikseen. TANE on nostanut lausunnoissaan ja asiantuntijakuulemisissa esiin sukupuolten tasa-arvon monimuotoisena ilmiönä, joka koskettaa niin valtaväestöä kuin vähemmistöjäkin.

ALOITTEENTEKIJÄNÄ JA VALTIONHALLINNON NEUVONANTAJA

TANE:n tasa-arvopoliittiset aloitteet ja keskustelunavaukset ovat olleet uraauurtavia. TANE on vaatinut monia uudistuksia, joiden toteuttaminen on edellyttänyt laajaa yhteiskunnallista keskustelua sukupuolten välisestä tasa-arvosta. TANE on laatinut myös omat hallitusohjelmatavoitteensa.

YHTEISTYÖ KANSALAI SJÄRJESTÖJEN KANSSA

TANE:ssa ja sen jaostoissa on asiantuntijajäseniä alan kansalaisjärjestöistä. Neuvottelukunta järjestää kauden aikana seminaareja yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa ja osallistuu monipuolisesti eri kansalaisjärjestöjen järjestämiin tilaisuuksiin.

TASA-ARVOPOLITIIKAN JA SUKUPOOLENTUTKIMUKSEN YHDISTÄJÄ

Sukupuolentutkijoiden ja poliitikkojen yhteistyö TANE:ssa ja sen jaostoissa on kansainvälisesti arvioiden ainutlaatuista. TANE yhdistää tasa-arvopolitiikan ja sukupuolentutkimuksen, ja sillä on ollut keskeinen asema kehitettäessä suomalaista sukupuolentutkimukseen pohjautuvaa tasa-arvopolitiikkaa. Neuvottelukunta on tarjonnut merkittävän valtakunnallisen foorumin, jossa sukupuolentutkijat eri puolilta Suomea ovat edistäneet sukupuolten tasa-arvoa yhdessä virkamiesten ja poliitikkojen kanssa.

TANE:N JAOSTOT TASA-ARVOTEEMOJEN EDELLÄKÄVIJÖINÄ

Miesjaosto on tehnyt miesten parissa tehtävää tasa-arvotyötä tunnetuksi ja ennen kaikkea yhteiskunnallisesti hyväksytyksi. Jaosto on herätellyt yhteiskunnallista miespoliittista keskustelua ja nostanut esiin miesnäkökulmia suomalaisessa tasa-arvokeskustelussa vuodesta 1988 alkaen. Sukupuoli ja valta -jaosto on toiminut sukupuolivaikutusten arvioimisen ja sukupuolitietoisen toiminnan edistäjänä ja keskustelun herättäjänä.

TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander

TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta 2011–2015 ja tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäki

TANE:n varsinaiset jäsenet 2011-2015

3. TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOONPANO 1.12.2011–29.10.2015

E

duskuntapuolueet nimesivät neuvottelukunnan jäsenet kaudelle 2011–2015. Neljä asiantuntijajäsentä ja heidän varajäsenensä nimesivät Miesjärjestöjen keskusliitto ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto - Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry, Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry ja Seta ry.

TANE:N KOKOONPANO 1.12.2011 ALKAEN

Puheenjohtaja

kolumnisti Jukka Relander (Vihr.)

Varapuheenjohtaja

kansanedustaja Tarja Filatov (SDP)

JÄSENET

Kansallinen Kokoomus

kansanedustaja Sofia Vikman

yhteistyöjohtaja Elina Laavi

pääsihteeri Matti Parpala 14.5.2013 asti,

asiantuntija Miika Sahamies 14.5.2013–29.10.2015

14.5.2013–29.10.2015)

(yhteyspäällikkö Fatbardhe Hetemaj)

(pääsihteeri Jenny Nyman)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

erikoistutkija Tapio Bergholm

(poliittinen suunnittelija Jussi Salonranta 14.5.2013 asti, poliittinen avustaja Teemu Myllärinen

(toiminnanjohtaja Merja-Hannele Vuohelainen)

Perussuomalaiset

sairaanhoitaja-kätilö Pirita Nenonen

kansanedustajan avustaja Heikki Tamminen

(toimittaja Vuokko Lahti 22.1.2014 asti varajäsen 22.1.2014 asti varsinainen jäsen)

(ohjelmistosuunnittelija Heikki Luoto)

Suomen Keskusta

eduskuntaryhmän lakimies Seija Turtiainen

kansanedustaja Mikko Savola

(pääsihteeri Mari Kokko 1.10.2012 asti, Kirsi Marttinen 1.10.2012–29.10.2015)

(kansanedustajan avustaja Aleks Eskelinen)

Vasemmistoliitto

kansanedustaja Kari Uotila

(naispoliittinen sihteeri Lena Paju)

Suomen ruotsalainen kansanpuolue

kansanedustaja Ulla-Maj Wideroos

(kansanedustaja Thomas Blomqvist)

Kristillisdemokraatit

filosofian maisteri Heini Röyskö

(Teuvo V. Riikonen 28.11.2013 asti, puoluesihteeri Asmo Maanselkä 28.11.2013–29.10.2015)

PYSYVÄT ASIAANTUNTIJAT

Miesjärjestöjen keskusliitto ry

pääsihteeri Tomi Timperi 4.4.2013 asti,
puheenjohtaja Rolf Paqvalin 4.4.2013–29.10.2015

Naisjärjestöjen Keskusliitto ry

pääsihteeri Leena Ruusuvuori 24.11.2014 asti
pääsihteeri Terhi Heinilä 24.11.2014–29.10.2015

NYTKIS ry

pääsihteeri Johanna Pakkanen

Seta ry

pääsihteeri Aija Salo

Sihteeri

pääsihteeri Hannele Varsa

Työvaliokunnan jäsenet

VARSINAINEN JÄSEN

Jukka Relander, pj (vihr.)
Tarja Filatov, vpj. (sd.)
Jenny Nyman (kok.)
Heikki Tamminen (ps.)
Kirsi Marttinen (kesk.)

Sihteeri

pääsihteeri Hannele Varsa

VARAJÄSENET

(hallituksen jäsen Pasi Malmi)

(johtava konsultti Eva Hänninen-Salmelin 24.11.2014 asti
järjestösihteeri Sonja Tihveräinen 24.11.2014–29.10.2015)

(hallituksen jäsen Lotta Viinikka 1.1.2014 asti, hallituksen jäsen Milla Pyykkönen 1.1.2014–29.10.2015)

(hallituksen jäsen Johanna Pihlajamäki 13.2.2013 asti, Setan varapuheenjohtaja
Sara Sundell 13.2.2013–29.10.2015)

VARAJÄSEN

Kari Uotila (vas.)
Tapio Bergholm (sd.)
Jussi Salonranta (kok.)
Ulla-Maj Wideroos (r.)
Heini Röyskö (kd.)

TANE:n sihteeristö

PÄÄSIHTEERI

Hannele Varsa 17.9.2003-

OSASTOSIHTEERI

Anne Silfverberg 1.11.1973-

SUUNNITTELIJAT

Arto Jokinen 1.1.2013-31.5.2015

Riikka Korpinurmi 1.1.2013-31.5.2015 (virkavapaalla 13.5.-23.6.2013 ja 3.10.14-31.5.2015)

Saara Kuusinen 14.5.-23.6.2013 (sijainen)

Pia Pulkkinen 29.9.2014-31.5.2015 (äitiysvapaan sijainen)

Leena Tynkkynen (15.3.2010-31.12.2012)

JAOSTOSIHTEERIT

Miesjaosto: Arto Jokinen 1.2.2009-31.5.2015

Sukupuoli ja valta -jaosto: Riikka Korpinurmi 1.4.2009-2.10.2014 (virkavapaalla 13.5.-23.6.2013 ja 3.10.14-31.5.2015)

Pia Pulkkinen 29.9.2014-31.5.2015

KORKEAKOULUHARJOITTELIJAT

Tuuli Vuori 2011

Saara Kuusinen 2011

Nea Alasaari 2012

Anniina Vainio 2013

Katariina Hyvärinen 2014

Virva Viljanen 2015

4. TANE:N TOIMINTA KAUDELLA 2011–2015

KAUDEN PAINOPISTEALUEET

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kauden painopisteiksi hyväksyttiin 10.2.2012:

Talouspolitiikan ja työelämän tasa-arvo

Työllisyys- ja talouspolitiikan sukupuolivaikutusten arviointi, erityisesti veropoliittisten uudistusten sukupuolivaikutukset
Köyhyyden, syrjäytymisen ja eriarvoisuuden sukupuolivaikutukset
Samapalkkaisuus

Vanhempien oikeudet on turvattava tasapuolisesti

Sukupuolitietoinen vanhempainvapaa-uudistus 6+6+6 -mallin pohjalta
Isyyslain uudistamisprosessi
Miesten asema huoltajuuskiistoissa ja etävanhemman asema eron jälkeen

Päätöksenteko

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan vaikuttaminen, ohjelman toimeenpanon aktiivinen seuraaminen ja tarvittaessa vaikuttaminen

Kuntauudistuksen sukupuoli-vaikutusten seuranta ja arviointi

Vuosien 2012 kuntavaalien, 2014 europarlamenttivaalien ja 2015 eduskuntavaalien tasa-arvotyö

TANE:n hallitusohjelmatavoitteet 2015–2019

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen

Kaikissa merkittävässä hankkeissa

Eduskunnan työssä

Tasa-arvotiedon keskus Minnan toiminnan turvaaminen ja resurssien jatkuvuus

Sukupuolitietoisien kielenkäytön edistäminen

Kasvatus, koulutus, tutkimus

Sukupuolitietoisien kasvatuksen ja koulutuksen edistäminen varhaiskasvatuksesta

korkeakoulutukseen ja opettajankoulutukseen

Koulutuksesta ja työelämästä syrjäytyneiden tilanne

Sukupuolentutkimuksen aseman vahvistaminen ja tutkimustiedon tunnetuksi tekeminen

Miesten ja naisten moninaisuus sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Sukupuolitietoinen terveystieteiden politiikka

Vanhemiseen ja sukupuoleen liittyvät kysymykset

Vanhuspalvelulain sukupuolitietoinen uudistaminen

Miesten ja naisten moninaisuus

Yhdenvertaisuusajattelu tasa-arvopolitiikan sisällä, mm.

saamelaiset, romanit, maahanmuuttajat, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt sekä vammaiset miehet ja naiset

Moniperusteisen syrjinnän esiin tuominen

Maahanmuuttopolitiikka ja sukupuoli

Tasa-arvo osana sosiaalisesti kestävä kehitys

Sukupuolistuneen väkivallan vähentäminen

Hallitusohjelman sukupuolistuneen väkivallan vähentämiseen liittyvien kirjausten seuranta ja edistäminen

Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen yleissopimuksen ratifiointiprosessi Suomessa

Ihmiskauppa ja prostituutio

Seksinoston kriminalisointi

Exit - prostituutiosta irrottautumistyö

Ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja auttamisjärjestelmään ohjaaminen

Kansainvälinen yhteistyö

Osallistuminen kansainvälisen romaninaisen asemaa käsittelevän konferenssin järjestämiseen Suomessa syksyllä 2013

Alan kansainvälisen, erityisesti YK:ssa ja muissa Pohjoismaissa tapahtuvan kehityksen seuraaminen ja siihen vaikuttaminen

Ajankohtaiset tasa-arvopoliittiset kysymykset

TANE reagoi tehtäviensä mukaisesti ajankohtaisiin keskeisiin tasa-arvopoliittisiin kysymyksiin sopiviksi katsomillaan tavoilla.

5. TANE:N JAOSTOT

Toimikaudelle 2011–2015 TANE asetti Miesjaoston ja Sukupuoli ja valta -jaoston. Jaostot valmistelevat neuvottelukunnan toimintaa. Jaostot tuovat neuvottelukunnan valmistelutyöhön laaja-alaista sukupuolten välisen tasa-arvon huippuasiantuntijuutta. Jaostotoiminnan lisäksi TANE:n valmistelutyötä tehtiin eri aiheita varten perustetuissa työryhmissä.

TANE asetti jaostojen alaisia työryhmiä siten, että Sukupuoli ja valta -jaoston yhteydessä toimi Kasvatus- ja koulutustyöryhmä sekä Miesjaoston yhteydessä Isyyslakityöryhmä. Isyyslakia valmistelevaan työryhmään osallistui sekä Miesjaoston että Sukupuoli ja valta -jaoston jäseniä. Lisäksi kaikkien kauden aikana järjestettyihin vaaleihin perustettiin vaaleja edeltävää sukupuolitietoista vaalityötä, tiedotusta ja vaalitulaisuutta valmisteleva vaalityöryhmä. Erilaisia seminaareja ja tilaisuuksia valmisteli kyseiseen aihealueeseen erikoistuneista asiantuntijoista koostuva työryhmä.

Miesjaoston sihteeri Arto Jokinen

MIESJAOSTO

”Naisten euro on vain 80 senttiä, mutta miesten vuosi kestää vain 11 kuukautta. Nämä ilmiöt kietoutuvat yhteen ja niiden taustalta voidaan löytää samoja rakenteita, asenteita ja roolimalleja. Hyvä tasa-arvotyö tuo hyvää molemmille sukupuolille.”

KARI UOTILA,
MIESJAOSTON PUHEENJOHTAJA
VUOSINA 2007-2015

Tasa-arvosta ja perinteisten sukupuoliroolien purkamisesta hyötyvät sekä miehet että naiset. Miesjaosto käsittelee poikiin ja miehiin liittyviä tasa-arvokysymyksiä sekä toimii kohtaamis- ja yhteistyöfoorumina miesten ja naisten asemasta ja tasa-arvosta eri tavoin ajatteleville. Jaoston keskeisinä tehtävinä on nostaa esiin tasa-arvopoliittisia kysymyksiä miesnäkökulmista, herättää miesten kiinnostus tasa-arvotyöhön sekä osallistua alan kansainväliseen, erityisesti pohjoismaiseen, yhteistyöhön.

Miesjaosto on ainutlaatuisen pitkäaikainen miesten tasa-arvokysymyksiin keskittyvä toimija kansainvälisessäkin vertailussa. Jaosto perustettiin ensikertaa vuonna 1988, ja se on toiminut edelläkävijänä kaikissa miehiin ja poikiin liittyvissä tasa-arvopoliittisissa kysymyksissä. Vuosina 2011–2015 toiminut Miesjaosto oli järjestyksessään yhdeksäs. Jaosto ei kuitenkaan ole tehnyt itseään vielä tarpeettomaksi, sillä vasta nyt mieskysymykset ovat tulleet kiinteäksi osaksi poliittista keskustelua.

Suomessa oli kauden aikana havaittavissa huolestuttavaa kehitystä, jossa miehet ja naiset ja jopa eri miesryhmät mielletään vastakkaisiksi eturyhmiksi. Miesjaosto toimii laaja-alaisena foorumina, jossa eri tavoin ajattelevat tasa-arvotoimijat voivat kohdata ja tehdä yhteistyötä. Jaosto edistää aktiivisesti Suomessa tehtävää miesten ja poikien tasa-arvotyötä.

Miesjaoston kokoonpano

Puheenjohtaja Kari Uotila, Vasemmistoliitto
Varapuheenjohtaja Heikki Tamminen, Perussuomalaiset
Sihteeri Arto Jokinen

Neuvottelukunnan jäsenet

Aleksi Eskelinen, Suomen Keskusta
Teemu Myllärinen, Kansallinen Kokoomus
Jukka Relander, Vihreä liitto
Merja Hannele Vuohelainen (Tapio Bergholm), Suomen
Sosialidemokraattinen Puolue

Miesjaoston sihteeri Arto Jokisen toimittama Mieskysymys

Asiantuntijajäsenet

Tomi Timperi 4.4.2013 asti, Teemu Hokkanen 4.4.2013–31.5.2015 (Pasi Malmi)
Miesjärjestöjen keskusliitto ry

Kim Meyer (Timo Honkasalo)
Profeministimiehet ry

Kirsi Kinnarinen (Johanna Lammi-Taskula)
Suomen Miestutkimuksen Seura ry

Mika Lehtonen (Tuuli Saariaho)
Väestöliitto, Miehen Aika

Jussi Pulli (Veli-Matti Toikka)
Ensi- ja turvakotien liitto,
Miesten keskus

Antti Ervasti 12.2.2014 asti, Kalle Laanterä 12.2.2014–31.5.2015 (Sami Seppilä)
Poikien Talo

Juha Jämsä (Marita Karvinen)
Seta ry

Anna Moring (Saara Ruokonen)
Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry

Nina Suorsa 12.11.2014 asti, Sanna Laukkanen 12.11.2014–31.5.2015 (Peter Kariuki)
Etnisten suhteiden neuvottelukunta

Miesjaoston toiminnan painopisteet

- edistää sukupuolitietoista vanhempainvapaaudistusta ja vahvistaa siten isyyttä
- osallistua tasa-arvoasiain neuvottelukunnan isyyslakityöryhmän toimintaan ja seurata isyyslain uudistusta
- kiinnittää huomiota miesten asemaan huoltajuuskiistoissa sekä etävanhemman ja lapsen asemaan eron jälkeen
- tarkastella poikien ja nuorten miesten koulutukseen, opiskeluun ja syrjäytymiseen liittyviä kysymyksiä
- kiinnittää huomiota poikien ja miesten kokemaan sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvään kaltoin kohteluun ja väkivaltaan
- kiinnittää huomiota poikien ja miesten moninaisuuteen
- pohtia miesten terveyteen liittyviä kysymyksiä
- huomioida maahanmuuttajamiehet ja -pojat työskentelyssään
- vahvistaa mies- ja maskuliinisuustutkimuksen asemaa yliopistoissa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa
- jatkaa maanpuolustuksen käsittelemistä tasa-arvon ja sukupuolen näkökulmasta
- jaosto tarkastelee vuosittain asetettujen tehtävien ja painopistealueiden toteutumista työskentelyssään

Miesjaosto työskenteli kaudella erityisesti isyyslain ja isyysvapaaseen esitettyjen lakimuutosten kanssa sekä käsitteli lapsen huolto- ja tapausoikeuksia ja maanpuolustuksen järjestämistä. Jaosto osallistui li-

säksi sosiaali- ja terveysministeriön miestyöryhmään, joka pohti mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa. Työryhmä julkaisi Mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa -loppuraporttinsa vuonna 2014.

Kirja- ja tutkimushankkeet

Vuonna 2010 TANE järjesti seminaarin Miehet ja tasa-arvopolitiikka, jonka pohjalta oli tarkoitus julkaista seminaariraportti. Raportti päätettiin kuitenkin laajentaa julkaisuksi, jossa kartoitettaisiin ja esiteltäisiin miesten ja poikien parissa toimivia tahoja 2010-luvun Suomessa sekä pohdittaisiin miehiin ja poikiin liittyviä tasa-arvokysymyksiä laajasti. Vuonna 2012 julkaistiin Miesjaoston sihteerin Arto Jokisen toimittama Mieskysymys. Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-arvopolitiikka -kirja. Kirjan taittoi Maaret Kihlakaski ja kustansi Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Vuonna 2014 kirjasta otettiin uusintapainos.

Kirjassa on yhteensä 28 artikkelia, ja se jakautuu neljään osaan: miehet ja tasa-arvopolitiikka, miesliike, miestyö ja mies- ja maskuliinisuustutkimus. Miehet ja tasa-arvopolitiikka -luvussa käsitellään miehiä ja poikia koskevan tasa-arvopoliittisen keskustelun asiiasältöä ja sijoitetaan miehet ja tasa-arvo -teema aihealueena valtaviran tasa-arvopolitiikkaan. Miesliike-luvussa esitellään suomalaisen miesliikkeen ja -keskustelun kehitystä. Miestyö-luvussa tuodaan esiin mies- ja poikatyön eri muotoja. Mieskysymys kirjassa esitellään ensikertaa suomalaista miestyötä kootusti, ja siinä tuodaan esiin miestyön monimuotoisuus, tulokset ja tarpeellisuus. Miestutkimusta käsittelevässä luvussa paikannetaan suomalainen tutkimus

pohjoismaalaiseen kontekstiin, esitellään tutkimuksen päälinjat ja kartoitetaan 2000-luvulla tehdyn tutkimuksen merkittävimpiä tuloksia.

Tilaisuudet ja seminaarit

”Monilla pojilla on tyttötuntemuksia. He kaipaavat tietoa ja tukea löytääkseen sanoja kokemuksilleen. Samoin monella tytön kehoon syntyneellä on kokemus itsestään poikana. Tyttöpojat tarvitsisivat tietoa siitä, että ei heissä ole mitään vikaa, eivätkä he ole ainoita poikia, joilla on tyttötuntemuksia. Hiljaisuus sukupuolen moninaisuudesta tulisi murtaa.”

MAARIT HUUSKA, TRANSTUKIPISTEEN JOHTAVA
SOSIAALITYÖNTEKIJÄ JA PERHETERAPEUTTI AIKAMME
POJAT -SEMINAARISSA 7.5.2015

Miesjaosto valmisteli useita tasa-arvoasiain neuvottelukunnan tapahtumia. Se myös kutsui kaikki miesjärjestöt ja useita poika- ja miestyön toimijoita vuorollaan kokouksiinsa esittelemään toimintaansa sekä kertomaan toiveensa ja kritiikkinsä jaostolle.

Miesnäkökulma oli erityisen vahvasti esillä pohjoismaisessa tasa-arvotyössä vuonna 2012, kun Norja nosti miesten hyvinvoinnin pääteemaksi pohjoismaisessa miestutkimuksen konferenssissa. Miesjaosto osallistui tapahtumaan Oslossa. Konferenssin aiheena oli Maskuliinisuus muutoksessa – miehet, tasa-arvo ja hyvinvointi. Valtiosihteeri Jarmo Lindén piti tapahtumassa puheenvuoron, jossa hän puhui isyydestä ja isien asemasta. Aihe oli erittäin ajankohtainen Suomessa, sillä hallitus laati tasa-arvo-ohjelmaansa ja suunnitteli muun muassa vanhempainvapaajärjestelmän selkeyttämistä.

Miesjaosto oli mukana järjestämässä SuomiAreenassa Porissa kesällä 2013 Isyys. Nyt! -tapahtumaa, jossa viisi isää puhui omasta isyydestään, suhteestaan lapsiin sekä työn ja perheen yhteensovittamisesta. Lisäksi THL:n isä ja perhetutkija Johanna Lammi-Taskula esitteli viimeaikaisia tutkimustuloksia isyydestä. Tilaisuuden päätti sosiaali- ja terveysministeriön ylijohtaja Raimo Ikonen, joka oli itse ensimmäisten miesten joukossa Suomessa käyttänyt isyyslomaa vuonna 1978.

Vanhemmuutta käsiteltiin myös Eron jälkeen(kin) jaettu vanhemmuus: Lapsen huolto- ja tapaamiskäytännöt murroksessa -seminaarissa helmikuussa 2015. Miesjaoston aloitteesta järjestetyn seminaarin tavoitteena oli avata keskustelua lapsen huolto- ja tapaamiskäytännöistä. Aihetta lähestyttiin niin lapsen, isän, äidin kuin viranomaistenkin näkökulmasta sekä käytiin läpi perheiden

moninaisia tilanteita. Puheenvuoroissa pohdittiin myös lainsäädännöllisten uudistusten tarvetta eron jälkeen tasa-arvoisesti jaetun vanhemmuuden vahvistamiseksi ja lapsen aseman parantamiseksi. Tilaisuuden suosio ja vilkas keskustelu osoittivat, että eroon ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset nähtiin ajankohtaisina.

Vuoden 2015 Miestutkimuspäivien yhteydessä järjestetyssä seminaarissa Aikamme pojat – mikä muuttuu vai muuttuuko mikään? pohdittiin muuttuvia olosuhteita, joiden keskellä tämän ajan pojat elävät. Seminaarissa käsiteltiin myös poikatyön ja -tutkimuksen välisiä jännitteitä ja toisaalta mahdollisuuksia yhteistyöhön. Tilaisuuden järjestivät TANE, Poikien Talo, Setan Transtukipiste, Lap-suudentutkimuksen seura, Nuorisotutkimusverkosto ja Suomen Miestutkimuksen Seura. Seminaarin yhteydessä jaettiin myös Miehen työ -palkinto. Miestutkimuspäivien toisena päivänä Miesjaosto järjesti lisäksi kokemuksellisen Minä ja maskuliinisuus -työpajan. Työpajan ohjaajina toimivat seksuaalipedagogi Juha Kilpiä sekä Setan Transtukipisteen sosiaalipsykologi Eepu Autere ja harjoittelija Miska Salakka. Työpajassa pohdittiin omaa maskuliinisuutta muiden kanssa reflektoiden.

Antti Kivijärvi, Jussi Aaltonen, Maarit Huuska ja Elina Paju Aikamme pojat -seminaarissa

SUKUPUOLI JA VALTA -JAOSTO

”Sukupuoli ja valta -jaosto on tutkijoiden ja poliitikkojen kohtauspaikka.”

RIIKKA KORPINURMI,
SUKUPUOLI JA VALTA -JAOSTON
SIHTEERI
VUOSINA 2009-2014

TANE:n historian toinen Sukupuoli ja valta -jaosto jatkoi Tutkimus- jaoston perinnettä sukupuolentutkimuksen tukemisessa ja tiedon levittämisessä. Jaoston tehtävänä oli herättää keskustelua valtaan ja valtarakenteisiin liittyvissä asioissa, nostaa esiin uusia sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä sekä toimia tutkijoiden, asiantuntijoiden ja poliitikkojen kohtauspaikkana, edistää sukupuolentutkimuksen hyödyntämistä poliittisessa päätöksenteossa ja edistää tutkimuksen asemaa. Jaosto lisäksi osallistui alan kansainväliseen yhteistyöhön ja suoritti neuvottelukunnan jaostolle antamat tehtävät, kuten valmisteli lausuntoja, kannanottoja ja seminaareja. Olennaista työskentelyssä oli keskustelu ja kokemusten vaihtaminen yli puoluerajojen.

Sukupuoli ja valta -jaoston kokoonpano

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta päätti kokouksessaan 16.12.2011 asettaa Sukupuoli ja valta -jaoston. Toimeksianto, asiantuntijatahot ja varsinaiset jäsenet päätettiin kokouksessa 10.2.2012.

puheenjohtaja Tarja Filatov,
Suomen sosialidemokraattinen puolue

varapuheenjohtaja Fatbardhe Hetemaj,
Kansallinen kokoomus

Jäsenet

Tapio Bergholm (Merja-Hannele Vuohelainen), Suomen
sosialidemokraattinen puolue

Pirita Nenonen, Perussuomalaiset

Lena Paju (Kari Uotila), Vasemmistoliitto

Heini Röyskö (Teuvo V. Riikonen 28.11.2013 asti), Kristillisdemokraatit

Seija Turtiainen (Aleksi Eskelinen), Suomen Keskusta

Asiantuntijajäsenet

Johanna Kantola (Johanna Oksala), Helsingin yliopisto, sukupuolentutkimus
Sinikka Vakimo (Johanna Uotinen), Itä-Suomen yliopisto, sukupuolentutkimus
Sinikka Mikola (Kauko Aronen), Kuntaliitto

Jukka Sankala (Kirsti Lempiäinen), Lapin yliopisto, sukupuolentutkimus
Pasi Malmi (Juuso Erno), Miesjärjestöjen keskusliitto ry

Reet Nurmi 5.3.2012-14.1.2013, Jenni Tuominen 14.1.2013- (Ida Jarnila 5.3.-
19.4.2012; Emmi Antinoja 19.4.2012-14.1.2013; Anastasija Kamali 14.1.2013-
27.2.2014, Heidi Hirvonen 27.2.2014-), Monika-Naiset liitto ry
Anita Paulig 6.10.2014 asti, Sonja Tihveräinen 6.10.2014-31.5.2015 (Meri Eskola),
Naisjärjestöjen Keskusliitto ry

Jiri Nieminen (Teemu Tallberg), Suomen Miestutkimuksen Seura ry

Hannele Harjunen (Sari Irni), Sukupuolentutkimuksen Seura ry

Minna Piispa (Helena Ewalds), Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Naisiin
kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma

Marjut Pietiläinen, (Mika Idman), Tilastokeskus

Marianne Liljeström 1.9.2014 asti,

Hanna Ylöstalo 1.9.2014-31.5.2015, (Taru Leppänen 1.9.2014 asti,

Marianne Liljeström 1.9.2014-31.5.2015), Turun yliopisto, sukupuolentutkimus

Sihteeristöä

pääsihteeri Hannele Varsa

suunnittelija Riikka Korpinurmi 2.10.2014 asti (sihteeri),
(virkavapaalla 13.5.-23.6.2013 ja 3.10.14-31.5.2015)

suunnittelija Pia Pulkkinen 29.9.2014-31.5.2015 (sihteeri)

Sukupuoli ja valta -jaoston sihteeri Riikka Korpinummi

TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa ja Sukupuoli ja valta -jaoston sihteeri Pia Pulkkinen

Sukupuoli ja valta -jaoston toiminnan painopisteet

Sukupuoli ja valta -jaosto keskittyi talouteen ja työllisyyteen sekä köyhyyteen ja syrjäytymiseen, koska Eurooppaa ravisteli talouskriisi, jonka seurauksilla oli sukupuolittuneita vaikutuksia. Jaosto etsi ratkaisuja työn ja perheen yhteensovittamiseen sekä muihin työelämän sukupuolittuneisiin ongelmiin.

Jaosto nimesi kauden 2012–2015 painopisteiksi

- sukupuolivaikutusten huomioimisen ja seurannan työllisyys- ja talouspolitiikassa köyhyyden, syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäisemisessä kuntauudistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa vanhuspalvelulain uudistusprosessissa
- sukupuolittuneisuuden edistämisen isyylain laadinnassa vanhempainvapaaudistuksessa kasvatuksessa ja koulutuksessa varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen opettajankoulutuksessa sekä aikuis- ja työvoimakoulutuksessa
- sukupuolentutkimuksen aseman vahvistamisen ja tutkimustiedon tunnetuksi tekemisen
- hallitusohjelman sukupuolittuneeseen väkivaltaan liittyvien kirjausten seurannan

Jaosto asetti toiminnan toteuttamisen tavoiksi

- sukupuolittuneisuuden vaalimisen
 - TANE:n Kasvatus- ja koulutustyöryhmän työn seurannan
 - TANE:n Isyyslakityöryhmän työhön osallistumisen
 - seminaarien ja muiden tapahtumien järjestämisen
 - tutustumisen yhteiskunnallisesti tärkeiden organisaatioiden tasa-arvotilanteeseen kutsumalla niiden edustajia jaoston kokouksiin tai vieraillemalla organisaatioissa
 - alan kansainvälisen, erityisesti YK:ssa ja muissa Pohjoismaissa tapahtuvan kehityksen seurannan
 - eri teemoihin keskittyvien työryhmien perustamisen jaoston työtä tueksi
- kannanottojen valmistelun TANE:lle ajankohtaisista sukupuolten tasa-arvoon liittyvistä aiheista

Sukupuoli ja valta -jaoston painopistealueita käsiteltiin paitsi asiantuntijoiden esityksissä jaostolle myös työryhmissä sekä ulkopuolisille järjestetyissä seminaareissa ja paneelikeskusteluissa. Kauden aikana jaosto vaikutti erityisesti neuvottelukunnan antamiin lausuntoihin ja kannanottoihin.

Kannanotoista jaoston aihepiireihin kuuluivat mm. hallituksen tasa-arvo-ohjelma, hallituksen rakennepoliittisen ohjelman sukupuolivaikutusten arviointi, EU:n komissaariehdokkaiden sukupuolijakauman huomioiminen ehdokasasettelussa, sukupuolen tutkimuksen asema ja sen vaikutus tasa-arvopolitiikkaan, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien tasa-arvotietoisuuteen ja kansainväliseen tasa-arvotyöhön vaikuttaminen.

Sukupuoli ja valta -jaoston vierailut ja esitykset

Kauden aikana Sukupuoli ja valta -jaosto vieraili SAK:ssa, STTK:ssa, JHL:ssä, Akavassa ja Tilastokeskuksessa. Vierailukohteita oli etukäteen pyydetty esitystä organisaation tasa-arvotilanteesta, jäsenistön, johtoryhmän, valtuuston tai vastaavien hallintoelimiä sukupuolijakaumasta, toiminnallisista tasa-arvotoimista ja -suunnitelmista organisaatiossa. Lisäksi saatettiin pyytää kantaa ajankohtaisesta aiheesta, kuten vanhempainvapaiden uudistamisesta, vaaleissa organisaation esiin nostamista aiheista tai esitystä ajankohtaisista tasa-arvoon liittyvistä tutkimustuloksista ja selvityksistä sekä meneillään olevista hankkeista.

Jaosto vieraili SAK:ssa lokakuussa 2012. Puheenjohtaja Lauri Lyly kertoi liiton tavoitteen olevan oikeudenmukaisuus, ja Lyly korosti esityksessään, että kohtuuttomat tuloerot johtavat eriarvoisuuteen. SAK:n mielestä matalapalkka-alojen palkkakehityksen pitäisi olla tulevana vuosina keskimäärin yleistä ansiokehitystä nopeampaa. Alimaksi taulukkopalkaksi SAK:laisiin työehtosopimukseen liitto pyrkii saamaan 1800 euroa vuoteen 2016 mennessä. Toteutuakseen tämä tavoite edellyttää työnantajien kanssa sovittavaa useampivuotista korostusohjelmaa. Euromääräisiä palkankorotuksia Lyly piti prosenttikorotuksia suositeltavampina.

STTK:ssa vierailtiin keväällä 2013. Tasa-arvokysymykset ovat puheenjohtaja Mikko Mäenpään mukaan olleet esillä vahvasti 1990-luvun alusta lähtien, jolloin naispalkkaerillä edistettiin tasa-arvoa. 2000-luvun puolivälissä Elinkeinoelämän keskusliitto (EK)

päätti, ettei tulopoliittisia kokonaisratkaisuja tehdä ja tasa-arvokysymykset käsitellään toimialakohtaisesti. STTK pyrki ottamaan tasa-arvon huomioon kaikessa päätöksenteossa, toivoo täsmennyksiä palkkakartoitusta koskeviin tasa-arvolain osiin, ajaa 6+6+6 -mallia ja kannattaa laadukasta päivähoitoa sekä päivähoitomaksua käytön mukaan. Henkilökohtaisilla palkankorotuksilla ei saavuteta samapalkkaisuutta. Naisvaltaisille aloille sekä Mäenpää että liiton lakimies Anja Lahermaa toivoivat rahaa samapalkkaisuuden saavuttamiseksi. Tasa-arvosuunnitelmat ja palkkakartoitukset eivät ole riittäviä keinoja nykyisellään.

Akavasta tavattiin puheenjohtaja Sture Fjäder ja asiantuntija Tarja Arkio. sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta tärkeää on, että koulutus kannattaa, työ ja yksityiselämä ovat tasapainossa ja akavalaiset voivat hyvin työssään. Akava kannatti 6+6+6 -mallia. Liiton mukaan parhaita keinoja edistää samapalkkaisuutta ovat rakennetasolla kohdenneet korotukset sopimuskierröksellä ja monivuotiset palkkaohjelmat, työpaikkatasolla lakisääteiset tasa-arvosuunnitelmat ja palkkakartoitukset ja rekrytointikäytännöt sekä yksilötasolla palkkatietoisuuden parantaminen. Akavalaisen ongelmana on työurien katkonaisuus ja pätkätyöt.

JHL:n vierailulla tammikuussa 2014 toimialajohtaja Teija Asara-Laaksonen kertoi, että vaikka kunta-alan sopimusmääritteissä ei löydy suoraa syrjivyyttä, lähtökohdiltaan sukupuolineutraalitkin määritteet saattavat tulla käsiteltäviksi paikallisella tai keskustasolla. Seuranta vaativia kysymyksiä kunta-alalla ovat tasa-arvosuunnitelmat ja henkilöstöraportit sekä ulkoistamistoimien sukupuolivaikutukset. Tasa-arvo oli ollut mukana palkkatarkasteluissa ja TES-kokonaisuutta

tarkasteltaessa. Tasa-arvosuunnitelmat olivat käytössä valtaosassa vi-rastoja, mutta vaikuttavuus oli kyseenalaista.

Tilastokeskuksen vierailulla keväällä 2014 Hannu Pääkkönen ja Mika Idman esittelivät sukupuolten mukaan tuotettuja tilastoja ja kerrottiin tarkemmin ajankäyttötutkimuksen tuloksista ja palk-kaeroista. Sukupuolten mukaan jaoteltuja tietoja saadaan useista eri tilastoista, kuten väestöstä, koulutuksesta, työelämästä ja palkoista. Näitä koskevia tietoja julkaistaan vuosittain. Lisäksi Tilastokeskuk- sessa tuotetaan tutkimuksia, kuten ajankäyttö- tai työolotutkimus. Kahden vuoden välein ilmestyy suomeksi ja englanniksi taskutilasto Naiset ja miehet Suomessa, johon on koottu keskeisiä tasa-arvoa ku-vaavia tietoja myös muista tilastolähteistä kuin Tilastokeskuksesta.

Jaoston kokouksissa vierailijoilta kuultiin esityksiä tasa-ar- von kannalta relevanteista ajankohtaisista aiheista. Tasa-arvolain

muutostarpeita käytiin läpi STM:n tasa-arvoyksikön lakimiehen Jo- hanna Hautakorven esityksen pohjalta helmikuussa 2014. TANE:n suunnittelija Arto Jokinen esitteli jaostolle tasa-arvoasioista vastaa- van ministeri Paavo Arhinmäen asettaman mieskysymyksiä tasa- arvopolitiikassa pohtivan STM:n työryhmän väliraportin. Jaosto näki raportissa hyviä keskustelunavauksia ja tiivistyksiä sekä piti siitä, että tasa-arvon edistäminen nähtiin sekä naisten että mies- ten asiana. Sari Pikkala tasa-arvotiedon keskus Minnasta puhui kuntauudistuksen sukupuolivaikutuksista, Pilvi Torsti työ- ja elin- keinoministeriöstä esitteli työelämän trendejä ja Tarja Filatov te- kemäänsä selvitystyötä välityömarkkinoista. Jaostolle esiteltiin myös erilaisia hankkeita: Lapin letka -hankkeen tasa-arvotoimia, Perhevapaalta työelämään ja Tasa-arvoa johtajien urakehitykseen (TASURI) -hankkeita ja Tilastokeskuksen uusinta työolotutkimusta

KASVATUS- JA KOULUTUSTYÖRYHMÄ

TANE perusti Sukupuoli ja valta -jaoston yhteyteen vuoden 2010 lopulla asiantuntijoista koostuvan Kasvatus- ja koulutustyöryhmän, joka jatkoi aktiivisesti toimintaansa TANE:n kaudella 2011–2015. Työryhmän kolme päätavoitetta olivat:

1. opetushenkilöstön ja kasvattajien tietoisuuden lisääminen sukupuolten välisestä tasa-arvosta,
2. lasten ja nuorten tasa-arvon edistäminen ja segregaaation lieventyminen toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa sekä
3. toiminnallisen tasa-arvosuunnittelun velvoitteen laajentaminen perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

Tavoitteidensa saavuttamiseksi työryhmä laati 12 kohdan toimenpideohjelman, jolla pyrittiin kasvattamaan sukupuolten tasa-arvotietoutta, lisäämään tasa-arvokoulutusta ja tasa-arvoa edistävää tutkimusta sekä vaikuttamaan koulutuspolitiikkaan.

Sukupuolitietoinen toimintatapa vaikuttaa koululaisten ja opiskelijoiden käsityksiin sukupuolille sopivista valinnoista, voi ohjata ainevalintoja ja vähentää työmarkkinoiden sukupuolten mukaista jakautumista. Tällä kaudella työryhmä suuntasi toimintaansa käytännön kasvatus- ja opetustyötä tekeville mm. osallistumalla messuille, koulutustapahtumiin ja järjestämällä seminaareja. Kohdeyleisönä olivat muun muassa päätöksentekijät, varhaiskasvatuksen ja koulutuspolitiikan toimijat, tutkijat ja vanhempien edustajat.

Kasvatus- ja koulutustyöryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen, dosentti, Helsingin yliopisto
(14.12.2010–31.5.2015)
Olavi Arra, Opetusalan ammattijärjestö OAJ (14.12.2010–31.5.2015)
Tuija Huuki, Oulun yliopisto (3.2.2011–31.5.2015)
Tapani Kananoja, Teknologiakasvatuksen tutkimusyhdystys (14.12.2010–31.5.2015)
Tuomas Kurttila, (22.2.2012–22.3.2013), Tuija Metso (10.9.2013–31.5.2015),
Suomen vanhempainliitto
Jukka Lehtonen, TASUKO-hanke, Helsingin yliopisto (14.12.2010–31.5.2015)
Harri Myllynen, Lastentarhanopettajaliitto (14.12.2010–31.5.2015)
Hanna Onwen-Huma, Tasa-arvovyksikkö, STM (31.8.2011–31.5.2015)
Matti Parpala, TANE (22.2.2012–22.3.2013), Miiika Sahamies (22.3.2013–31.5.2015)
Milla Paumo, Naisasialiitto Unioni (14.12.2010 - 9.6.2014), Reija Katainen
(9.6.2014–31.5.2015)
Matti Rimpelä, Miesjärjestöjen keskusliitto (22.2.2012–31.5.2015)
Heini Röyskö, TANE (22.2.2012–31.5.2015)
Sara Sundell, Folkhälsan (14.12.2010–31.5.2015)

TANE:n sihteeristöä

Hannele Varsa, pääsihteeri
Arto Jokinen, suunnittelija (14.12.2010–31.5.2015)
Riikka Korpinurmi, suunnittelija (sihteeri 14.1.2013–2.9.2014),
(virka-vapaaalla 13.5.–23.6.2013 ja 3.10.14–31.5.2015)
Pia Pulkkinen, suunnittelija (sihteeri 10.11.2014–31.5.2015)
Leena Tynkkynen, suunnittelija (sihteeri 18.1.2012–19.11.2012)

Kasvatus- ja koulutustyöryhmän vierailut ja vierailijat

Työryhmä vieraili kautensa aikana Suomen Ylioppilaskuntien Liitossa (SYL), Opetusalan Ammattijärjestössä (OAJ), Lastentarhanopettajaliitossa (LTOL) ja Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksella. Työryhmän kokouksissa esiteltiin PISA-tuloksia, sateenkaarinuorten koulukokemuksia, Ennakkoluuloton uravaliinta -kampanjaa, sukupuolisensitiivisen vanhempainkasvatuksen edistämistä sekä Helsingin yliopiston kasvatuksen ja koulutuksen oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon tutkimuskeskus AGORAA.

Työryhmän kokouksissa vieraili asiantuntijoita kertomassa työryhmää kiinnostavista aiheista, kuten opinto-ohjaajien koulutuksesta Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa ja Suomen opinto-ohjaajat SOPO ry:n edustajat. Opinto-ohjaajille suunnatusta tasa-arvokoulutuksesta kertoivat WoM:in ja Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:n edustajat. Oppikirjojen valmisteluprosessista kertoi puolestaan Otavan humanististen aineiden kustannustoi-mittaja.

TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja varapuheenjohtaja Tarja Filatov keskustelivat sukupuolentutkimuksen tilanteesta opetusministeri Jukka Gustafssonin sekä OKM:n ylijohtaja Anita Lehikoisen kanssa. TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa ja työryhmän puheenjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen tapasivat opetusministeri Krista Kiurun. Tapaamisessa keskusteltiin sukupuolentutkimuksen tilasta ja sukupuolten segregaaation lieventämisestä.

6.
TANE:N AIHEET JA VAIHEET -
TASA-ARVOASIAIN
NEUVOTTELUKUNTA 40 VUOTTA

Presidentti Tarja Halonen ja kölvitoiminta

TANE:n aiheet ja vaiheet

- TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNTA 40 VUOTTA

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta juhli 40 vuoden taivaltaan marraskuussa 2012. Juhlaseminaari ja vastaanotto järjestettiin keskiviikkona 14.11.2012 Säätytalossa. Päivään kuului seminaari ja vastaanotto. Juhlaseminaarissa presidentti Tarja Halonen ja TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander puhuivat tasa-arvotyöstä. Juhlapuheita pitivät valtiosihteeri Jarmo Lindén aiheesta Vanha ja nuori tasa-arvo, nuorisotutkija Veronika

Honkasalo aiheesta Vaivaako nuoria tasa-arvon illuusio? sekä Jussi Aaltonen Turvataidoilla kohti sukupuolten tasa-arvoa. Tilaisuudessa luovutettiin vuoden 2012 Miehen työ -palkinto tamperelaiselle Kөлvi-toiminnalle nuorten poikien parissa tehdystä työstä. TANE:n 40-vuotistiryhmän jäseniä olivat Tapio Bergholm, Bert Bjarland, Marianne Laxén, Leila Mélar, Sole Molander, Jouni Mykkänen ja Leena Ruusuvoori. Ryhmän sihteerinä toimi Saara Kuusinen.

Juhlavuoden kunniaksi julkaistussa kirjassa TANE:n aiheet ja vaiheet - Tasa-arvoasiain neuvottelukunta 40 vuotta esiteltiin

neuvottelukunnan toimintaa ja toimijoita eri vuosikymmenillä, jaostojen toimintaa, kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä tasa-arvon saralla sekä neuvottelukunnan erilaisia toimintamuotoja, kuten seminaareja, Tasa-arvo-lehteä ja Man-sähköpostilistaa. Julkaisussa äänensä saivat kuuluviin pitkän linjan toimijat, jotka haastatteluisaan luotasivat tasa-arvoasiain neuvottelukunnan ensimmäisiä vuosikymmeniä. Kirjan toimittamisessa oli mukana useita henkilöitä. Kirjan haastattelut ja lehtileikkeet kokosi toimittaja Tiina Harpf ja skannasi Mielti Harpf. Haastattelut purki Seija Ståhlberg ja toimitti Ritva Reinboth. Tekstit toimittivat Saara Kuusinen, Tuuli Vuori ja Hannele Varso. Kirjan taittoi Marjaana Kinnermä.

TANE:n 40-vuotisjuhlan tiedotteessa kerrottiin, miten viime vuosisadan loppupuolella keskustelu sukupuolten tasa-arvosta sai Suomessa uusia yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Vuoden 1966 alussa perustettiin sukupuolten tasa-arvoa ajava Yhdistys 9. Hieman myöhemmin nimettiin Naisten asemaa selvittävä komitea, jonka työ johti uuden neuvottelukunnan perustamiseen valtioneuvostoon.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta aloitti toimintansa vuonna 1972. Siitä lähtien TANE on edistänyt lukuisia yhteiskunnallisesti tärkeitä tasa-arvokysymyksiä. Perhepolitiikka ja päivähoidon

järjestäminen ovat olleet yksi keskeinen aihe, samoin tasa-arvo niin koulutuksessa kuin työelämässä. 1990-luvulla naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta nousivat yhteiskunnalliseen tietoisuuteen. TANE on vaikuttanut monien lainsäädännöllisten uudistusten toteutumiseen ja siihen, että lähisuhdeväkivaltaa ympäröinyt hiljaisuuden muuri on murtunut.

2000-luvulla julkista tasa-arvopoliittista keskustelua on käyty vilkkaasti muun muassa miehistä ja tasa-arvosta. TANE perusti Miesjaoston jo vuonna 1988. Miesjaosto on kansainvälisestikin katsoen ainutlaatuinen foorumi. Jaoston ajamiin teemojen kirjo on ollut laaja, mm. miesten syrjäytymiseen ja terveyteen, sukupuoleen ja väkivaltaan, huoltajuuden määräytymiseen ja asevelvollisuuteen liittyvät kysymykset ovat olleet agendalla.

Hyvä päätöksenteko perustuu tutkittuun tietoon ja pitkäjänteiseen tilastointiin. TANE ja erityisesti sen Tutkimusjaosto ovat tehneet tasa-arvoa koskevan tutkimuksen ja tilastoinnin edistämiseksi kansainvälisestikin ainutlaatuista työtä. Neuvottelukunnalla on yhdessä Tilastokeskuksen kanssa ollut keskeinen rooli sukupuolten tasa-arvoa koskevan tilastoinnin kehittämisessä 1970-luvulta lähtien.

Arto Seppänen ja Kari Uotila

Jarmo Lindén

Tuula Haatainen, Jukkka Relander ja Tapio Bergholm

Kölvitoiminta

Nasima Razmyar, Tanja Auvinen ja Merja-Hannele Vuohelainen

Joonas Kekkonen ja Kim Meyer

Kari Uotila

Leila Melart ja Tuula Haatainen

Presidentti Tarja Halonen

Anja-Riitta Ketokoski

Li Andersson ja Silja Visa

Jussi Aaltonen

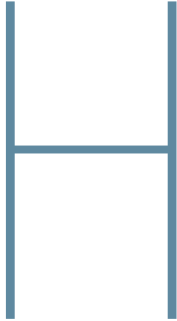

7. TASA-ARVOLAIN UUDISTUS JA YHDEN- VERTAISUUSLAKI

”Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.”

”Viranomaisen tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesta sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.”

TASA-ARVOLAKI, 4 § (15.4.2005/232)

allitussihteeri Johanna Hautakorpi alusti tasa-arvolain uudistuksesta Sukupuoli ja valta -jaostolle. Tasa-arvolaki tuli voimaan vuonna 1987 ja sen perusrakenne on pysynyt melko samanlaisena. Joitakin uusia säännöksiä, kuten kiintiösäännös, on lisätty lakiin myöhemmin. Tasa-arvolain lisäksi sukupuolten tasa-arvoon liittyviä asioita säätelevät myös monet muut lait.

Nyt tasa-arvolaisissa nähtiin kolme muutostarvetta: 1. sukupuolivähemmistöjen aseman selkiyttäminen lainsäädännössä ja syrjintäsuojan parantaminen 2. toiminnallisen tasa-arvosuunnittelun saaminen perusopetukseen ja 3. työpaikan tasa-arvosuunnittelun kehittäminen, kuten palkkakartoitusten tekeminen yhdessä henkilöstön kanssa ja tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen työpaikoilla. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien uudistukset vietiin yhtenä pakettina eduskuntaan, mutta lait haluttiin pitää erillään, koska sukupuolten tasa-arvoon liittyy erityiskysymyksiä. Perusteluina todettiin, että sukupuolten tasa-arvo ei ole yhteismitallinen vähemmistökysymysten kanssa, sillä sukupuoli koskettaa välittömästi kaikkia ihmisryhmiä, niin valtaväestöä kuin vähemmistöryhmiäkin. Sukupuoleen perustuva syrjintä on yleensä välillistä ja piiloista, eikä sitä useinkaan osata tunnistaa. Lisäksi sillä on selkeitä yhtymäkohtia yhteiskunnan rakenteisiin, sukupuolittuneeseen vallanjakoon ja päätöksentekoon. Eri syrjintäperusteilla ei tulisi olla kuitenkaan erilaista syrjintäsuojaa.

Lausunnossaan tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (2012) TANE painotti, että sukupuolivähemmistöt on otettava huomioon tasa-arvolain uudistuksessa, ja lain soveltamisalaa ei saa rajoittaa pelkästään sukupuolenkorjausprosessin läpikäyneisiin henkilöihin vaan laajempi määritelmä sukupuolivähemmistöille on tarpeellinen. Tämän lisäksi TANE esitti, että toiminnallisen tasa-arvosuunnittelun velvollisuus pitää ulottaa koskemaan myös perusopetusta antavia opilaitoksia ja varhaiskasvatusta.

Neuvottelukunta piti valitettavana, ettei tasa-arvolain uudistukseen otettu mukaan samapalkkaisuutta tai palkkakartoitusta koskevia lisäyksiä. Lokakuussa 2012 sosiaali- ja terveysministeriö asetti kuitenkin erillisen työryhmän valmistelemaan työpaikan tasa-arvosuunnitelmaa ja sen osana tehtävää palkkakartoitusta koskevien tasa-arvolain säännösten tarkistamista. Kolmikantaisen työryhmän puheenjohtajana toimi professori Pentti Arajärvi ja työryhmä luovutti esityksensä kulttuuri- ja urheiluministeri Arhinmäelle kesällä 2013. TANE katsoi lausunnossaan työpaikan tasa-arvosuunnitelmaa koskevien säännösten tarkistamisesta (2013), että työryhmän esitystä pitäisi tarkentaa konkreettisilla toimenpiteillä ja palkan määritelmää esityksessä selkiyttää.

Uuden yhdenvertaisuuslain säätämisessä TANE osallistui sekä hallituksen esitysluonnoksen lausuntokierrokselle vuonna 2013 että varsinaisen esityksen asiantuntijakuulemiseen eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa vuonna 2014. Neuvottelukunta esitti, että lakiin lisätään kirjaus syrjinnän kohteeksi joutuneen henkilön oikeussuojan tehostamisesta. Lausunnossa luonnoksesta yhdenvertaisuuslaiksi (2013) todettiin myös, että tasa-arvolain

tavoin yhdenvertaisuuslakiin pitäisi määrätä minimitaso hyvitykselle syrjintätapauksissa.

Yhdenvertaisuuslakia valmisteltaessa TANE esitti huolensa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettujen riittävästä työkaluista puuttua syrjintään sen kaikilla osa-alueilla. TANE ehdotti, että työelämässä tapahtuva syrjintä ulotettaisiin yhdenvertaisuusvaltuutetun valvonnan piiriin. Tasa-arvovaltuutetulla tulisi puolestaan olla toimivalta valvoa moniperusteista syrjintää sellaisissa tilanteissa, jossa jokin muu syrjintäperuste risteää sukupuoleen perustuvan syrjinnän kanssa.

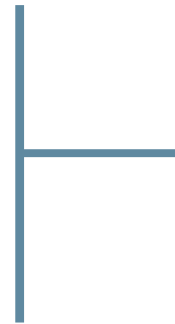
Eduskunta hyväksyi 16.12.2014 tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain muuttamista koskevan lakipaketin. Lakiuudistus tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Lakiuudistuksen yhteydessä tasa-arvovaltuutettu, yhdenvertaisuusvaltuutettu, lapsiasiavaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta siirtyivät oikeusministeriön hallinnonalalle. Uudistetussa tasa-arvolaisissa sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellot laajennettiin koskemaan sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää. Laki velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia myös ennaltaehkäisemään tätä syrjintää.

Uudistetussa laissa oppilaitoksia koskevia tasa-arvon edistämissäännöksiä täsmennettiin ja ne laajennettiin koskemaan peruskoulutusta antavia oppilaitoksia. Laissa täsmennettiin myös työpaikan tasa-arvosuunnitelmaa ja siihen liittyvää palkkakartoitusvelvollisuutta.

8. TASA-ARVO- OHJELMA

”Naisten ja miesten välinen
tasa-arvo on keskeinen
yhteiskunnallinen päämäärä
ja oikeudenmukaisen
yhteiskunnan edellytys.”

HALLITUKSEN TASA-ARVO-OHJELMA
VUOSILLE 2012-2015

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman vuosille 2012–2015 tavoitteena oli koota yhteen keskeisiä hallituksen toimia tasa-arvon edistämiseksi ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän poistamiseksi. Ohjelma sisälsi sekä teemoittain jaoteltuja tavoitteita ja toimenpiteitä että kaikkia ministeriöitä koskevia toimia sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi valtioneuvoston päätöksenteossa. TANE osal-

listui laajalla lausunnolla tasa-arvo-ohjelmaluonnoksesta ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden laatimiseen alkuvuodesta 2012.

TANE näki, että isyyslain uudistaminen tulisi nostaa tasa-arvo-ohjelmaan, sillä lakiuudistukseen liittyvät vahvasti tasa-arvokysymykset niin isän kuin äidinkin kannalta. Vanhemmuuden näkökulmasta TANE myös lausui, että työn ja perheen yhteensovittamista pitäisi käsitellä ohjelmassa ensisijaisesti työelämän kehittämiskysymyksenä. Keskeisenä uudistuksena TANE nosti esille perhevapaan kasvattamisen asteittain kohti 6+6+6 -mallia.

Tasa-arvo-ohjelmassa työelämään liittyvänä erityiskysymyksenä TANE mainitsi kuntauudistuksen. Kuntaliitoksilla oli ollut selkeitä kielteisiä sukupuolivaikutuksia erityisesti naisten edustukselliseen asemaan ja naisjohtajien määrään kunnissa. Oli merkillepantavaa, että lähes kaikkien jo yhdistyneiden kuntien johtajaksi oli valittu mies. TANE myös huomautti, että kuntien rakennemuutoksissa sukupuolinäkökulma on huomioitava muun henkilöstön kohdalla, sillä lähes 80 prosenttia kuntien henkilöstöstä on naisia. Samoin palvelujen ulkoistamisessa sukupuolivaikutusten seuraamista pidettiin tärkeänä.

TANE painotti vahvasti koulutuksen ja tutkimuksen roolia tasa-arvon edistämässä. Lausunnossa esitettiin keinoja sukupuolisegregation vähentämiseen koulutuksessa. TANE ehdotti muun muassa opettajan- ja lastentarhaopettajankoulutukseen tasa-arvo- ja sukupuolitietoisia opintoja. Lausunnossa myös esitettiin huoli sukupuolentutkimuksen heikentyneestä asemasta yliopistouudistuksessa ja kannustettiin seuraamaan asemaa valtakunnallisesti. TANE kommentoi, että lisäksi naisten tutkijanuraa rajoittaviin tekijöihin tulisi puuttua tasa-arvo-ohjelmassa.

Hallitukselle laadittiin väliraportti tasa-arvo-ohjelman tavoitteiden edistymisestä vuonna 2013. Tähän mennessä kaksi ohjelman teemakohtaisista toimenpiteistä oli toteutettu ja yli kaksikymmentä toimenpidettä käynnistetty. Lausunnossaan hallituksen tasa-arvo-ohjelman väliraportista (2013) TANE oli erityisen huolissaan lähisuhteiden välillä liittyvien tasa-arvo-ohjelman kirjausten etenemisestä ja vaatikin turvakotien rahoituksen ja turvakotipaikkojen tuntuva lisäystä tavoitteiden saavuttamiseksi.

9. VALTION TALOUSARVIO- ESITYKSET VUOSILLE 2013–2016

”Valtion velvollisuus on torjua väkivaltaa. Sen torjuminen vaatii riittäviä resursseja tekojen ennaltaehkäisemiseksi, uhrien tukemiseksi ja rangaistusten saattamiseksi teon vakavuutta vastaavalle tasolle.”

TARJA FILATOV, TANE:N VARAPUHEENJOHTAJA
2011–2015

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta oli kauden aikana vuosittain kuultavana työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa hallituksen esityksestä valtion talousarvioesitykseksi. Neuvottelukunta vaati kuulemisissa, että sukupuolten tasa-arvon edistäminen sisällytetään valtion talousarvioihin. Sukupuolivaikutusten arviointi tulee tehdä kattavasti keskeisissä yhteiskunnallisissa uudistuksissa, kuten hallituksen kärkihankkeissa, rakenteellisissa uudistuksissa sekä työllisyyttä, työelämän ehtoja tai julkisia palveluita koskevia muutoksia suunniteltaessa. Talousarvioiden tulee myös vastata Suomen kansainvälisiä sitoumuksia sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi.

TANE nosti lausunnoissaan järjestelmällisesti esille, että naiseen kohdistuvan väkivallan uhrien palveluihin on varattava riittävät resurssit. Keskiössä tulee olla turvakotiverkoston kehittäminen. TANE huomautti, että rahoituksen lisääminen olisi välttämätöntä Euroopan neuvoston naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan Istanbulin sopimuksen noudattamiseksi. TANE näki tärkeänä myös Yhdistyneiden kansakuntien Naiset, rauha ja turvallisuus -päätoslauselman kansallisen toimeenpanon. Kansallisen toimintaohjelman tavoitteisiin sitoutuneiden ministeriöiden olisi pitänyt osoittaa tarvittavat varat

sitoumusten toteuttamiseen.

Lausunnossaan talousarvioesityksestä vuodelle 2016 (2015) TANE kannatti vahvasti kolmikantaisen samapalkkaisuusohjelman jatkamista. Lausunnossa esitettiin, kuinka naisten ja miesten palkkaerojen kaventumistahti oli hidastunut vuoden 2010 jälkeen. Samalla palkkaeron kaventuminen oli jäänyt yhä enemmän jälkeen sille samapalkkaisuusohjelmassa asetetuista tavoitteista. Sukupuolten välinen palkkaero on sitkeä tasa-arvo-ongelma, jonka ratkaisemiseksi tulee turvata riittävät henkilö- ja toimintaresurssit.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen edellyttää tutkimustietoa ja asiantuntemusta tasa-arvosta. Lausunnoissaan TANE kiinnitti huomioita keskeisten kansallisten tasa-arvotoimijoiden riittäviin resursseihin. Lausunnossa talousarvioesityksestä vuodelle 2013 (2012) otettiin kantaa tasa-arvovaltuutetun kasvaviin tehtäviin, joiden suorittaminen vaatisi valtuutetun toimistoon lisäresursseja. Tasa-arvovaltuutetun tehtäväkenttä oli laajentunut, kun vuonna 2005 myös oppilaitokset tulivat tasa-arvosuunnittelun piiriin. Toisena resursseja vaativana tahona nähtiin tasa-arvotiedon keskus Minna, jolla on merkittävä rooli tutkimukseen perustuvan tasa-arvotiedon tuottamisessa, keräämisessä ja jakamisessa. TANE kommentoi lisäksi naisjärjestöjen kattojärjestöjen esitettyä valtionavun leikkaamista 14 prosentilla vuonna 2016. Huolta herätti kattojärjestöjen kaventuneet mahdollisuudet jatkaa työtään leikkausten jälkeen.

10. HALLITUKSEN RAKENNE- POLIITTINEN OHJELMA

Pelkkä eläkeiän nostaminen ei riitä, jos haluamme pidentää miesten ja naisten työuria. Tarvitsemme myös oikeudenmukaista palkkausta, vanhempainvapaiden uudistamista ja työsuhteiden laadun parantamista.”

JUKKA RELANDER, TANE:N PUHEENJOHTAJA
2011-2015

Pääsihteeri Hannele Varsa ja suunnittelija Riikka Korpinummi hallituksen rakennepakettia käsittelevässä seminaarissa

P

ääministeri Kataisen hallitus sopi budjettiriihessä elokuussa 2013 rakennepoliittisesta ohjelmasta. Ohjelman tavoitteena oli vahvistaa talouskasvua ja kuroa umpeen väestön ikääntymisestä ja julkisten menojen kasvamisesta johtuvaa kestävyysvajetta. Rakennepoliittinen ohjelma pohjautui valtiosihteerin Martti Hetemäen johtaman työryhmän valmistelutyöhön.

TANE teki kannanoton rakennepoliittiseen ohjelmaan sen ollessa valmisteluvaiheessa. Kannanotossaan neuvottelukunta muistutti, että hyvään hallintotapaan kuuluu sukupuolivaikutusten arviointi. TANE vaati, että hallituksen rakennepoliittisen ohjelman päätösten sekä muiden merkittävien lainsäädäntöhankkeiden vaikutukset eri sukupuolille on arvioitava. Rakennepoliittinen ohjelma sisälsi monia kohtia, jotka toteutuessaan kohdistuisivat eri tavoin miehiin ja naisiin.

Tällainen oli esimerkiksi esitys subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta luopumisesta. TANE lausui useasti kauden aikana, että subjektiivinen päivähoito-oikeus on säilytettävä. Se pysyikin ennallaan eduskuntakauden loppuun asti, mutta jäi vaakalaudalle neuvottelukunnan vaihtuessa syksyllä 2015.

Hallituksen rakennepaketti ja sukupuolten tasa-arvo -seminaarissa 2.4.2014 pohdittiin, hyötyvätkö pojat oppivelvollisuusiän nostamisesta ja kaatuuko vanhusten laitoshoidon vähentäminen naisten niskaan. TANE ja Vantaan kaupunki järjestivät tilaisuuden yhteistyössä Helsingin ja Espoon tasa-arvotoimikuntien kanssa. Yhtenä seminaarin aiheena käsiteltiin oppivelvollisuusiän nostamista 17-ikävuoteen. Tämä rakennepaketin ehdotus ei kuitenkaan toteutunut.

11. VAALITYÖ

"Miesten ja naisten
samapalkkaisuus katoaa
tavoitteena yhä kauemmaksi,
jos kunnissa aletaan
kilpailuttaa
naisten töitä ja työehtoja."

TASA-ARVOMINISTERI

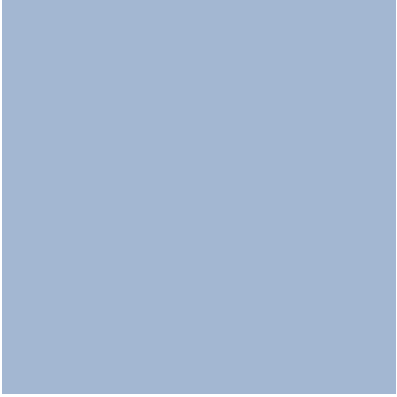
PAAVO ARHINMÄKI

KUNTAVAALIKOLUMNISSAAN 2012

KUNTAVAALIT 2012

Kuntavaaleissa 2012 TANE käytti kampanjoinnissaan tasa-arvovaalit.fi -sivustoa ja kampanjan omaa Facebook-sivua. Sivulla julkaistiin kootusti tietoa tasa-arvosta kunnallisessa päätöksenteossa niin päättäjille kuin kuntalaisillekin. Tietoa oli kerätty muun muassa siitä, miten eri kunnan palvelusektoreilla, kuten sosiaalitoimessa tai henkilöstöpolitiikassa, tasa-arvokysymykset nousevat esille kunnan arjessa. Sivuilta saattoi myös lukea konkreettisia esimerkkejä Vantaan ja Salon kaupunkien tasa-arvoprojekteista, ja sivulla julkaistiin vaalien alla kolumneja, joiden kirjoittajat olivat eri eduskuntapuolueiden nimeämiä. Tasa-arvovaalit.fi -sivuston tavoitteena olikin perustella, miksi päätöksenteon sukupuolivaikutuksia tulisi arvioida kunnallispolitiikassa monipuolisesti, ja edistää kuntalaisten osallisuutta päätöksentekoon mahdollisimman tasa-arvoisesti.

Ensimmäisen vaalikolumnin sivuille kirjoitti TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander. Relander kommentoi tasa-arvopolitiikkaan kohdistuneita säästöpäätöksiä. Hallituskaudella tärkeimmäksi tasa-arvopoliittiseksi lainsäädäntöhankkeeksi Relander nosti isyyslain uudistamisen. Myös Heikki Tamminen (ps.) kirjoitti vaalikolumnissaan kuntiin kohdistuvien säästöpäätöksien erilaisista vaikutuksista miehiin ja naisiin. Tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäki piti tärkeänä, että kuntauudistuksen sukupuolivaikutukset arvioidaan niin työllisyyden kuin palveluidenkin näkökulmasta.

”Jo varhaiskasvatuksessa on tärkeää, että kasvattajat osaavat tukea lasten oman identiteetin kehittymistä roolijakojen sijaan. Tytötkin saavat kiipeillä ja olla villejä, pojatkin saavat leikkiä nukeilla.”

VIHREIDEN PUHEENJOHTAJA VILLE NIINISTÖ
KUNTAVAALIKOLUMNISSAAN 2012

Jussi Aromaa (vas.) kirjoitti vaalikolumninsa katuväkivallasta sukupuolittuneena ilmiönä, josta suuri osa on miesten tekemää ja miehiin kohdistuvaa. Aromaa korosti asennekasvatuksen ja kuntien tarjoamien harrastusmahdollisuuksien tärkeyttä väkivallan kitkemisessä. Anna Jungner-Nordgren (r.) kirjoitti urheilu- ja liikuntamahdollisuuksien merkityksestä kunnissa. Jungner-Nordgren totesi, että kuntien on tuettava mies- ja naisvaltaisia urheilu- ja liikuntalajeja tasa-arvoisesti.

Annika Saarikko (kesk.) nosti esille yhden vanhemman perheiden heikon taloudellisen tilanteen. Saarikko ehdotti mahdollisuutta palauttaa perheiden kotiapujärjestelmä tukemaan erityisesti yhden vanhemman perheitä. Mikko Rekimies (kd.) korosti kolumnissaan puolestaan isyyden tukemista tapana edesauttaa tasa-arvoista vanhemmuutta. Ville Niinistö (vihr.) kirjoitti oman vaalikolumninsa sukupuolten välisestä segregaatiosta koulutuksessa. Anne-Mari Virolainen (kok.) ja Saija Karnisto (sd.) ottivat molemmat kantaa tasa-arvoisen ehdokasasettelun puolesta kuntavaaleissa. Karnisto kuvasi kolumnissaan tilanteen, jossa naisehdokkaalta oli kysytty perhetaustasta, koska tämän oletettiin vaikuttavan naisen kykyyn hoitaa tehtäviänsä. Miesehdokkaan kohdalla tällaista ongelmaa ei nähty.

TANE toteutti vaalien aikana lisäksi haastekampanjan kuntavaaliehdokkaille. Kampanjan tavoitteena oli kiinnittää huomiota sisällölliseen tasa-arvoon. Haasteessa ehdokkaiden tuli sitoutua edistämään Euroopan kuntajärjestöjen yhteistyöjärjestön (Council of European Municipalities and Regions) laatimaa Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjan (2006) hyväksymistä kunnissaan ja peruskirjan tavoitteiden toimeenpanoa. Peruskirjan hyväksyminen on

vapaaehtoista, ja sen avulla kunnat voivat ilmoittaa sitoutuvansa tasa-arvon edistämiseen alueellaan. Suomessa peruskirja oli hyväksytty ennen vaaleja noin kymmenessä kunnassa. Haasteeseen tarttuneiden ehdokkaiden nimet julkistettiin TANE:n sivuilla. Haasteen allekirjoittaneet ehdokkaat saattoivat myös ladata Sitoudun tasa-arvon peruskirjaan -kampanjabannerin omille sivuilleen.

TANE, NYTKIS ry ja Kuntaliitto järjestivät kuntavaalipaneelin sukupuolten välisestä tasa-arvosta kuntapalveluissa sekä työn ja perheen yhteensovittamisesta Vanhalla ylioppilastalolla 11.10.2012. Tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäki avasi tilaisuuden, ja paneelissa puhetta johti NYTKIS ry:n puheenjohtaja Sirkka-Liisa Anttila. Kuntaliiton apulaisjohtaja Reijo Vuorento toi tilaisuuteen tervehdyksen ja TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander lausui lopuksi paneelin päätössanat. Panelisteina oli kuntavaaliehdokkaita pääkaupunkiseudulta seitsemästä eri puolueesta. Vilkkaan keskustelun taustaksi osallistujilta oli pyydetty etukäteen lyhyitä vastauksia ajankohtaisiin kysymyksiin tasa-arvosta.

TANE lähetti puoluetoimistoihin kyselyn ehdokashankinnan etenemisestä ja ehdokkaiden sukupuolijakaumasta. Kyselyn vastaukset lisättiin tasa-arvovaalit.fi -sivustolle. Kokonaisuudessaan kuntavaaleissa ehdokkaista 38,8 prosenttia oli naisia ja valtuutetuiksi valituista 36,3 prosenttia oli naisia. Vaalien jälkeen TANE vaati kannanotossaan Sukupuolten tasa-arvo on otettava huomioon kunnallisten toimielinten puheenjohtajia valittaessa (2012), että kunnallisia johtopaikkoja täytettäessä on otettava huomioon sukupuolten tasa-arvo. Ennen vaaleja valtuustojen puheenjohtajista 26,5 prosenttia ja hallituksen puheenjohtajista 21,1 prosenttia oli naisia.

Kuntavaalityöryhmän kokoonpano

Jäsenet (varajäsenet)

Puheenjohtaja Jenny Nyman, kok.

Varapuheenjohtaja Joonas Leppänen, vas. (Lena Paju)

Saana Lehto, ps. (Vilhelm Junnila)

Mari Kokko, kesk. (Aleksi Eskelinen)

Petri Muinonen, kd. (Sari Mäkimattila)

Carola Sundqvist, r. (Magnus Öster)

Pekka Järvinen, sd. (Merja-Hannele Vuohelainen)

Anna Moring, vihr. (Heikki Vento)

Asiantuntijajäsenet

Sinikka Mikola, Kuntaliitto

Sari Pikkala, Tasa-arvotiedonkeskus

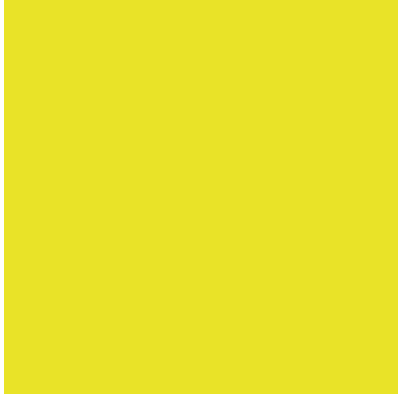
Minna Eeva Raevaara, STM:n tasa-arvoyksikkö

Meija Tuominen, Vantaan kaupungin tasa-arvotyöntekijä

Markku Mölläri, VM:n kuntaosasto (varalla Inga Nyholm)

Sihteeri

Riikka Korpinurmi, TANE

EU ei voi olla uskottava tasa-arvon edistäjä, jos miehet ja naiset eivät ole tasa-arvoisesti edustettuina sen omassa päätöksenteossa.

EUROPARLAMENTTI- VAALIT 2014

Euroopan parlamentin vaalit järjestettiin toukokuussa 2014. Parlamenttivaalien alla TANE julkaisi nettisivuillaan tietosarjaa Euroopan unionin toiminnasta sukupuolten tasa-arvoon liittyvissä kysymyksissä. Tekstejä julkaistiin yhteensä kymmenen ja ne käsittelivät aihetta eri näkökulmista. Tietoa julkaistiin muun muassa poliittisen päätöksenteon, perhevapaiden, ihmiskaupan ehkäisemisen, työmarkkinoiden ja palkkaeron sekä romanien ja vammaisten ihmisten oikeuksien näkökulmasta. Materiaalit olivat vapaasti jaettavissa eteenpäin. Kampanjassa hyödynnettiin myös TANE:n julkaisua Euroopan unioni tasa-arvoa tekemässä vuodelta 2009.

Neuvottelukunta järjesti 7. toukokuuta 2014 Onko eurolla sukupuolta? -seminaarin, jossa keskusteltiin EU:n talouspolitiikan ja talouskriisin vaikutuksista miesten ja naisten arkeen. Seminaari oli kaksiosainen ja sitä oli mahdollista seurata myös suorana tai tallenteena netistä. Seminaarin ensimmäisessä osassa kuultiin muun muassa tutkija Eeva Jokisen asiantuntijapuheenvuoro aiheesta Avoin talous, lukittu sukupuoli sekä alustuksia euron sukupuolittumisesta, samapalkkaisuuden tilasta, naisten edustuksesta pörssiyritysten johdossa ja talouskriisin sukupuolivaikutuksista. Toisessa osuudessa käytiin EU-vaaliehdokkaiden paneeli, jossa haastettiin pohtimaan, edistävätkö puolueiden EU-vaalitavoitteet sukupuolten tasa-arvoa.

TANE julkaisi eurovaalien yhteydessä kannanoton otsikolla

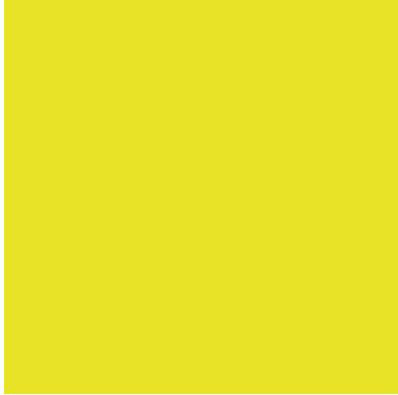

Työeläkevaltuuttajat TELA:n toiminnanjohtaja Suvi-Anne Siimes ja juontaja Kirsi Heikel Onko eurolla sukupuolta -seminaarissa

EU:n jäsenvaltioiden nimettävä komissaariehdokkaiksi sekä naisia että miehiä (2013), jossa vaadittiin, että jokaisen EU:n jäsenmaan tulisi nimittää kaksi komissaariehdokasta: mies ja nainen. Kannanotossa kiinnitettiin huomiota siihen, että ennen vaaleja EU:n 28 komissaarista vain yhdeksän eli noin 32 prosenttia oli naisia. Ongelman syynä nähtiin se, että jäsenmaat esittivät pääasiassa vain miesehdokkaista komissaareiksi. TANE muistutti kannanotossaan, että paras tapa varmistaa sukupuolten tasa-arvon edistyminen, olisikin asettaa ehdokkaiksi miehiä ja naisia tasa-arvoisesti. Tämän tavoitteen tulisi koskea myös kotimaista ehdokasasettelua eurovaaleissa.

Vuoden 2014 vaaleissa suomalaiset valitsivat lopulta Euroopan parlamenttiin sukupuolijakaumaltaan tasaisen joukon: seitsemän naista ja kuusi miestä. Naiset pärjäsivät siis paremmin kuin yleensä Suomen kansallisissa vaaleissa, kuten eduskunta- ja kuntavaaleissa. Eduskuntapuolueiden asettamista eurovaaliehdokkaista naisia olikin 46 prosenttia ja kaikkien puolueiden ehdokkaista 40 prosenttia. Toisaalta ääniharavien joukkoon eivät naiset europarlamenttivaaleissa kuitenkaan yltäneet.

TANE:n europarlamenttivaalikampanjointia varten perustettuun työryhmään osallistuivat Vihreiden naisten pääsihteeri Sirpa Hertell, Akatemiatutkija Johanna Kantola, TANE:n varajäsen ja Keskustanaisten pääsihteeri Kirsi Marttinen, NYTKIS ry:n järjestökoordinaattori Milla Sandt sekä TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa ja suunnittelija Riikka Korpinummi.

”Tasa-arvoasioista vastaavana ministerinä olen saanut eteeni väitteen, että tasa-arvo on jo Suomessa toteutunut. Joku jopa totesi, ettei tällaista tasa-arvoministeriä enää mihinkään tarvita. Olen vankasti eri mieltä.”

TASA-ARVOMINISTERI SUSANNA HUOVINEN
EDUSKUNTAVAALIKOLUMNISSAAN 2015

EDUSKUNTAVAALIT 2015

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta haastoi eduskuntavaaliehdokkaat edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja TANE:n hallitusohjelmataavoitteita eduskuntavaaleissa 2015. TANE:n vaalisivuille (www.tane.fi/vaalit) saattoi kirjoittaa henkilökohtaisen sukupuolten tasa-arvoa koskevan vaalilupauksensa ja ladata Kannatan! Sukupuolten välistä tasa-arvoa -kampanjabannerin omille sivuilleen. Tasa-arvoisen vaalilupauksen allekirjoittaneet ehdokkaat ja näiden lupaukset julkaistiin TANE:n sivuilla.

Neuvottelukunta teki kyselyn kaikkien eduskuntapuolueiden puoluesihteereille eduskuntavaalien ehdokashankinnasta tasa-arvon näkökulmasta. Kysymyksillä kartoitettiin muun muassa, oliko puolue ottanut huomioon tasapuolisen sukupuolijakauman ehdokasasettelussaan, onko ehdokkaiden kampanjarahoituksissa eroja sukupuolten välillä. Lisäksi kysyttiin, oliko ehdokkaiden rekrytointi helpompaa esimerkiksi eri-ikäisten naisten ja miesten kohdalla tai vaihteliko ehdokasasettelun monipuolisuus alueellisesti. Vastaukset julkaistiin TANE:n nettisivuilla.

Vaalikampanjansa osana TANE julkaisi vaalisivuillaan myös vaihtuvia kolumneja poliitikoilta. Kahdeksan suurinta eduskuntapuoluetta pyydettiin nimeämään kolumnisti kirjoittamaan ehdokkaalle tärkeästä sukupuolten tasa-arvoa käsittelevästä aiheesta. Tasa-arvoasioista vastaava ministeri Susanna Huovinen avasi vaalikolumnisivun kirjoittamalla tasa-arvoa uhkaavista tekijöistä ja

TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja Vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö
Onko hoivalla sukupuolta? -eduskuntavaalipaneelissa 2015

päättäjien vastuusta puuttua näihin. Hän nosti esille tasa-arvoisen vanhemmuuden, koulutuksen ja työelämän sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen.

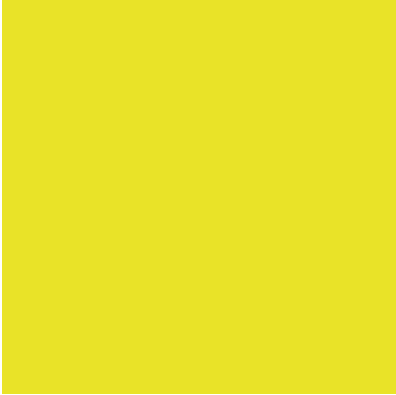
Työelämään liittyvät tasa-arvokysymykset mietityttivät monia eduskuntavaaliehdokkaita vaalikolumneissa. Antti Kaikkonen (kesk.) kirjoitti naisten asemasta työelämässä ja tasa-arvoisesta vanhemmuuden merkityksestä naisten aseman parantamisessa. Myös Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.) kommentoi, että vanhemmuuden kustannusten tasaisempi jakautuminen vähentäisi naisten syrjintää työmarkkinoilla. Paavo Arhinmäki (vas.) otti kantaa 6+6+6 -vanhempainvapaamallin puolesta. Sinuhe Wallinheimo (kok.) kannatti omassa kolumnissaan työnteon esteiden purkamista ja naisten työllisyyteen panostamista, ja Tiina Tuomela (kd.) nosti esille miesten ja naisten palkkatasa-arvon. Pirita Nenonen (ps.) kommentoi kolumnissaan asepalvelusta erityisesti miehiin kohdistuvana tasa-arvo-ongelmana.

Eduskuntavaaliehdokkaat Sanna Marin (sd.) ja Marcus Rantala (r.) kirjoittivat lähisuhdeväkivallasta. He näkivät lähisuhdeväkivallan vakavana ja laajana ihmisoikeusongelmana Suomessa. Rantala viittasi Euroopan unionin Perusoikeusviraston tutkimukseen naisiin kohdistuvasta väkivallasta (2014), jonka mukaan 47 prosenttia suomalaisista naisista oli kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa täytettyään 15 vuotta. Suomessa tilanne oli selvästi keskimääräistä heikompi EU-maiden keskinäisessä vertailussa. Myös ministeri Huovinen totesi naisiin kohdistuvan väkivallan olevan Suomen häpeäpilkku.

Maaliskuussa 2015 TANE ja NYTKIS ry järjestivät Onko hoivalla sukupuolta? -eduskuntavaalipaneelin Annantalon auditoriossa

Helsingissä. Paneelin aiheina olivat muun muassa 6+6+6 -vanhem-
painvapaamalli, omaishoidon järjestäminen, hoivan tasa-arvoinen
jakaminen ja julkisten hoivapalveluiden asema. Tilaisuuden avaus-
sanat esitti TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja alustuspuheen-
vuoron piti dosentti Raija Julkunen. Paneelikeskusteluun osallistui
kahdeksan eduskuntapuolueen edustajat. Tilaisuuden päätti NYT-
KIS ry:n puheenjohtaja Outi Alanko-Kahiluoto.

Eduskuntavaalityöryhmään kuuluivat NYTKIS ry:stä pääsih-
teeri Johanna Pakkanen ja järjestökoordinaattori Milla Sandt sekä
TANE:sta pääsihteeri Hannele Varsa ja suunnittelija Pia Pulkkinen.

”Pari- ja
lähisuhdeväkivalta
on vakava ja laaja
ihmisoikeusongelma
Suomessa.”

SDP:N VARAPUHEENJOHTAJA
SANNA MARIN
EDUSKUNTAVALIKOLUMNISSAAN
2015

TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja kansanedustaja Päivi Lipponen
Onko hoivalla sukupuolta? -eduskuntavaalipaneelissa 2015

Vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö ja sosiaali- ja terveysministeri Laura Rätty
keskustelevat Onko hoivalla sukupuolta? -eduskuntavaalipaneelissa 2015

Sosiaali- ja terveysministeri Laura Räty Onko hoivalla sukupuoli? -eduskuntavaalipaneelissa 2015

YTT, dosentti Raija Julkunen alustamassa Onko hoivalla sukupuoli? -eduskuntavaalipaneelissa 2015

12. HALLITUS- OHJELMA- TAVOITTEET 2015–2019

Keväällä 2014 TANE perusti työryhmän valmistelemaan hallitusohjelmataavoitteitaan vuosille 2015–2019. Työryhmän puheenjohtajana toimi Seija Turtiainen (kesk.). Jäseninä työryhmään kuuluivat Piritta Nenonen (ps.), Jenny Nyman (kok.), Lena Paju (vas.), Merja-Hannele Vuohelainen (sd.), Anna Moring (vihr.), Heini Röyskö (kd.) ja Petra Qvist-Hämäläinen (r.) sekä sihteeristöstä Hannele Varsa, Riikka Korpinurmi ja Arto Jokinen. Työryhmässä olivat siis edustettuina kaikki puolueet, joilla oli paikka myös neuvottelukunnassa. Työryhmä kokoontui kahdesti ja päätyi ehdottamaan kolmea päätavoitetta, joista jokaisen tavoitteen alle laadittiin konkreettisia toimenpide-ehdotuksia tavoitteen edistämiseksi.

TANE:n jaostot valmistelivat neuvottelukunnan hallitusohjelmatyöryhmän tavoitteita hallitusohjelmaksi 2015–2019. Sukupuoli ja valta -jaosto esitti, että tavoitteissa huomioitaisiin erityisesti 6+6+6-vanhempainvapaamallin edistäminen, EU:n korkeiden virkojen

sukupuolijakauman tasapuolisuus, hyvinvoinnin jakautuminen, väkivallan ehkäiseminen, miesten elinikä ja syrjäytyminen, palkkaerot sekä tasa-arvo rikoslain edessä. Jaoston painopistealueista muodostui pitkälti TANE:n hallitusohjelmatavoitteiden 2015–2019 pohjalta naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy, tasa-arvoinen vanhemmuus ja tasa-arvoinen koulutus ja työelämä. Jokaisen tavoitteen alle laadittiin konkreettisia toimenpide-ehdotuksia tavoitteen edistämiseksi.

Hallitusohjelmatavoitteissa korostettiin, että hallituksen tulee laatia konkreettinen hallituksen tasa-arvo-ohjelma ja varmistaa tasa-arvotavoitteiden toteuttamiseen riittävät resurssit. Ohjelmalle tulisi myös perustaa tavoitteiden toteutumista valvova seurantaryhmä. TANE luovutti hallitusohjelmatavoitteensa eduskunnassa eduskuntaryhmien edustajille 30.9.2014.

1.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen

TANE:n hallitusohjelmataavoitteissa keskeistä on sukupuolittuneen väkivallan ehkäiseminen. Turvakotiverkostoa on laajennettava vastaamaan kansainvälisiä suosituksia. Maahanmuuttajanaisiin kohdistuva väkivalta on tunnistettava entistä paremmin. Seksin osto on kriminalisoitava ja ihmiskauppaan tulee puuttua niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

2.

Tasa-arvoinen vanhemmuus

TANE kannattaa vanhempainvapaiden muuttamista 6+6+6 -mallin mukaiseksi. Mallissa molemmille vanhemmille kuuluu yksi kuuden kuukauden jakso ja yksi jakso on jaettavissa vanhempien kesken. TANE edellyttää, että vanhempainvapaita ja kotihoidontukea uudistettaessa eri perhemuotoja on kohdeltava tasa-arvoisesti ja työnantajakustannuksia on jaettava yhteisvastuullisesti. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevaa lakia on uudistettava vastaamaan paremmin nykyisiä perhetilanteita ja erovanhempien oikeuksia ja velvollisuuksia on selkeytettävä.

3.

Tasa-arvoinen koulutus ja työelämä

Tasa-arvotavoitteinen kasvatus ja koulutus on sisällytettävä nykyistä paremmin opettajankoulutukseen ja täydennyskoulutukseen. Purkamalla koulutuksen jakautumista sukupuolten mukaisesti voidaan purkaa suomalaisten työmarkkinoiden jakautumista mies- ja naisvaltaisiin aloihin.

13. MIEHET, POJAT JA ISYYS

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN MIESTYÖRYHMÄ

Miesjaosto osallistui tasa-arvoasioista vastanneen ministeri Paavo Arhinmäen vuonna 2013 nimittämään, mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtineeseen työryhmään. Työryhmä koostui miesjärjestöjen ja poikatoiminnan sekä TANE:n, Seta ry:n ja neljän eri ministeriön edustajista. Neuvottelukuntaa työryhmässä edusti TANE:n jäsen Tapio Bergholm. Työryhmän tehtävänä oli miehiä koskevien uusien tasa-arvokysymysten identifiointi ja jo havaittujen kysymysten tarkentaminen. Muita työryhmän tehtäviä oli hallituksen tasa-arvo-ohjelman miehiin liittyvien toimenpiteiden vauhdittaminen ja ministeriön virkamiesten ja miesjärjestöjen välisen vuorovaikutuksen kehittäminen.

Miestyöryhmä julkaisi helmikuussa 2014 väliraportin, johon oli koottu tausta- ja tilastotietoa mieskysymyksiin liittyen sekä esitely näiden kysymysten historiallista kehityskulkua Suomessa. Työryhmän loppuraportti luovutettiin lokakuussa 2014. Loppuraportti päätettiin pitää lyhyenä sisältäen vain työryhmän ehdotukset ja perustelut.

Loppuraportissa esitettiin muun muassa isyyden tunnistamisen

Sosiaali- ja terveysministeriön miestyöryhmän puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja Kari Välimäki

helpottamista ja vanhempainvapaiden ja kotihoidontuen asteittaista tasaamista TANE:n linjojen mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa työryhmä halusi puuttua vallalla oleviin sukupuoliki-sityksiin työistä ja pojista sekä parantaa poikien oppimistuloksia. Työryhmä myös esitti, että väkivallan ehkäisy ja väkivallattomien ratkaisumallien tukeminen pitäisi aloittaa kodin lisäksi jo varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Raportissa ehdotettiin, että miesten syrjäytymiseen pitäisi ensisijaisesti puuttua painottamalla ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista puuttumista. Sosiaali- ja terveyspalveluissa tulisi ylipäänsä arvioida miesten palvelutarpeita entistä paremmin.

Lopuksi työryhmä piti tärkeänä, että mieskuvaa tasa-arvopolitiikassa monipuolisestaan. Miehistä käytävässä keskustelussa tulee huomioida se, etteivät miehet ole yksi yhtenäinen ryhmä, eikä miehisyydelle tai naiseudelle voida antaa yksiselitteistä määritelmää. Mieskuvaa pitäisi kehittää myönteisempään ja monipuolisempaan suuntaan perheessä ja työelämässä. Stereotyyppiset mielikuvat miehisyydestä lähinnä ongelmakäyttäytymisenä on luovuttava. Työryhmä näki, että vaikka tasa-arvopolitiikan juuret ovat vahvasti ja perustellusti olleet naisten aseman parantamisessa, on tasa-arvopolitiikka pystyttävä kokemaan aidosti kaikkien sukupuolten yhteiseksi politiikaksi. Mieserityistä osaamista ja miesten osallistumista tasa-arvoelimissä tulee vahvistaa tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

ISYYSLAKI UUDISTUU

Miesjaosto toimi aktiivisesti TANE:n miespolitiikan valmistelijana sekä lausuntojen ja aloitteiden tekijänä. Jaoston asiantuntemusta hyödynnettiin eduskunnan valiokuntien asiantuntijakuulemisissa. Erityisen työpanoksen Miesjaostolta vaati kauden aikana käsitelyssä ollut isyylain uudistaminen, jota varten jaoston yhteyteen perustettiin erillinen Isyyslakityöryhmä. Työryhmä toimi 30.2.2012–30.9.2013, ja se valmisteli neuvottelukunnalle lausunnot ja kannanotot isyylain muutoksista.

Isyyslakityöryhmään valittiin Sukupuoli ja valta -jaostosta Pirita Nenonen (ps.), Heini Röyskö (kd.) ja Seija Turtiainen (kesk.). Miesjaostosta valittiin Juha Jämsä (Seta ry), Kim Meyer (Profeministimiehet ry) ja Jussi Pulli (Ensi- ja turvakotien liitto). Työryhmään kutsuttiin myös oikeusministeriön isyylain seurantatyöryhmän jäsen Kari Uotila. Työryhmään osallistuivat lisäksi TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa ja suunnittelija Riikka Korpinummi. Sihteerinä toimi Miesjaoston sihteeri Arto Jokinen.

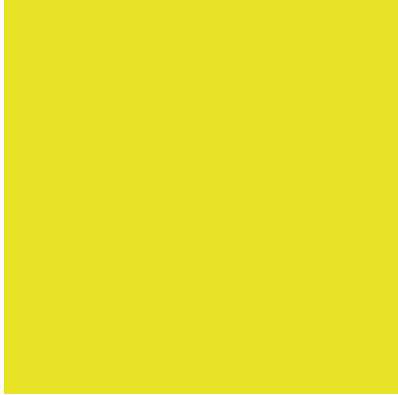
Työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Kokouksissa kuultiin asiantuntijoita isyylain uudistuksesta. Työryhmä kutsui oikeusministeriön virkamiestyöryhmän sihteeri Salla Silvolan kertomaan lain valmistelusta, isyystutkija Jouko Huttusen isyyden moninaisuudesta, sosiaaliohjaaja Jarmo Lehtonen-Aleksejevin oman työkokemuksensa kautta erilaisten perheiden kohtaamisesta ja lakimies Henna Harjun lastenvalvojan työstä.

Isyylain uudistamisessa TANE otti ensin kantaa isyylain uudistamista valmisteleman työryhmän kokoonpanoon (2012).

Neuvottelukunta kritisoi, ettei oikeusministeriön asettamassa työryhmässä ollut noudatettu tasa-arvolain vaatimusta siitä, että valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja vastaavissa toimielimissä tulee olla vähintään 40 prosenttia sekä naisia että miehiä. Isyyslakia valmisteleavassa työryhmässä ei ollut puheenjohtajan lisäksi muita miesedustajia.

Vuonna 2013 TANE antoi lausunnon oikeusministeriölle mietinnöstä isyyslainsäädännön uudistamiseksi. Vuonna 2014 TANE oli lisäksi kuultavana lakivaliokunnassa hallituksen esityksestä isyyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Näissä lausunnoissaan neuvottelukunta kannatti TANE:n isyyslakityöryhmässä kehitettyä esitystä siitä, että avioliiton ulkopuolella syntyvien lasten isyys voitaisiin jatkossa tunnustaa ennen syntymää äitiysneuvolakäynnin yhteydessä silloin, kun asiaan ei liity epäselvyyksiä. Hyvänä pidettiin myös luopumista äidin oikeudesta vastustaa isyyden selvittämistä tai vahvistamista tuomioistuimessa. Lastenvalvojalla tulisi kuitenkin olla mahdollisuus keskeyttää isyyden selvittäminen paitsi lapsen edun vaatiessa myös äidin hyvinvoinnin tai turvallisuuden ollessa uhattuna.

Lisäksi TANE ehdotti, että isyysolettamasta luovuttaisiin ja lapsen vanhemmuus vahvistettaisiin pääsääntöisesti neuvolassa kirjoitetulla asiakirjalla – myös avioliitossa. Tämä rohkaisisi miehiä osallistumaan entistä enemmän neuvolakäynteihin ja huomioisi paremmin erilaiset perhemuodot, kuten sateenkaariperheet. Molemmat vanhemmat voisivat myös tehdä yhtäaikaaisesti neuvolassa sopimuksen, jossa he sitoutuisivat lapsen hoivaan ja elatukseen. Kirjallinen sopimus vahvistaisi sitä, että vanhemmat ymmärtävät, mihin he ovat sitoutumassa. Koska neuvolahenkilökunnalle tulisi

”Nyky miehille isyys on aiempaa tärkeämpää ja myös sen jatkuminen eron sattuessa. Lapsella on puolestaan oikeus kaikkiin niihin ihmisiin, jotka ovat hänen elämänsä alkuvaiheissa läsnä.”

JUKKA RELANDER, TANE:N
PUHEENJOHTAJA ERON JÄLKEEN(KIN)
JAETTU VANHEMMUUS: LAPSEN HUOLTO-
JA TAPAAMISKÄYTÄNNÖT MURROKSESSA
-SEMINAARISSA 11.2.2015

uudistuksen myötä uudenlaisia työtehtäviä, heidän kouluttamisestaan olisi huolehdittava.

TANE piti isyyslaissa tasa-arvon kannalta ongelmallisena, että samaa sukupuolta olevien vanhempien ei-synnyttävän osapuolen vanhemmuus piti vahvistaa perheen sisäisen adoption kautta. Kuitenkin eri sukupuolta olevien vanhempien kohdalla miehen vanhemmuus saatettiin vahvistaa avopuolison hedelmöityshoitoihin annetun suostumuksen nojalla. Neuvottelukunta vaati, että naisparien juridista asemaa vahvistettaisiin, ja kahden naisen muodostama pari voisi niin ikään tunnustaa lapsen myös silloin, kun lapsi ei ollut saanut alkuaan hedelmällisyysklinikalla. Vuonna 2014 TANE nostikin esille toiveen siitä, että äitiyden määrittämisen sääntely tuotaisiin eduskuntaan käsiteltäväksi mahdollisimman pian.

Isyyslain uudistukset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2016. Suurin muutos koskee isyyden tunnustamista selvissä tapauksissa esimerkiksi silloin kun vanhemmat asuvat avoliitossa. Jatkossa isyys oli mahdollista tunnustaa neuvolakäyntien yhteydessä jo ennen lapsen syntymää, kuten TANE:n isyyslakityöryhmä oli ehdottanut ja TANE lausunnoissaan esittänyt.

ISYYSVAPAA

Miesjaosto oli myös kuultavana eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa sairaskorvauslain muuttamisesta, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta sekä lasten päivähoitosta annetun lain muuttamisesta (2012). Lakiesitys koski isyysvapaan uudistamista siten, että isyyserä maksettaisiin aiempaa pidempään ja joustavammin. Samalla isäkuukausi jäisi pois. Muutoksen myötä isä vapaan voisi pitää aiempaa myöhemmin, eikä isä myöskään menettäisi aiempaa lasta varten myönnettyjä vapaitaan, vaikka perheeseen syntyisi tai adoptoitaisi uusi lapsi. Lakiesityksen tavoitteena oli kannustaa isiä käyttämään vanhempainvapaita entistä enemmän, ja esitys astui voimaan vuoden 2013 alussa.

Miesjaosto kannatti esitystä yhden isälle korvamerkityn 54 arkipäivän isärahakauden luomisesta. Jaosto myös piti myönteisenä ehdotusta, jossa isyyserä olisi mahdollista hakea jälkikäteisesti. Uudistuksessa esitetty isyyseräkauten lapsikohtaisuus nähtiin kannatettavana, sillä uudistuksen myötä uuden lapsen syntymä tai adoptointi ei enää katkaisisi isän oikeutta käyttää aiemman lapsen syntymään tai adoptointiin myönnettyä rahakautta.

Miesjaosto totesi esityksen tuomista parannuksista huolimatta nykyisen perhevapaajärjestelmän olevan kokonaisuutena niin vaikeasti hahmotettava, että se haittaa aktiivisen isyyden ja jaetun vanhemmuuden toteutumista. Siirtyminen pidemmällä aikavälillä 6+6+6 -vanhempainvapaamalliin toimisi vankkana perustana isän ja lapsen suhteen rakentumisille. Tämä parantaisi isien asemaa todennäköisesti myös huoltajuuskiistoissa.

LAPSEN HUOLTO- JA TAPAAMISKÄYTÄNNÖT

Miesjaosto käsitteli kaudellaan lapsen huolto- ja tapaamiskäytäntöjä. TANE järjesti aiheesta Eron jälkeen(kin) jaettu vanhemmuus -seminaarin ja osallistui perhejärjestöjen yhteiseen kannanottoon Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta on uudistettava (2015). Kannanotossa vaadittiin, että laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta uudistettaisiin seuraavalla hallituskaudella vastaamaan paremmin lasten ja perheiden moninaisia tilanteita. Kannanotossa nostettiin esille kahden kodin perheet, joissa lapsella on eron jälkeen kaksi tasavertaista vanhempaa. Näissä tilanteissa vuoroasumisjärjestelyt ovat lainsäädännön nojalla hankalasti järjestettävissä, sillä lainsäädäntö ja perheen taloudelliset tuet lähtevät olettamuksesta, että lapsella on eron jälkeen yksi ensisijainen koti ja toinen vanhemmista on etävanhempi. TANE huomioi myös lapsen tapaamisoikeuden vahvistaminen joissakin tilanteissa muuhin kuin juridisiin vanhempiin sen ollessa perusteltua lapsen edun näkökulmasta. Eron jälkeisiin huoltajuuskiistoihin vaadittiin matalan kynnyksen palveluja ja palvelupolkujen selkeyttämistä.

Vaatimus uudistaa laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta nousi myös yhdeksi TANE:n hallitusohjelmatavoitteeksi 2015–2019.

Monimuotoiset perheet ry:n projektipäällikkö Anna Moring Eron jälkeen(kin) jaettu vanhemmuus -seminaarissa vuonna 2015

Sirkka-Liisa Aaltio (vas.), Pirkko Kiviaho, Jari Hautamäki, Lasse Reijomaa, Leena Hakala-Reijomaa, Minna Piispa ja Mikko Lampikoski Miehen työ -palkinnonjakotilaisuudessa 2013

Miesjaoston puheenjohtaja Kari Uotila luovutti Miehen työ -palkinnon miesaktivisti Lasse Reijomalle 2013

MIEHEN TYÖ -PALKINTO

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta on vuodesta 1998 jakanut yhteensä 17 kertaa Miehen työ -palkinnon henkilölle tai taholle, joka on työllään tai muilla ansioillaan edistänyt sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista erityisesti miehiin tai poikiin liittyen, edistänyt miesten ja poikien emansipaatiota tai purkanut kapeita sukupuolirooleja. Palkinnolla TANE haluaa osoittaa, että tasa-arvo on sekä naisten että miesten asia. Samalla kannustetaan myönteisen esimerkin antaneita henkilöitä tai tahoja jatkamaan työtään. Varsinainen miehen työ, josta palkinto myönnetään, voi käsitellä monia teemoja. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta valitsee tunnustuspalkinnon saajan Miesjaoston ehdotuksesta.

2012 Kølvi-toiminta

Tamperelainen Kølvi-toiminta palkittiin pitkäjänteisestä työstä poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Kølvi-toiminta on osa Setlementtinuorten Hämeen piiri ry:n toimintaa. Kølvi työskentelee 12–20-vuotiaiden maahanmuuttajapoikien parissa, joiden on murrosiän muutosten lisäksi sopeuduttava nopeasti uuteen kulttuuri- ja kieliympäristöön. Kølvin tarjoamalla toiminnallisella harrastamisella saadaan houkutelua mukaan myös poikia, jotka eivät ole kiinnostuneet virallisista tukimuodoista, vaikka heillä olisi siihen tarvetta. Kølvi-toiminnan palkitsemisella haluttiin lisäksi nostaa esille paikallisen toiminnan tärkeys valtakunnallisten tukimuotojen ohella.

2013 Miesaktivisti Lasse Reijomaa

Lasse Reijomaaalle myönnettiin Miehen työ -palkinto usean vuosikymmenen ajan tehdystä työstä miehiin liittyvien tasa-arvoasioiden parissa. Lahtelainen miesaktivisti Reijomaa on työskennellyt ruohonjuuritasolla väkivaltaa käyttäneiden miesten parissa, ja hän perusti eri yhteistyötahojen kanssa urauurtavan Lyömättömän Linjan Espooseen vuonna 1993. Reijomaa on ollut aktiivinen jäsen TANE:n Miesjaostossa sen kymmenen ensimmäisen toimintavuoden ajan. Tämän lisäksi Reijomaa on toiminut muun muassa Miessakeissa, Amnesty Internationalissa ja Suomen Mielenterveysseurassa. Hän on myös julkaissut miehiä käsitteleviä kirjoja ja tuottanut moninaista kuvaa mieheydestä musiikki- ja monologiesityksissään.

Poikien Talon Kalle Laanterä piti kiitospuheen Miehen työ -palkinnonjakotilaisuudessa 2014

2014 Poikien Talo ja Miesten kansalaistalo Mattila

Vuonna 2014 Poikien Talo ja Miesten kansalaistalo Mattila palkittiin sukupuolisensitiivisen poika- ja miestyön perusteella. Näin haluttiin muistaa koko miehen elämänkaarta lapsesta aikuiseksi ja samalla kiinnittää huomio Suomen kehittyneeseen ja arvokkaaseen poika- ja miestyöhön.

Helsingin Poikien Talolla tehtävässä nuorisotyössä otetaan huomioon poikana ja miehenä olemisen erityispiirteitä, pohditaan miehenä olemista nyky-yhteiskunnassa ja kyseenalaistetaan ahtaita poikakoodeja. Poikien Talolla pojat voivat tulla kohdatuksi turvallisessa ympäristössä.

Tampereen Miesten kansalaistalo Mattilalla on puolestaan uusi lähestymistapa miesten parissa tehtävään sukupuolisensitiiviseen työhön. Vuodesta 2011 Tampereen Laukontorilla on tarjottu miehille omaa tilaa, jossa miehet voivat vapaasti jakaa ajatuksiaan ja löytää uudenlaista dialogia. Mattilassa tehdään miesten juttuja uudella tavalla.

Poikien Talolle ja Miesten kansalaistalo Mattilalle luovutettiin Miehen työ -palkinto vuonna 2014

2015 Miessakit ry

Miessakit ry palkittiin miesten hyvinvointia tukevasta työstään. Miessakit juhli vuonna 2015 20-vuotiasta taivaltaan. Yhdistyksellä on ollut merkittävä asema mieserityisten ongelmien esiintuomisessa sekä toimivien ratkaisujen etsimisessä ja käytäntöön soveltamisessa. Miessakit on rohkeasti ja päättäväisesti tarttunut miesten elämän kasvun paikkoihin ja kipupisteisiin. Toiminnassaan Miessakit korostavat miesten omia voimavaroja ja kykyä selvitä tukeutumalla toisiin miehiin. Kaikkia Miessakkien eri toimitoimintamuotoja ohjaavat sukupuolisensitiivisyys, vertaisuus, ammatillisuus ja hyvinvoinnin edistäminen. Palkinnoksi Miessakeille annettiin Pertti Jarlan sarjakuvastrippi, joka myös julkaistiin tilaisuuden aamuna Helsingin Sanomissa.

Vuonna 2015 Miessakit palkittiin sarjakuvataiteilija Pertti Jarlan sarjakuvalla. Yksityiskohta .

Sarjakuvataiteilija Pertti Jarla piirsi sarjakuvan Miessakeille Miehen työ -palkinnoksi 2015. Sarjakuva julkaistiin Helsingin Sanomissa samana päivänä, kun palkinto luovutettiin.

14. KASVATUS, KOULUTUS JA TUTKIMUS

”Tasa-arvoalain mukaan kaikkien virkamiesten on edistettävä tasa-arvoa ja sukupuolentutkimuksen tuottama tieto on edellytys menestyksellisen tasa-arvopolitiikan toteuttamiselle.”

Jukka Relander, TANE:n puheenjohtaja vuosina 2011-2015

”Kriteeriperustainen oppilasarviointi parantaa sukupuolten tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta.”

Ritva Jakku-Sihvonen, Kasvatus- ja koulutustyöryhmän puheenjohtaja 2010-2015

Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään tyttöjen ja poikien tasa-arvoa -seminaarin panelistit vuonna 2011

TASA-ARVO KASVATUKSESSA

TANE päätti teettää Kasvatus- ja koulutustyöryhmän esityksestä kasvattajille, opettajille ja rehtoreille opintoaineiston, jossa on kohdennettua tietoa sukupuolten tasa-arvon merkityksestä ja sen toteutuksesta kouluissa. Koulutusaineiston kilpailutuksen voitti Ekvalita Ab. Aineisto koottiin www.tasa-arvokasvatuksessa.fi ja www.jamstalldhehtilarande.fi -sivustoiksi. Kasvatus- ja opetushenkilöstölle suunnattu koulutuspakettia esiteltiin EDUCA-messuilla ja Varhaiskasvatusmessuilla vuonna 2013.

Tasa-arvo kasvatuksessa -nettiaineisto on jaettu varhaiskasvatuksen, luokanopettajien ja aineenopettajien osioihin, jotka tarjoavat keinoja lisätä sukupuolitietoista kasvatusta ja opetusta eri ikäryhmissä. Seuraavalle TANE:lle ehdotettiin oman osion lisäämistä opinto-ohjaajille.

Kasvatus- ja koulutusteemoja käsiteltiin myös kolmessa seminaarissa ja yhdessä kutsutyöpajassa. Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään tyttöjen ja poikien tasa-arvoa -seminaarissa 27.10.2011

Opetusministeri Jukka Gustafsson ja tasa-arvovaltuutettu Pirkko Mäkinen
keskustelevat Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään tyttöjen ja
poikien tasa-arvoa -seminaarissa vuonna 2011

Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään tyttöjen ja poikien tasa-arvoa -seminaarin panelistit Ritva Jakku-Sihvonen, Inkeri Kerola ja Jukka Lehtonen vuonna 2011

esiteltiin sukupuolten tasa-arvoa ja kasvatusta sekä koulutusta käsittelevien raporttien tuloksia ja hahmoteltiin niiden pohjalta konkreettisia keinoja tasa-arvon edistämiseksi. Sukupuoli päiväkotien ja koulujen arjessa -seminaarissa 16.5.2013 esiteltiin kokemuksia käytännön tasa-arvotyöstä varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa sekä luotiin katsaus tutkimukseen ja opetussuunnitelmatyöhön. Seminaari oli suunnattu erityisesti käytännön kasvatus- ja opetustyötä tekeville.

Lisäksi Kasvatus- ja koulutustyöryhmä valmisteli kutsutyöpajan äitiys- ja lastenneuvolatyöntekijöille. Työpajassa ideoitiin tasa-arvo- ja sukupuolitietoisuuden edistämisen keinoja neuvoloissa. Työpajassa päätettiin ehdottaa TANE:lle neuvolaoppaan kokoamista sekä multimediaesityksien tekemistä aiheesta. Opasta alettiin koota, mutta oppaan julkaiseminen edellyttää jatkotoimia seuraavalla kaudella. Valmisteluun osallistuivat tutkimuspäällikkö Tuovi Hakulinen-Viitainen (THL), harjoittelija Tiina Vartiainen (THL) ja neuvotteleva virkamies Hanna Onwen-Huma (STM) sekä TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa ja suunnittelija Pia Pulkkinen.

OPETUS- JA VARHAISKASVATUS-SUUNNITELMAT

Kasvatus- ja koulutustyöryhmä valmisteli TANE:n kannanottoja ja lausuntoja opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmista Opetushallitukselle ja opetus- ja kulttuuriministeriölle (OKM). Kannanotot ja lausunnot koskivat varhaiskasvatusta, perusopetusta antavia oppilaitoksia, lukiota ja ammatillista koulutusta sekä korkeakouluja ja aikuiskoulutusta.

Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään tyttöjen ja poikien tasa-arvoa -seminaarin panelistit Elinkeinoelämän keskusliiton asiantuntija Mirja Hannula ja OAJ:n erityisasiantuntija Olavi Arra vuonna 2011

TANE vaati, että perusopetuksen opetussuunnitelmien ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin lisätään maininta sukupuolten tasa-arvosta. Neuvottelukunnan mukaan tasa-arvotavoitteet tulee huomioida erityisesti sukupuolten mukaan jakautuneiden oppiaineiden kohdalla perusopetuksessa. Toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu tulee ottaa käyttöön sekä perusopetuksessa että varhaiskasvatuksessa. Sukupuolten moninaisuus on huomioitava entistä paremmin. TANE totesi myös, että perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen segregaaation lieventämistä tulee tukea. Lisäksi opettajien ja muun kasvatushenkilöstön perus- ja täydennyskoulutusta tasa-arvosta on vahvistettava ja henkilöstön työtä tukevaa tutkimusta lisättävä.

Vuonna 2014 Opetushallitus lähetti lausuntokierrokselle esityksen uudesta perusopetuksen opetussuunnitelmasta. Opetushallitus oli kirjannut suunnitelmaan tasa-arvoa koskevia kannanottoja TANE:n tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu ulotettiin koskemaan perusopetusta. Kasvatus- ja koulutustyöryhmä seurasi myös varhaiskasvatuslain uudistusta, jotta lakiin saataisiin sisällytettyä sukupuolten tasa-arvo. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta keskeisiä aiheita lakiuudistuksessa ovat henkilöstön koulutus, sukupuolitietoinen kasvatusympäristö ja siihen liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta.

OKM:lle annetuissa lausunnoissa lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (2013, 2014) sekä Opetushallitukselle luovutetussa lausunnossa lukion opetussuunnitelman perusteiden päivittämisestä (2015) TANE piti tärkeänä, että lukio-koulutuksen tavoitteisiin ja tehtäviin kirjataan sukupuolten välisen

Opetusministeri Jukka Gustafsson, OKM:n ylijohtaja Riitta Kaivosoja ja OAJ:n erityisasiantuntija Olavi Arra

tasa-arvon edistäminen. Myös opetussuunnitelman perusteiden tulisi sisältää sukupuolten tasa-arvon aktiivinen edistämisvelvoite sekä selkeästi määritellyjä keinoja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Sukupuolten tasa-arvoa tulisi edistää opetuksen toteuttamisessa, oppimistavoitteissa ja opetussisällöissä sekä opiskelijan ohjauksessa ja tukipalveluissa.

Lausunnoissaan TANE nosti esille, että useat lukiokoulutuksen ainevalinnat ovat edelleen vahvasti sukupuolen mukaan jakautuneita. Tämä vaikuttaa edelleen korkeakoulutuksen segregatioon ja suomalaisen työelämän jakautumiseen vahvasti nais- ja miesvaltaisiin aloihin. Runsas valinnaisuus saattaa lisätä lukiolaisten ainevalintojen sukupuolittuneisuutta. TANE näki tärkeänä, että uutta tuntijakoa laadittaessa tarkastellaan tietoisesti ainevalintojen sukupuolittuneisuutta ja puretaan sitä. Opinto-ohjauksen tulisi tukea sekä tyttöjä että poikia valitsemaan koulutusalanensa siten, etteivät perinteiset sukupuolikäsitykset rajoita päätöksentekoa. TANE esittikin opettajien ja opinto-ohjaajien koulutukseen sukupuolitietoisesta kasvatuksesta opintoja. Lisäksi esitettiin, että opiskelijan oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen kirjataan lakiin ja ohjaukselle asetetaan tavoitteeksi, ettei yhdellä päätoimisella opinto-ohjaajalla saa olla yli 200 ohjattavaa.

SUKUPUOLENTUTKIMUKSEN JATKUVUUS JA RESURSSIT

TANE korosti useita kertoja kaudellaan, että sukupuolentutkimuksen tuottama tieto on edellytys menestyksellisen tasa-arvopolitiikan toteuttamiselle. Sukupuolentutkimuksen asiantuntijoita tarvitaan

sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, lainvalmistelussa, talousarviossa sekä muissa tasa-arvon kannalta merkittävissä hankkeissa.

Kannanotossa Ilman sukupuolentutkimusta ei voi tehdä tasa-arvopolitiikkaa (2013) TANE esitti huolensa erityisesti Åbo Akademin sukupuolentutkimuksen tilanteesta. Sukupuolentutkimuksen henkilöstöresursseja oli päätetty vähentää merkittävästi ja tämä uhkasi oppiaineen toimintaedellytyksiä. Åbo Akademi on Suomessa ainoa yliopisto, joka tarjoaa ruotsinkielistä opetusta sukupuolentutkimuksessa.

TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja varapuheenjohtaja Tarja Filatov keskustelivat opetusministeri Jukka Gustafssonin ja OKM:n ylijohtaja Anita Lehiköisen kanssa sukupuolentutkimuksen asemasta. Kasvatus- ja koulutustyöryhmän puheenjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen ja TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa tapasivat puolestaan opetusministeri Krista Kiurun keskustellakseen varhaiskasvatustalainsäädännön uudistamisesta, opintojen sukupuolen mukaisen jaon purkamisesta ja sukupuolentutkimuksen tilanteesta.

15. IHMISKAUPPA JA PROSTITUUTIO

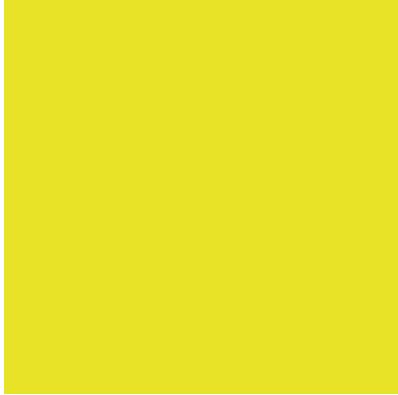
”Poliisin säännöllinen ihmiskaupakoulutus on avain uhrien parempaan tunnistamiseen, sillä tunnistamisen perustana on tieto.

Älä oleta, että henkilö ei ole ihmiskaupan uhri – ota selvää!”

Kajsa Wahlberg, Ruotsin kansallisen ihmiskaupparaportoijan rikostarkastaja

”Viranomaiskäytännöissä on sisäistettävä uhrien haavoittuva asema. Resurssien turvaaminen on välttämätöntä, jotta todellisuus ja lainkirjain ovat yhtä.”

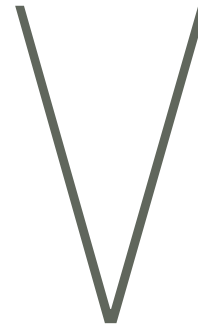
Tarja Filatov, TANE:n varapuheenjohtaja

”Seksuaaliseen hyväksikäyttöön
tähtäävä ihmiskauppa on laajalle
levinnyt ihmisoikeusrikkomus ja
vahvasti sukupuolittunut ilmiö.”

Myria Vassiliadou, EU:n ihmiskaupan
vastaisen toiminnan koordinaattori

EUROOPAN NEUVOSTON IHMISKAUPAN VASTAINEN YLEISSOPIMUS

uonna 2012 TANE lausui eduskunnan työ-
elämä- ja tasa-arvovaliokunnalle Euroopan
neuvoston ihmiskaupan vastaista toimintaa
koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja
sopimuksen alaan kuuluvien määräysten voi-
maansaattamisesta kansallisessa lainsäädän-
nössä. Sopimus tuli Suomen osalta voimaan
syyskuussa 2012.

TANE piti ensiarvoisen tärkeänä yleissopi-
muksen tavoitetta ehkäistä ja torjua ihmiskauppaa. Lausunnossaan
TANE kuitenkin huomautti, että yleissopimuksen voimaansaattami-
sen yhteydessä tulisi pohtia laajemmin lainsäädännön muutostar-
peita Suomessa ihmiskaupan vastaisen toiminnan ja uhrien oikeuk-
sien toteutumisen tehostamiseksi. TANE arvioi, etteivät suomalaiset
viranomaiset tunnista riittävän tehokkaasti ihmiskauppatapauksia
ja ihmiskaupan uhreja ohjautuu auttamisjärjestelmiin heikosti.
TANE totesi myös ihmiskaupan olevan sukupuolittunut ilmiö.

Lausunnossa korostettiin, että ihmiskaupan vastaiseen toi-
mintaan, kuten sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen ja
puuttumiskynnyksen madaltamiseen, tulisi ohjata lisäresursse-
ja. Lisäksi TANE piti tärkeänä, ettei turvapaikanhakijoita koskevaa
Dublin-menettelyä sovelleta, mikäli on epäily, että henkilö on jou-
tunut ihmiskaupan uhriksi. TANE myös painotti, että seksuaaliseen

hyväksikäyttöön perustuvan ihmiskaupan lisäksi tulisi puuttua yleisemmin prostituutiota ylläpitävien tekijöiden, kuten seksin oston, kitkemiseen.

LASTEN MYYNTI, LAPSIPROSTITUUTIO JA -PORNOGRAFIA

Lapsia hyväksikäytetään ihmiskaupassa, prostituutiossa ja pornografiassa niin kehitysmaissa kuin vauraissa länsimaissakin. Erityisesti internetin laaja käyttö on lisännyt lasten seksuaalista hyväksikäyttöä ja sen yritystä kaupallisen seksin alueella. Haavoittuvassa asemassa olevat lapset ovat erityisen alttiita myös seksuaaliselle hyväksikäytölle. Syksyllä 2014 TANE lausui ulkoasiainministeriölle Suomen ensimmäisestä määräaikaisraportoinnista, YK:n lapsen oikeuksien yleissopimukseen tehdystä lasten myyntiä, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa koskevasta valinnaisesta pöytäkirjasta.

Lausunnossaan TANE piti välttämättömänä panostusta tiedotuskampanjointiin ja kouluttamiseen lasten hyväksikäytön estämiseksi. Kolmannen sektorin tekemää auttavaa, ennaltaehkäisevää ja etsivää työtä tulee tukea. Prostituution osalta neuvottelukunta katsoi erityisen tärkeäksi, että lapsiuhrien haavoittuvuus ja erityistarpeet tunnustetaan. Alaikäisille uhreille tulee esimerkiksi tarjota tukipalveluja koko oikeudenkäynnin ajan ja tuen pitäisi jatkua myös oikeusprosessin jälkeen. Ilmiön tunnistamisen kannalta TANE näki ongelmallisena, ettei Suomessa ole tutkittu lasten hyväksikäyttöä prostituutiossa tai pornografiassa.

Exit - pois prostituutiosta ry:n toiminnanjohtaja Tanja Auvinen

Naisjärjestöt yhteistyössä NYTKIS ry:n pääsihteeri Johanna Pakkanen How to Prevent and Combat Sex Trade in Finland -seminaarissa vuonna 2012

SEKSINOSTO JA SEKSIKAUPPA

”Rikosoikeudellisten sanktioiden tulee kohdistua seksinostajiin, ei seksinmyyjiin. Vuoden 2006 lainuudistus oli tässä mielessä käännteentekevä kriminalisoidessaan osittain seksin ostamisen.”

Hannele Varsa, TANE:n pääsihteeri
Mitä ostaa seksinostaja? -seminaarissa
29.10.2013

”Lainsäädännön tulee suojella ennen kaikkea heikoimmassa asemassa olevia. Laista käytävässä keskustelussa olisikin itse ilmiön moninaisuuden lisäksi pohdittava, onko seksin oston osittain kieltävä laki riittävä ja tehokas keino estämään prostituutioon liittyvää ihmiskauppaa.”

Jukka Relander,
TANE:n puheenjohtaja vuosina 2011–2015

TANE otti kaudellaan vahvasti kantaa seksinoston kriminalisoinnin puolesta. Tavoite kirjattiin myös neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteisiin 2015–2019.

Seksin ostaminen parituksen ja ihmiskaupan uhreilta säädettiin vuonna 2006 rangaistavaksi teoksi Suomessa. Syksyllä 2013 oikeusministeriö julkaisi selvityksen lainsäädännön toimivuudesta. TANE ja ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus Hanasaari järjestivät aiheeseen liittyen Mitä ostaa seksinostaja? -seminaarin 29.10.2013. Seksinostoa ja -kysyntää käsittelevän tilaisuuden tavoitteena oli osallistua selvityksestä käytävään keskusteluun ja vaihtaa kokemuksia lainsäädännöstä Ruotsissa ja Suomessa.

Oikeusministeriölle seksinostosta ja -kysynnästä Suomessa ja Ruotsissa selvityksen tehneet professori Johanna Niemi ja OTM Jussi Aaltonen pitivät alustukset seminaarissa. Tilaisuudessa kuultiin myös asiantuntijoita Ruotsista. Seminaarissa keskusteltiin siitä, kuinka vuoden 2006 lainsäädäntö oli osoittautunut riittämättömäksi ehkäisemään prostituutioon liittyvää paritusta ja ihmiskauppaa.

Lainsäädännön kompastuskivenä nähtiin ennen kaikkea sen todistaminen, onko seksinostaja tiennyt ostavansa seksiä parituksen tai ihmiskaupan uhrilta.

Eduskunnan naisverkosto, kansallinen ihmiskaupparaportoiija, NYTKIS ry ja TANE järjestivät myös seksikauppaa käsittelevän How to Prevent and Combat Sex Trade in Finland -seminaarin maaliskuussa 2012 eduskunnan Pikkuparlamentissa. Tilaisuudessa keskusteltiin suomalaisen lainsäädännön tehokkuudesta ja vaikutusmahdollisuuksista prostituutioon liittyvän ihmiskaupan torjunnassa. Seminaarissa kuultiin alustukset muun muassa julkisesta tilasta ja seksikaupasta, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä seksinostonkysynnän vähentämisestä. Seminaarissa puhuivat muun muassa EU:n ihmiskaupan vastainen koordinaattori Myria Vassiliadou, Ruotsin ihmiskaupparaportoiija Kajsa Wahlberg ja European Women's Lobbyn asiantuntija Pierrette Pape. Suomalaisia puhujia olivat muun muassa professori Johanna Niemi ja poliisitar-kastaja Pia Holm.

16. SUKUPUOLI JA VÄKIVALTA

ISTANBULIN SOPIMUS

Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan yleissopimuksen voimaantulo 1.8.2015 oli merkittävä edistysaskel naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä tosiasiallisen tasa-arvon saavuttamisessa. Istanbulin sopimus ei rajoitu pelkästään rikosoikeudelliseen sääntelyyn, vaan se perustuu kolmeen periaatteeseen: ennaltaehkäiseviin toimiin, uhrien suojelemiseen ja tekijän vastuuseen saattamiseen.

TANE lausui ensin yleissopimuksen kansallista voimaansaattamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä vuonna 2013 ja sitten hallituksen esityksestä sopimuksen voimaansaattamiseksi vuonna 2014. TANE katsoi lausunnoissaan, että Istanbulin sopimukseen liittyminen edellyttää Suomelta sekä muutoksia lainsäädännössä että resurssien varaamista tarvittavien palveluiden toteuttamiseen. Eduskunta hyväksyi sopimuksen ratifiointia koskeneen hallituksen esityksen helmikuussa 2015.

Professori Kevät Nousiainen Paljon puhetta, missä teot -seminaarissa vuonna 2014

Lainsäädännön osalta TANE esitti, että Suomen tulisi uudelleen arvioida raiskausrikosten tunnusmerkistöä ja rikoksen arviointiperusteita korostaen uhrin haavoittuvaista asemaa. Lausunnossa todettiin, että pakottaminen avioliittoon, naisten ja tyttöjen sukuelinten silpominen sekä seksuaalinen häirintä olisi kriminalisoitava. Pakkoavioliittojen kohdalla tulisi säätää laki avioliiton mitätöimisestä.

TANE huomautti myös, että ennen liittymistä yleissopimukseen Suomen tulee vahvistaa kansallista turvakotiverkostoa ja tehdä verkostolle taloudellinen suunnitelma. Ympäri vuorokauden toimiva maksuton auttava puhelin tulee antaa yhden tahon vastuulle ja varmistaa palvelun rahoitus. TANE piti myös Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanoon perustettavan poikkihallinnollisen elimen henkilöresurssia alimitoitettuna hallituksen esityksessä.

RAISKAUSRIKOKSET

Oikeusministeriö pyysi tasa-arvoasiain neuvottelukunnalta lausuntoa raiskausrikoksia koskevan lainsäädännön muutostarpeista. Lausunnossaan raiskausrikosten lainsäädännöllisistä muutostarpeista (2012) TANE korosti erityisesti, että lainsäädännön tulee nykyistä enemmän suojata henkilön itsemääräämisoikeutta. TANE suositteli, että hallitus tekisi esityksen raiskausrikoksia koskevista lainmuutoksista vielä hallituskauden 2011–2015 aikana. Hallituksen esitystä käsittelevässä lausunnossa rikoslain 20 luvun muuttamisesta (2013) TANE kuitenkin kritisoi, ettei raiskausrikoksia koskevan lakimuutoksen valmisteluissa ollut tehty sukupuolivaikutusten arviointia siitä huolimatta, että seksuaalinen väkivalta on erittäin sukupuolittunut ilmiö.

Ulkoministeri Erkki Tuomioja Paljon puhetta, missä teot -seminaarissa vuonna 2014

Itsemääräämisoikeuden suojan vahvistamiseksi TANE esitti sukupuoliyhteyden pakottamista koskevan momentin poistamista ja suostumuksen puutteen lisäämistä raiskausrikosten tunnusmerkistöön. TANE:n näkökulmasta oikeusministeriön ehdotus sukupuoliyhteyden pakottamisesta raiskauksen lievänä tekemuotona oli ongelmallinen, sillä toisen ihmisen seksuaalisen itsemääräämisoikeuden ohittaminen sukupuoliyhteyden pakottavana tekona ei voisi koskaan olla lievä. Suostumuksen puutteen tulisi puolestaan olla osa raiskausrikoksen tunnusmerkistöä, koska käytännössä sekä esitutkinnassa että oikeuskäsittelyissä arvioidaan, halusiko uhri sukupuoliyhteyttä vai ei.

TANE katsoi myös, että uhrin haavoittuvan aseman hyväksikäyttäminen tulisi ottaa entistä painokkaammin huomioon arvioitaessa raiskauksen törkeysasteikkoa. TANE kannatti oikeusministeriön näkemystä, jossa raiskauksen kohdistuminen alle 18-vuotiaaseen tekisi teosta lähtökohtaisesti törkeän. TANE:n mielestä tulisi lisäksi huomioida uhrin ja tekijän välinen suhde tekoa arvioitaessa. Esimerkiksi parisuhteessa seksuaalinen väkivalta liittyy usein muihin väkivallan tai alistamisen muotoihin ja jää helpommin tunnistamatta verrattuna tilanteeseen, jossa tekijä on tuntematon.

NAISIIN KOHDISTUVA VÄKIVALTA

”Vammaisen nainen tunnistaa huonosti itseensä kohdistuvan väkivallan. Hän ei luota, että häntä uskotaan, eikä välttämättä halua myöntää väkivallan olemassaoloa.”

Pirkko Justander,
Invaliidiliiton sosiaaliohjaaja 26.11.2014

Kauden aikana TANE järjesti neljä tilaisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta.

Vuonna 2011 pidettiin Kunnian taakka – maahanmuuttajanaisiin ja -tyttöihin kohdistuva väkivalta Pohjoismaissa -seminaari ruotsalais-suomalaisessa kulttuurikeskus Hanasaassa. Tapahtumassa tarkasteltiin kunnian nimissä tapahtuvan väkivallan taustoja ja väkivallan ehkäisykeinoja. Tilaisuudessa puhuivat muun muassa Ihmisoikeuskeskuksen johtaja Sirpa Rautio, Juno Blom Östergötlandin läänin-

hallituksesta ja Mikael Kurkiala Uppsalan yliopistosta. Seminaari herätti suurta kiinnostusta niin yleisössä kuin mediassakin.

Vuonna 2012 järjestettiin perinteisiin liittyvää väkivaltaa käsittelevä Kunnian taakka 2 -seminaari, joka oli jatkoa edellisen vuoden tilaisuudelle. Seminaarissa kuultiin alustukset muun muassa Östergötlandin lääninhallituksen kehityskoordinaattori Juno Blomilta, Uppsalan yliopiston tutkija Mikael Kurkialalta ja Poliisihallituksen Pia Holmilta. Tapahtuman järjestivät Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, TANE, THL, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Vuonna 2013 Vammaisiin naisiin kohdistuva väkivalta -seminaarissa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) julkaisi vammaisiin naisiin kohdistuvan väkivallan tunnistamisen ja puuttumisen oppaan. TANE järjesti julkistamisseminaarin. Tilaisuudessa tarkasteltiin vammaisten naisten kohtaamaa väkivaltaa perus- ja ihmisoikeuksien kannalta.

Vuonna 2014 aihetta käsiteltiin naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen näkökulmasta Paljon puhetta, missä teot? -tilaisuudessa eduskunnan Pikkuparlamentissa. Tilaisuuden avasi ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja, jonka jälkeen seminaarissa kuultiin alustukset professori Kevät Nousiaiselta, Invaliidiliiton sosiaaliohjaaja Pirkko Justanderilta ja tutkija Sinikka Törmältä. Tämän jälkeen eduskuntapuolueiden edustajat keskustelivat paneelissa siitä, mitä Suomen pitäisi tehdä naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi.

17. SAMA- PALKKAISUUS

Suomessa naisen euro on 83 senttiä.

NAISEN EURO

Palkkatasa-arvo on tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja työelämän perusta.

Suomessa naisen euro on 83 senttiä ja sukupuolten palkkaero 600 euroa kuukaudessa, kun tarkastellaan naisten ja miesten säännöllisen työajan keskimääräistä palkkaeroa työmarkkinoilla (Tilastokeskus 2014). Suomessa naisen euro on Euroopan keskiarvoa pienempi, ja työt ovat vahvasti jakautuneet naisten ja miesten töiksi.

TANE on vuosia julkaissut Naisen euroa, jossa euroa esittävästä pinssistä on leikattu naisten ja miesten välistä palkkaeroa vastaava 17 prosentin siivu pois. Europinssin mukana tulee esite, jossa avataan palkkaeron syitä ja esitetään konkreettisia tapoja edistää samapalkkaisuutta. Kaudella 2011–2015 julkaistiin kovasta kysynnästä johtuen kaksi uudistettua painosta Naisen eurosta, joita vietiin TANE:n jokaiseen tilaisuuteen ja jaettiin eri sidosryhmille.

Naisen eurolla TANE vaatii, että naisille ja miehille tulee

maksaa samasta ja samanarvoisesta työstä samaa palkkaa. Lisäksi naisenemmistöisten alojen työtä tulee arvostaa nykyistä enemmän, ja tämän tulee näkyä palkkauksessa. Naisen eurolla muistutetaan myös työnantajan velvollisuudesta edistää tasa-arvolain mukaisesti tasa-arvoa. Tasa-arvosuunnittelu ja palkkakartoitukset ovat osa vastuullisen työnantajan toimintaa.

TANE kiinnittää huomiota Naisen eurolla myös siihen, että sukupuolten palkkaeron kaventaminen kannattaa. Kun työnantaja maksaa reilua palkkaa, pystyy hän kilpailemaan pätevimmistä työvoimasta. Tasa-arvoinen palkkaus ja sukupuolten yhtäläinen edustus eri tehtävissä lisäävät tuottavuutta ja kilpailukykyä. Oikeudenmukainen palkkaus lisää naisten taloudellista itsenäisyyttä, ja vähentää naisten köyhyyttä eläkeiässä.

Naisen euro -kampanja on lyönyt itsensä läpi julkisessa keskustelussa. Leikattu euro on tunnettu symboli palkkaerolle Suomessa ja käsitteenä ”naisen euro” laajalle levinnyt.

TUTKIMUS SAMAPALKKAISUUDESTA SUOMESSA

Milja Saari valmistelee väitöskirjaansa perustuvaa yleistajuista teosta samapalkkaisuudesta muun muassa Koneen säätiön apurahalla. TANE osallistuu samapalkkaisuuskirjaprojektiin. Kirjan toimituskuntaan valittiin TANE:n jäsenet Tarja Filatov, Heikki Tamminen, Tapio Bergholm ja Heini Röyskö. TANE järjesti samapalkkaisuusaiheesta kutsutyöpajan otsikolla Puheista teoiksi – samapalkkaisuuden toteuttamisen toimenpiteet ja toimijat 3.6.2014 Säätytalossa. Työpaja kokosi yhteen palkkatasa-arvon asiantuntijoita ja työelämän tasa-arvon osajia. Joukossa oli tutkijoita, eri organisaatioissa työskenteleviä tasa-arvoasiantuntijoita, poliittisten naisjärjestöjen, miesliikkeen sekä muiden järjestöjen edustajia.

18. PÖRSSI- YHTIÖT

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut 40 prosentin sukupuolikiintiön säätäminen pörssiyhtiöiden hallituksiin. Vaikka naisten määrä pörssiyhtiöiden hallituksissa on viime vuosina kasvanut erityisesti tarkasteltaessa suurempia pörssiyhtiöitä, on naisten osuus hallitusten jäsenistä edelleen keskimäärin vain vähän yli viidenneksen.

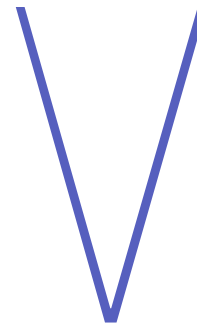
Euroopan komissio esitti direktiiviä, jonka perusteella EU:n alueella säännellyillä markkinoilla noteeratun yhtiön (listayhtiö) hallituksen tulisi valita jäsenensä ehdokkaiden keskinäisen pätevyysarvioinnin perusteella, jos hallituksen jäsenistä on laskutavasta riippuen alle 33,3–40 prosenttia aliedustettua sukupuolta. Komission kiintiöehdotus koski siis ainoastaan pörssiyhtiöiden ehdokasasettelua, ei itse valintaa.

Lausunnoissaan Euroopan neuvoston määräaikaiseksi direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta (2013) ja kirjallinen kommentti

listayhtiöiden hallitusten sukupuolikiintiö -direktiivistä valtioneuvoston U-kirjeessä (2013) TANE kannatti komission esitystä, vaikkakin totesi sen olevan hyvin maltillinen. TANE:n näkemyksen mukaan direktiiviehdotuksessa vaaditun tasa-arvosuunnittelun tulisi koskea koko yrityksen toiminnallista johtoa. TANE nosti esille myös direktiivin tehokkaan valvonnan.

TANE kommentoi naisten edustuksen hidasta kehitystä pörssi-yhtiöiden hallituksissa edelleen lausunnossaan tasapuolisemman edustuksen toteutumisesta pörssi-yhtiöiden hallituksissa (2014). Tällöin oikeusministeriö tarkasteli hallituksen tasa-arvo-ohjelman kohtaa, jonka mukaan hallituksen tulisi siirtyä lainsäädännöllisiin toimiin, mikäli tasapuolisemman edustuksen toteutuminen pörssi-yhtiöiden hallituksissa ei olisi edistynyt riittävästi. TANE kannatti kiintiölainsäädännön valmistelun aloittamista. Se myös ehdotti, että yrityksille säädettäisiin nopealla aikataululla raportointivelvollisuus hallitustensa sukupuolijakaumasta. Näin yhtiöt oma-aloitteisesti tehostaisivat tasapuolisen edustuksen toteutumista ja varautuisivat kiintiölainsäädäntöön hyvissä ajoin.

19. SEKSUAALI- VÄHEMMISTÖJEN OIKEUDET

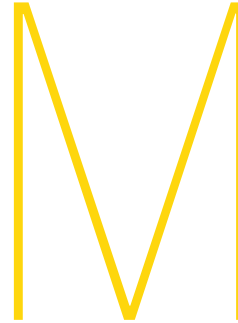

uonna 2014 tasa-arvoasiain neuvottelukunta otti kantaa sukupuolineutraalia avioliittolakea käsittelevän kansalaisaloitteen puolesta. Yli 160 000 nimeä keränneessä kansalaisaloitteessa vaadittiin avioliittolain muuttamista siten, että avioliitto solmittaisiin jatkossa kahden henkilön välille riippumatta henkilöiden sukupuolesta.

TANE katsoi lausunnossaan kansalaisaloitteesta avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (2014), että kansalaisaloite turvaa yhdenvertaiset oikeudet niille pareille, jotka olivat tähän asti olleet eriarvoisessa asemassa. Ennen kaikkea muutoksessa oli kyse tunnustuksesta yhdenvertaiselle kansalaisuudelle ja osallisuudelle. Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2014 avioliittolain muuttamisen, ja laki astuu voimaan 1. maaliskuuta 2017.

TANE osallistui HelsinkiPride-kulkueseen kesällä 2012 osoittaen tukensa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuudelle ja moninaisuudelle.

20. MAAN- PUOLUSTUS JA ASE- VELVOLLISUUS

iesjaosto valmisteli TANE:lle kannanoton asevelvollisuuden ongelmallisuudesta tasa-arvon näkökulmasta (2013). Kannanotossaan TANE totesi vain miehiä koskevan asevelvollisuuden olevan tasa-arvon kannalta ongelmallinen, sillä maanpuolustus kuuluu perustuslain mukaan koko kansalle. Silti maanpuolustusvelvollisuus kohdistuu rauhan aikana vain miehiin sukupuolen perusteella. Velvollisuudesta kieläytyminen johtaa käytännössä puolen vuoden vankeustuomioon. Tasa-arvolain kohta, jossa todetaan, ettei asevelvollisuuden säätäminen ainoastaan miehille ole tasa-arvolaisissa tarkoitettua sukupuoleen perustuvaa syrjintää, pitäisi neuvottelukunnan mukaan arvioida uudelleen.

TANE ja Suomen Miestutkimuksen Seuran järjestämällä Miestutkimuspäivillä vuonna 2013 järjestettiin yleisöseminaari aiheesta Maanpuolustus, sukupuoli ja tasa-arvo. Seminaarin ensimmäiset alustukset koskivat asevelvollisuuden tutkimusta historian ja nykypäivän haasteiden näkökulmasta. Iltapäivällä kansanedustajat ja kansalaisaktivistit pitivät puheenvuoroja, joissa toisaalta puolustettiin nykyistä yleistä asevelvollisuutta ja toisaalta kyseenalaistettiin nykyjärjestelmä kokonaan. Monet puheenvuorot pitivät myös uusin puolustusratkaisujen kehittämistä nykyisen järjestelmän tilalle tarpeellisena. Seminaari toimi hyvänä avauksena monipuolisille keskusteluille.

Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Jussi Niinistö Maanpuolustus, sukupuoli ja tasa-arvo -seminaarissa vuonna 2013

Miesjaoston puheenjohtaja Kari Uotila ja kolumnisti Arno Kotro Maanpuolustus, sukupuoli ja tasa-arvo -seminaarissa vuonna 2013

Maanpuolustuskorkeakoulun professori Teemu Tallberg

Miesjaoston puheenjohtaja Kari Uotila, kolumnisti Arno Kotro ja puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Jussi Niinistö Maanpuolustus, sukupuoli ja tasa-arvo -seminaarissa vuonna 2013

21. EUROOPAN UNIONI

uroopan unionin The European Institute for Gender Equality (EIGE) keräsi kirjastoonsa Vilnaan Suomessa vuosina 1995–2015 ilmestyneet sukupuolten tasa-arvoa koskevat eikaupalliset asiakirjat ja julkaisut. Keräyshankkeessa oli kevään 2014 kierroksella mukana kymmenen Euroopan maata, Suomi mukaan lukien. Suomessa julkaisujen keräyksestä oli vastuussa Ekvalita Ab.

Ekvalita kutsui tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kumppaniksi hankkeeseen yhtenä 22 keskeisestä yhteistyötahosta Suomessa, joiden toivottiin osallistuvan keräyshankkeeseen. TANE kokosi hanketta varten kaikki lausuntonsa ja julkaisunsa vuosilta 1995–2015 ja toimitti ne Ekvalitalle toimitettavaksi edelleen EIGE:n kirjastoon. Yksin TANE:n toimittama aineisto koostui saadoista dokumenteista. Suomi kokosi hankkeessa eniten tasa-arvoaineistoa muihin osallistujamaihin

22. KANSAINVÄLINEN POLITIIKKA

YK:N PEKINGIN JULISTUS JA TOIMINTAOHJELMA

YK:n jäsenmaat hyväksyivät naisten asemaa käsittelevässä maailmankonferenssissa 15. syyskuuta 1995 Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman naisten oikeuksien edistämiseksi. Sitä on luonnehdittu kaikkien aikojen edistyneimmäksi kansainväliseksi sopimukseksi naisten aseman parantamiseksi. Vuonna 2014 TANE lausui YK:n Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman toimeenpanon 20-vuotisarvioinnin Suomen kansallisesta raportista.

Lausunnossaan TANE listasi keskeiset onnistumiset tasa-arvon edistämisessä Suomessa Pekingin julistuksen ja toimenpideohjelman hyväksymisen jälkeen. Näitä olivat subjektiivisen päivähoito-oikeuden laajentaminen kaikkiin alle kouluikäisiin lapsiin vuonna 1996, tasa-arvolain uudistamisen yhteydessä lakiin eduskunnassa lisätty kiintiösäännös vuonna 2005 ja naisten osuuden nousu poliittisessa päätöksenteossa viimeisten 20 vuoden aikana.

Haasteina TANE näki edelleen sukupuoleen perustuvan

syrjinnän tunnistamisessa ja käsittelemisessä. Erityisesti TANE nosti esille naisten vähäisen osuuden yritysten ja pörssiyritysten johdossa ja naisten ja miesten välisen korkean palkkaeron. Myös hoitovastuu jakautuu Suomessa epätasaisesti. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan kitkemisessä ei ole onnistuttu, ja ylipäätään väkivallan vähentämiseen tähtäävään palvelujärjestelmään tulee panostaa enemmän. Lisäksi TANE mainitsi, että sukupuolen moninaisuutta ei huomioida tarpeeksi.

Huolestuttavina kehityskulkuina neuvottelukunta näki lisäksi julkisen sektorin leikkaukset, työelämän epävarmuuden lisääntymisen ja vireillä olleen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisen. Näillä kaikilla muutoksilla olisi merkittäviä sukupuolivaikutuksia, ja eritoten naisten asema heikentyisi muutosten johdosta.

YK:N NAISTEN ASEMAA KÄSITTELEVÄ TOIMIKUNTA, CSW

”Paluuta ei ole. Jatkamme kulkua eteenpäin kohti sitä päivää, jolloin naiset ja tytöt voivat elää vapaina pelosta, väkivallasta ja syrjinnästä.”

Michelle Bachelet, UN Womenin pääjohtaja jäähyväispuheessaan 2013

TANE osallistui Suomen delegaatiossa Yhdistyneiden kansakuntien naisten asemaa käsittelevän toimikunnan (Commission on the Status of Women, CSW) vuosittaisiin istuntoihin. Neuvottelukuntaa delegaatiossa edusti vuosittain pääsihteeri Hannele Varsa sekä vuonna 2012 puheenjohtaja Jukka Relander, vuonna 2013 varapuheenjohtaja Tarja Filatov ja vuonna 2015 jäsen Miika Sahamies. Suomen edustajiin kuuluivat lisäksi muun muassa tasa-arvoministeri, kansanedustajia, ministeriöiden virkamiehiä ja kansalaisjärjestöjen edustajia. CSW:n istunnot kestävät kaksi viikkoa ja ne järjestetään YK:n päämajassa New Yorkissa.

CSW on merkittävin ylikansallinen elin, joka keskittyy nimenomaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseen ja naisten aseman parantamiseen. Toimikunta perustettiin vuonna 1946 YK:n talous- ja sosiaalineuvoston alaisuuteen, ja nykyään se toimii itsenäisenä elimenä. Toimikunta kokoontuu vuosittain arvioimaan tasa-arvon tilaa ja asettamaan maailmanlaajuisia tavoitteita naisten aseman parantamiseksi.

Vuonna 2012, 56. istunnossaan, CSW keskittyi erityisesti naisten rooliin maaseudun kehittämisessä. Suomi esitteli istunnossa pohjoismaisia näkökulmia, ratkaisuja ja haasteita kysymykseen. Vuoden 2013 istunnon teemana oli miesten ja poikien naisiin kohdistama väkivalta. Yhtenä Suomen päätavoitteista oli tällöin seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja näihin liittyvien oikeuksien edistäminen. Naisiin kohdistuvasta väkivallasta tunnustamisesta saatiin kirjaus istunnon loppuasiakirjaan, mutta lisäystä seksuaalioikeuksista ei tehty. Vuonna 2014 istunnossa käsiteltiin puolestaan naisiin ja tyttöihin

liittyvien YK:n kehitystavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä haasteita. Vuonna 2015 CSW keskittyi 20 vuotta täyttävän, naisten oikeuksia käsittelevän Pekingin toimintaohjelman seurantaan.

TANE, sosiaali- ja terveysministeriö ja ulkoasiainministeriö järjestivät vuosittain CSW:n istuntoja edeltävän seminaarin, johon kutsuttiin asiantuntijoita ja kansalaisjärjestöedustajia keskustelemaan istuntojen aiheista. CSW:n istuntojen jälkeen Suomessa järjestettiin myös purkutilaisuudet saavutetuista neuvottelutuloksista ja istunnoissa käsitellyistä aiheista.

YK:N VUODEN 2015 JÄLKEINEN KEHITYSAGENDA

1990-luvulla sovittujen Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen vuosituhattavoitteiden määräaika umpeutui vuonna 2015. YK:n jäsenmaat neuvottelivat näiden tavoitteiden jälkeisestä kehitysohjelmasta, joka ulottuisi aina vuoteen 2030 asti. Myös Suomi kokosi näkemyksiään siitä, mitä uusiin kehitystavoitteisiin tulisi kirjata.

Lausunnossaan vuoden 2015 jälkeinen kehitysohjelma (2014) TANE kiitti, että Suomen näkemyksissä oli nostettu sukupuolten tasa-arvo erilliseksi kysymykseksi. Lausunnossa kuitenkin todettiin, että sukupuolinäkökulma tulee valtavirtaistaa muihinkin kehitysohjelmassa käsiteltäviin teemoihin. Suurena haasteena tasa-arvopoliitikalle niin Suomessa kuin muuallakin TANE näki tasa-arvoisen hoivapolitiikan saavuttamisen. Hoivapolitiikassa tulisi huomioida, minkälaista hoivaa naiset ja miehet saavat ja miten hoiva yhteiskunnassa järjestetään.

Suomen näkemyksen mukaan uuden agendan tavoitteena tulee olla kestävä kehitys ja äärimmäisen köyhyyden poistaminen. Tässä TANE huomioi, että köyhyys ja syrjäytyminen koskevat eri tavalla naisia ja miehiä. Suomessa köyhyysriski on erityinen eläkeläisillä ja yksinhuoltajilla, joista suuri osa on naisia. Lausunnossa myös painotettiin, että kasvatuksella ja koulutuksella on suuri merkitys sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. Koulutusvalintojen eriytymiseen sukupuolen perusteella tulee puuttua tyttöjen koulunkäynnin vahvistamisen lisäksi.

YK:n jäsenmaat sopivat 25.–27.9.2015 New Yorkissa järjestetyssä huippukokouksessa uusista kestävän kehityksen tavoitteista ja toimintaohjelmista, jotka koskevat kaikkia jäsenmaita.

TASA-ARVO POHJOISMAISSA

TANE:n jäseniä osallistui Pohjoismaiseen Foorumiin Malmössä keuhalla 2014. Tilaisuudessa laadittiin Pohjoismaiden naisliikkeen päätösasiakirja: Feministiset sopimukset ja vaatimukset. Päätösasiakirja sisältää 12 teemaa, jotka perustuvat Pekingin toimintaohjelmaan. Vaatimukset on esitetty ennen kaikkea Pohjoismaiden hallituksille ja poliitikoille, mutta myös viranomaisille, instituutioille, työmarkkinajärjestöille, kunnille, yrityksille ja Pohjoismaiden feministiselle liikkeelle.

TANE oli mukana järjestämässä Ruotsi, maailman tasa-arvoisin maa? -seminaaria 18. marraskuuta 2014. Seminaari pidettiin ruotsalais-suomalaisessa kulttuurikeskuksessa Hanasaaressa. Tilaisuuden tavoitteena oli pohtia, pitääkö mielikuvamme Ruotsista

Pääsihteeri Hannele Varsa Ruotsi, maailman tasa-arvoisin maa? -seminaarissa vuonna 2014

Helsingin kaupungin tasa-arvotoimikunnan puheenjohtaja Marianne Laxén Ruotsi, maailman tasa-arvoisin maa? -seminaarissa vuonna 2014

tasa-arvon mallimaana edelleen paikkaansa, ja voiko Suomi hyötyä naapurimaan kokemuksista. Seminaari oli kaksikielinen ja se oli simultaanitulkattiin.

Tilaisuuden juonsi tasa-arvoasiantuntija Marianne Laxén, ja seminaarin tervehdyssanat esittivät Hanasaaren toimitusjohtaja Gunvor Kronman ja TANE:n pääsihteeri Hannele Varsa. Ohjelman avasivat rehtori emerita Agneta Stark esittämällä key note -puheenvuoron ja Marianna Laxén vertailemalla Suomen ja Ruotsin välisiä eroja siitä, miten tasa-arvotyötä tehdään julkisella sektorilla. Ruotsalaisten kuntien ja maakäräjien yhdistyksen edustaja Magnus Jacobson puolestaan luennoi aiheesta Lumen auras, päättötodistus ja ambulanssikuljetukset – tasa-arvo kuntasektorilla, kirjailija Sven Dahl aiheesta Miehet ja tasa-arvo Ruotsissa, mieskysymyksiä pohtineen työryhmän puheenjohtaja Kari Välimäki aiheesta Miehet ja tasa-arvopolitiikka. Jokaisen esityksen päätteeksi oli kommenttipuheenvuoro. Lopuksi osa luennoitsijoista osallistui THL:n erikoistutkijan Johanna Lammi-Taskulan alustamaan paneelikeskusteluun vanhempainvapaista ja lastenhoidosta.

Ruotsi, maailman tasa-arvoisin maa? -seminaarin paneelikeskustelu vuonna 2014

KANSAINVÄLINEN ROMANINAISTEN KONFERENSSI

TANE, romaniasiain neuvottelukunta (RONK) ja Euroopan neuvosto järjestivät kansainvälisen konferenssin romaninaisten aseman edistämisen parissa työskenteleville romaninaisille ja heidän edustamilleen järjestöille sekä kansallisille ja kansainvälisille tasa-arvo-organisaatioille 16.–17.9.2013. Konferenssiin osallistui lähes 200 osallistujaa 36 maasta ja 30 järjestöstä. TANE valitsi romaninaisten neljättä kansainvälistä kokousta valmistelleeseen laajapohjaiseen kansalliseen työryhmään edustajakseen varapuheenjohtaja Tarja Filatovin.

Konferenssin avasi presidentti Tarja Halonen, joka toimi myös konferenssin suojelijana. Avauspuheenvuoron pitäjänä oli paikalla kolme ministeriä: Suomen kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäki, Norjan hallinto-, uudistus- ja kirkollisministeri Rigmor Aasrud ja Ruotsin integraatioministeri Erik Ullenhag. Euroopan neuvoston pääsihteerin romaniasioiden erityisedustaja Jeroen Shokkenbroek ja Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston pääjohtaja Jan Trusczyński pitivät myös puheenvuoron konferenssissa.

Konferenssin tavoitteena oli edistää romaninaisten oikeuksien toteutumista ja tasa-arvoa kaikissa Euroopan maissa. Samalla haluttiin tukea romaninaisten omien organisaatioiden toimintaa ja auttaa järjestöjä verkostoitumisessa. Konferenssissa järjestettiin kolme työpajaa, joiden aihepiirit perustuivat romaninaisilta ja romaninaisten järjestöiltä kerättyyn kyselyyn. Työpajat käsitelivät koulutuksen merkitystä romaninaisten oikeuksien toteutumisessa, romaninaisten oikeuksien ja tasa-arvon edistämistä sekä romaninaisten aktiivisen

kansalaisuuden ja osallisuuden vahvistamista. Jokainen työpaja laati omat suosituksensa romaninaisten aseman parantamiseksi kansallisille ja kansainvälisille viranomaisille sekä kansalaisjärjestöille.

Suomi esitti aikaisempien kokousten kokemusten ja tulosten perusteella kokoukselle seuraavat tavoitteet:

1. Tukea ja edistää romaninaisten verkostoitumista ja tavoitteellista yhteistyötä romaninaisten oikeuksien ja aseman edistämiseksi sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.
2. Vahvistaa strategista lähestymistapaa ja pitkäkestoisten tavoitteiden asettamista romaninaisten aseman ja oikeuksien edistämiseksi Euroopassa.
3. Luoda pohjaa romaninaisten oikeuksia edistävän eurooppalaisen toimintasuunnitelman kehittämiseksi.
4. Esitellä Suomen toimintaa ja käytäntöjä romaninaisten aseman ja tasa-arvon edistämisestä sekä naisjärjestöjen ja -verkostojen sekä tasa-arvoviranomaisten yhteistyöstä.

Kansainvälisen romaninaisten konferenssin johtopäätöksistä laadittiin Helsinki Recommendations for Roma Women's Inclusion -loppuraportti. Lisäksi päätettiin perustaa Phjenjalipe-aloiteryhmä ajamaan romaninaisten asiaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä ylläpitämään konferenssissa luotuja yhteistyöverkostoja. Suomessa järjestetyn konferenssin keskustelujen ja suositusten pohjalta laadittiin myöhemmin strategia romaninaisten ja -tyttöjen aseman parantamiseksi Euroopassa vuosille 2014–2020.

Amaro Drom -yhtye ja tanssijat Sari Pikkarainen ja Anne Riikola-Sarkkila kansainvälisessä romaninaisten konferenssissa vuonna 2013

Kansainvälinen romaninaisten konferenssi 16.-17.9.2013

Presidentti Tarja Halonen kansainvälisessä romaninaisten konferenssissa vuonna 2013

Romaniasiaien neuvottelukunnan pääsihteeri Sarita Friman-Korpela ja asiantuntija Satu Blomerus kansainvälisessä romaninaisten konferenssissa vuonna 2013

23. MAA- SEUTU- POLITIikka

TANE otti kantaa sukupuolinäkökulman vahvistamisen puolesta maaseutupoliittisissa toimenpiteissä lausunnossaan kuudennesta maaseutupoliittisesta ohjelmasta 2014–2020 (2013). Neuvottelukunta kehotti työ- ja elinkeinoministeriön maaseutupoliitikan yhteistyöryhmää arvioimaan laajemmin maaseutupoliittisten toimenpiteiden sukupuolivaikutuksia. Maaseutupoliittisessa ohjelmassa esitettiin useita toimenpiteitä, jotka koskettavat eri tavoin sukupuolia. Tällaisia kysymyksiä olivat muun muassa väestön ikääntyminen, kuntien tehtävien yksityistäminen tai siirtäminen vapaaehtoistyöksi sekä palveluiden saavutettavuus maaseudulla.

Maaseutupoliitikassa keskeinen kysymys on se, miten voidaan taata riittävät palvelut kattavasti koko maassa. TANE nosti keskeisinä palveluina esille sukupuolitietoisten lastensuojelupalveluiden ja lähisuuhdeväkivallan uhrien matalankynnyksen palveluiden saatavuuden ympäri Suomen.

Lisäksi neuvottelukunta totesi, että maaseutupoliitikassa tulee huomioida, että maahanmuuttajien kohtamat haasteet ovat erilaisia sukupuolesta riippuen. Kotouttamisessa tulee vastata entistä paremmin eri sukupuolten erityistarpeisiin. Erityisen heikossa asemassa ovat perhesyistä Suomeen muuttaneet kouluttamattomat naiset. TANE korosti myös, että kotouttamispolitiikkaan kuuluvat vastaavasti kantaväestöön kohdistuvat toimenpiteet, kuten monikulttuurisuuden ja ihmisoikeuksiin liittyvä kasvatusta.

24. VALMISTAUTUMINEN SUOMI100- JUHLAVUOTEEN

TANE päätti rahoittaa osana valmistautumista Suomi100-juhlavuoteen kahden suomalaisessa tasa-arvo- ja naishistoriassa vaikuttaneen naisen, Helvi Sipilän ja Hilkka Pietilän, arkistojen järjestämisen tutkimustarkoituksiin. Järjestetyt arkistot sijoitetaan Kansallisarkistoon, joka säilyttää keskeisten poliitikkojen ja yhteiskunnallisten vaikuttajien yksityisarkistoja. Arkistojen järjestäminen aloitettiin syksyllä 2015, ja ensimmäisiä tutkimustuloksia arkistoista toivotaan esiteltävän vuonna 2017, jolloin vietetään Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaa. Tavoitteena on kartuttaa laaja aineisto naisista, jotka ovat eri tavoin vaikuttaneet suomalaisen yhteiskunnan rakentamiseen.

Vuonna 2015 tuli kuluneeksi 100 vuotta YK:n apulaispääsihteerin ja juristin, Helvi Sipilän, syntymästä. Sipilän merkitys suomalaisen kansainvälisen politiikan ja globaalin tasa-arvopolitiikan sekä naisten oikeuksien edistäjänä on kansainvälisestikin tunnettu. Vuonna 2016 tulee puolestaan kuluneeksi 85 vuotta Suomen

YK-liiton pitkäaikaisen pääsihteerin, Hilkka Pietilän, syntymästä. YK-liittovuosien jälkeen Pietilä on vaikuttanut vapaana tutkijana, kirjoittajana, luennoitsijana ja aktivistina.

Sipilän noin 40 hyllymetrin laajuinen arkisto sisältää muun muassa puheita, kirjeenvaihtoa ja toimintaan liittyvää aineistoa Sipilän YK:ssa työskentelyn ajalta. Aineistoa on 1930-luvulta 1990-luvulle. Sipilän aineisto on käyttörajoitettu ja sen käyttöön tarvitaan arkistolaitoksen pääjohtajan Jussi Nuortevan lupa. Pietilän noin 10 hyllymetrin laajuinen arkisto sisältää muun muassa päiväkirjoja, puheita, kirjeenvaihtoa, käsikirjoituksia ja esitelmiä. Aineistoa on 1940-luvulta 2000-luvulle. Pietilän aineisto on vapaasti käytettävissä.

25. VIESTINNÄN KEHITTÄ- MINEN

Viestintä on tasa-arvoasiain neuvottelukunnan voimavara, jolla edistetään neuvottelukunnan päämäärien saavuttamista. Pääsihteeri johtaa viestintää ja vastaa pääasiallisesti neuvottelukunnan asiantuntijaviestinnästä. Jaostosihteerit hoitavat oman jaostonsa viestinnän. Viestinnän tavoitteena on vahvistaa kuvaa TANE:sta tärkeänä poliittisena tasa-arvoaikuttajana, aktiivisen tasa-arvoyhteistyön edistäjänä ja kriittisenä tasa-arvoasiantuntijana.

TANE hyödyntää viestinnässään nettisivujaan (www.tane.fi), sosiaalisen median kanavia, sähköpostilistoja sekä erilaisia julkaisuja ja materiaaleja. TANE:n nettisivut ja julkaisut laaditaan kahdella kielellä, suomeksi ja ruotsiksi. Keskeisiä esitteitä ja muita materiaaleja käännetään myös englanniksi. Vuoden 2015 syksyllä TANE aloitti nettisivujensa uudistamisen, jolloin sivujen sisältöä päivitettiin ja sivut siirrettiin uudelle julkaisupohjalle.

Kaudella 2011–2015 julkaistiin muun muassa uudistettu

TANE-esite suomen-, ruotsin- ja englanninkielellä. Siinä esitetään neuvottelukunnan tehtävät sekä visio, missio ja arvot. Lisäksi esitteen välissä on luettelo neuvottelukunnan kokoonpanosta. Vaikuttamistyötään varten TANE teki lisäksi esitteen hallitusohjelmatavoitteista vuosille 2015–2019 ja teetti Naisten euro -esitteitä ja -pinsejä kampanjointiin samapalkkaisuuden edistämiseksi. Molemmat esitteet ovat niin ikään saatavilla kolmella kielellä.

VIESTINTÄ KESKITTYY YHDEN SIVUN ALLE

Kauden aikana TANE keskitti viestintäänsä kotisivuilleen. Kuntavaaleissa 2011 hyödynnettiin viimeistä kertaa erillistä Tasa-arvoaalit.fi -sivustoa sekä kampanjan omaa Facebook-sivua. Sivulle kerättiin kattavasti tietoa tasa-arvosta kunnista sekä kuntavaaliehdokkaille että äänestäjille. Lisäksi sivun kautta ehdokkaat saattoivat sitoutua tasa-arvon peruskirjaan, ja luvata edistää kunnassaan sukupuolten välistä tasa-arvoa. Sitoutuneiden ehdokkaiden nimet julkaistiin vaalisivuilla.

Europarlamenttivaaleissa 2014 ja eduskuntavaaleissa 2015 TANE:n vaaliviestintää tehtiin neuvottelukunnan kotisivujen ja Facebook-sivun kautta. Eduskuntavaaleissa TANE:n sivuilla julkaistiin ehdokkaiden tasa-arvoaiheisia kolumneja ja vaalilupauksia. Sivuilla oli myös hakuominaisuus, jolla saattoi etsiä vaalipiireittäin tai puolueittain ehdokkaita, jotka olivat allekirjoittaneet TANE:n tavoitteet. Lisäksi sivuille tuotettiin tietoa ehdokasasettelun sukupuolijakaumasta.

Tasa-arvakasvatuksessa.fi ja jamstalldhetilarande.fi -sivustot pidettiin erillisinä TANE:n kotisivuista. Sivustolla on opiskelupaketti

TANE liittyi Facebookiin vuonna 2012

tasa-arvoisemman ja sukupuolitietoisemman oppimisympäristön rakentamiseen. Opiskelukopetissa on omat osionsa varhaiskasvat-
jalle, luokanopettajalle ja aineenopettajalle sekä tietopankki aihe-
eseen liittyen. Oppiaineistoissa on hyödynnetty monipuolisesti vide-
oita, tekstiä ja linkkejä erilaisiin oppimista tukeviin materiaaleihin.

SOSIAALISEN MEDIAN MERKITYS KASVAA

Vuonna 2012 TANE liittyi Facebookiin (www.facebook.com/tasaarvo) ja laati sosiaalisen median viestintäsuunnitelman. Sosiaalisen me-
dian viestinnän nähtiin täydentävän neuvottelukunnan muuta vies-
tintää, lisäävän näkyvyyttä ja välittävän kuvaa aktiivisesta ja ihmislä-
heisestä toimijasta. Tämä myös kasvattaa viestinnän vaikuttavuutta.
Sosiaalisessa mediassa tiedotettiin kauden aikana TANE:n tapahtu-
mista, seminaareista, kannanotoista ja aloitteista sekä jaettiin sidos-
ryhmien viestintää ja keskustelua herättäviä uutisia. Sosiaalisessa
mediassa tapahtuvassa viestinnässä panostettiin erityisesti avoimuus-
teen, ajantasaisuuteen ja lukijaystävällisyyteen. Vuoden 2015 lopulla
neuvottelukunnan Facebook-sivua seurasi yli 2 000 henkilöä.

TANE:n sosiaalisen median viestintä kulki pääasiallisesti Fa-
cebook-sivun kautta, mutta joitakin tapahtumia varten perustettiin
erillisiä seminaarikohtaisia aihetunnisteita, joita hyödyntäen osal-
listajat saattoivat kommentoida tilaisuutta tai siellä esitettyjä kan-
nanottoja Twitterissä ja muissa sosiaalisissa medioissa. Myös neu-
vottelukunnan jäseniä kannustettiin jakamaan aktiivisesti TANE:n
viestintää omissa sosiaalisen median profiileissaan, ja päivittämään
sivujaan tasa-arvoa koskettavista aiheista.

TILAISUUDET

Vuonna 2015

7.-8.5.2015 Miestutkimuspäivät 2015

8.5.2015 TANE ja Suomen Miestutkimuksen Seura järjestivät Miestutkimuspäivät 7.-8.5.2015. Tutkijat ja graduntekijät esittelivät 8.5. meneillään olevia tutkimuksiaan.

7.5.2015 Aikamme pojat – mikä muuttuu vai muuttuuko mikään? -seminaari ja Vuoden 2015 Miehen työ -palkinnonjako

Miestutkimuspäivillä 2015 TANE järjesti yhteistyössä Poikien Talon, Setan, Transtukupisteen, Lapsuudentutkimuksen seuran, Nuorisotutkimusseuran ja Suomen Miestutkimuksen Seuran kanssa seminaarin muuttuvista olosuhteista, joiden keskellä tämän ajan pojat elävät. Seminaarissa käsiteltiin poikatyön ja poikatutkimuksen välisiä jännitteitä ja yhteistyömahdollisuuksia. Seminaarin ensimmäisen päivän päätteeksi jaettiin Miehen työ -palkinto Miessakit ry:lle sen miesten hyvinvointia tukevasta työstä. Seuraavana päivänä järjestettiin lisäksi kokemuksellinen työpaja aiheesta Minä ja maskuliinisuus.

4.3.2015 Vaalipaneeli: Onko hoivalla sukupuolta?

TANE ja Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry järjestivät eduskuntavaalipaneelin Annantalon auditoriossa. Aiheina paneelissa olivat muun mu-

assa 6+6+6 -vanhempainvapaamalli, omaishoidon järjestäminen, hoivan tasa-arvoinen jakaminen ja julkisten hoivapalveluiden asema. Tilaisuuden avaussanat esitti TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja alustupuheenvuoron piti dosentti Raija Julkunen. Paneelikeskusteluun osallistui kahdeksan eduskuntapuolueen edustajat. Tilaisuuden päätti NYTKIS ry:n puheenjohtaja Outi Alanko-Kahiluoto.

11.2.2015 Eron jälkeen(kin) jaettu vanhemmuus: Lapsen huolto- ja tapaamiskäytännöt murroksessa -seminaari

Seminaarissa keskusteltiin lapsen huolto- ja tapaamiskäytännöistä erotilanteissa niin lapsen, vanhempien kuin viranomaistenkin näkökulmasta. Puheenvuoroissa pohdittiin myös lainsäädännöllisten uudistusten tarvetta.

Vuonna 2014

18.11.2014 Ruotsi, maailman tasa-arvoisin maa? -seminaari

Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, Svenska Institutet, TANE ja Kuntaliitto sekä Helsingin ja Espoon tasa-arvotoimikunnat järjestivät tilaisuuden Ruotsin tasa-arvon nykytilasta ja kokemuksista.

19.11.2014 Vuoden 2014 Miehen työ -palkinnonjako

Miehen työ -palkinto annettiin Helsingin Poikien Talolle ja Tampereen Miesten kansalaistalo Mattilalle Säätytalolla. Palkinnon luovutti Miesjaoston puheenjohtaja, kansanedustaja Kari Uotila.

16.10.2014 Paljon puhetta, missä teot? -seminaari

Seminaari käsitteli naisiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisyä ja vähentämistä. Tilaisuuden järjestivät TANE, eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, oikeusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, Poliisihallitus ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

7.5.2014 Onko eurolla sukupuolta? -seminaari

TANE ja Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS järjestivät europarlamenttivaalien 2014 alla tilaisuuden, jossa keskusteltiin EU:n talouspolitiikan ja talouskriisin vaikutuksia miesten ja naisten arkeen.

13.3.2014 Hallituksen rakennepaketti ja sukupuolten tasa-arvo

Tilaisuudessa käsiteltiin hallituksen rakennepaketin merkitystä sukupuolten tasa-arvolle oppivelvollisuusien noston ja vanhusten laitoshoidon vähentämisen näkökulmista. Tilaisuus

oli erityisesti suunnattu kuntien työntekijöille ja luottamushenkilöille, ja seminaarin järjestivät TANE ja Vantaan kaupunki sekä Helsingin ja Espoon tasa-arvotoimikunnat.

Vuonna 2013

19.11.2013 Vuoden 2013 Miehen työ -palkinnonjako

Miehen työ -palkinto myönnettiin miesaktivisti Lasse Reijomaalle kansainvälisenä miestenpäivänä Kulttuuritehdas Korjaamolla.

2.10.2013 Mitä ostaa seksinostaja? -seminaari

Oikeusministeriölle seksin ostosta ja kysynnästä Suomessa ja Ruotsissa selvityksen tehneet professori Johanna Niemi ja OTM Jussi Aaltonen pitivät alustukset seminaarissa. Tilaisuudessa oli myös asiantuntijoita Ruotsista. TANE ja Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus järjestivät tapahtuman.

17.10.2013 Vammaisiin naisiin kohdistuva väkivalta -seminaari

Vammaisjärjestöjen naisverkosto, TANE ja Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE järjestivät seminaarin, jossa käsiteltiin vammaisten naisten kohtaamaa väkivaltaa monista näkökulmista perus- ja ihmisoikeuksien kannalta.

5.-6.9.2013 Miestutkimuspäivät 2013

TANE:n ja Suomen Miestutkimuksen Seuran järjestämällä Miestutkimuspäivillä tutkijat ja graduntekijät esittelivät omaa ajankohtaista tutkimustaan miehistä, pojista ja maskuliinisuuksista.

5.9.2013 Maanpuolustus, sukupuoli ja tasa-arvo -seminaari

TANE järjesti osana vuoden 2013 Miestutkimuspäiviä seminaarin aiheesta Maanpuolustus, sukupuoli ja tasa-arvo. Seminaarissa puhuttiin muun muassa asevelvollisuusarmeijan kehityksestä, maanpuolustuksen sukupuolittumisesta ja kriisinhallinnan maskuliinisesta kulttuurista.

16.-17.9.2013 Kansainvälinen romaninaisten konferenssi

TANE, Romaniasiain neuvottelukunta (RONK) ja Euroopan neuvosto järjestivät kansainvälisen konferenssin romaninaisten aseman edistämisen parissa työskenteleville romaninaisilla ja heidän edustamilleen järjestöille sekä kansallisille ja kansainvälisille tasa-arvotoimijoille. Konferenssissa oli edustus yli 40 eri maasta.

16.7.2013 Isyys. Nyt! - TANE SuomiAreenassa

TANE osallistui Porissa järjestettävään SuomiAreenaan Isyys. Nyt! -tapahtumalla. Tilaisuudessa miehet puhui-

vat omasta isyydestään, suhteestaan lapsiin sekä työn ja perheen yhteensovittamisesta. Lisäksi THL:n isä- ja perhetutkija esitteli viimeaikaisia tutkimustuloksia isyydestä.

16.5.2013 Sukupuoli päiväkotien ja koulujen arjessa -seminaari

TANE ja opetus- ja kulttuuriministeriö järjestivät seminaarin käytännön tasa-arvotyöstä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tilaisuudessa kuultiin myös nuorten omia kokemuksia tasa-arvosta. Seminaari oli katsottavissa myös netissä.

25.-26.1.2013 TANE EDUCA-messuilla

TANE piti tietoisikut molempina EDUCA-messupäivänä Tietoiskulavalla Helsingin Messukeskuksessa. Tietoiskujen aiheena oli sukupuolisilmälasiä käyttäminen oppimateriaaleissa, oppimistuloksissa ja varhaiskasvatuksen käytännöissä. Lisäksi messuilla esiteltiin uutta Tasa-arvo kasvatuksessa -opiskelupakettia.

Vuonna 2012

14.11.2012 TANE:n 40-vuotisjuhlaseminaari

TANE juhli 40 vuoden taivaltaan Säätälössä. Tilaisuudessa alustuksia pitivät muun muassa presidentti Tarja Halonen, TANE:n puheenjohtaja Jukka Relander ja valtiosihteeri

Jarmo Lindén. Lisäksi tilaisuudessa keskusteltiin tasa-arvosta nuorten näkökulmasta, luovutettiin Miehen työ –palkinto tamperelaiselle Kølvi-toiminnalle ja käytiin paneelikeskustelu tasa-arvon tulevaisuudesta.

11.10.2012 Kuntavaalipaneeli sukupuolten välisestä tasa-arvosta kuntapalveluissa sekä työn ja perheen yhteensovittamisesta

Kuntaliiton tervehdyksen toi apulaisjohtaja Reijo Vuorento ja päätössanat lausui tasa-arvoasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja Jukka Relander. Tilaisuuden avasi tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäki. Paneeli järjestettiin yhteistyössä NYTKIS ry:n ja Kuntaliiton kanssa

8.10.2012 Kunnian taakka 2 -seminaari

Seminaarissa keskusteltiin perinteisiin liittyvästä väkivallasta. Kunnian taakka 2 -tapahtuma oli jatkoa vuonna 2011 järjestetylle seminaarille, joka oli herättänyt paljon kiinnostusta niin yleisössä kuin mediassakin. Seminaarissa kuultiin alustukset muun muassa Östergötlandin lääninhallituksen kehityskoordinaattori Juno Blomilta, Uppsalan yliopiston tutkija Mikael Kurkialalta ja Poliisihallituksen Pia Holmilta. Tapahtuman järjestivät Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, TANE, THL, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

7.9.2012 Mieskysymys- artikkelikokoelman julkistamistilaisuus

Säätytalolla julkaistiin Mieskysymys.

Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-arvopolitiikka -artikkelikokoelma. Kirjan toimittanut Arto Jokinen avasi tilaisuuden, jonka jälkeen tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäki piti puheenvuoron miehiin ja tasa-arvoon liittyvistä haasteista. Julkistamistilaisuudessa Miessakit ry:n toiminnanjohtaja Tomi Timperi piti puheen mieskentän muutoksesta, ja Poikien Talon Sami Seppilä tarkasteli kirjan aiheita Poikien Talon näkökulmasta.

30.6.2012 TANE mukana Pride- kulkueessa Helsingissä

20.2.2012 How to Prevent and Combat Sex Trade in Finland -seminaari

Eduskunnan naisverkosto, Kansallinen ihmiskaupparaportoija, NYTKIS ja TANE järjestivät eduskunnan Pikkuparlamentissa seminaarin, joka käsitteli prostituutioon liittyvää ihmiskauppaa Suomen, sen naapurimaiden ja Euroopan näkökulmasta. Seminaarissa puhuttiin muun muassa julkisesta tilasta ja seksikaupasta, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta ja seksin oston kysynnän vähentämisestä.

LAUSUNNOT JA KANNANOTOT

Vuonna 2012

9.2.2012

Sosiaali- ja terveysministeriölle dnro 3/4.1/12

Kuuleminen tasa-arvo-ohjelmatyöryh-
mässä 9.2.2012

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan
lausunto tasa-arvo-ohjelmaluonnok-
sesta 11.1.2012

21.2.2012

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle
dnro 5/4.1/12

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan
lausunto

ihmiskaupan vastaisesta toiminnas-
ta tehdyn Euroopan neuvoston
yleissopimuksen hyväksymisestä ja
laeiksi yleissopimuksen lainsäädän-
nön alaan kuuluvien määräysten
voimaansaattamisesta sekä liiketoi-
mintakiellosta annetun lain 3 §:n
muuttamisesta (HE 122/2011 vp)

1.6.2012

Päijöhtaja Aulis Pitkälälle Opetushalli-
tus dnro 13/4.1/12

Kannanotto sukupuolten tasa-arvo
perusopetuksen ja varhaiskasvatuk-
sen opetussuunnitelmien perusteis-
siin sekä kasvatuksen ja opetuksen
toteutukseen

28.6.2012

Oikeusministeriölle dnro 10/4.1/12

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan
lausunto oikeusministeriön arvio-
muistiosta

Raiskausrikosten lainsäädännölliset
muutostarpeet (OM Selvityksiä ja
ohjeita 25/2012)

30.8.2012

Sosiaali- ja terveysministeriölle dnro
14/4.1/12

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lau-
sunto hallituksen esitysluonnokses-
ta laiksi naisten ja miesten välisestä
tasa-arvosta annetun lain muuttami-
sesta (STM13:00/2011)

19.9.2012

TANE:n kysely eduskuntapuolueiden
puoluesihteereille dnro 16/4.1/12
Kunnallisvaalien ehdokashankinnasta

27.9.2012

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle
dnro 15/4.1/12

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion
talousarvioesitykseksi vuodelle 2013
(HE 95/2012 vp)

Asiantuntijakuuleminen 28.9.2012

3.10.2012

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle
dnro 18/4.1/12

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi
sairausvakuutuslain muuttamisesta,
lasten kotihoidon ja yksityisen
hoidon tuesta annetun lain 4 ja 6 §:n

muuttamisesta sekä lasten päivähoi-
dosta annetun lain 11 a §:n muutta-
misesta (HE 111/2012 vp) Asiantunti-
jakuuleminen 5.10.2012.

12.10.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro
17/4.1/12

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan
kirjallinen palaute koulutuksellisen
tasa-arvon toimenpideohjelman
taustamuistiosta. Asiantuntijakuule-
minen 5.10.2012.

22.10.2012

Perusopetuksen opetussuunnitelman
perusteiden valmistelijoille ja vas-
tuuhenkilöille Opetushallituksessa
dnro 19/4.1/12

Sukupuolten tasa-arvo perusopetuksen
ja varhaiskasvatuksen opetussuunni-
telmien perusteisiin sekä kasvatuk-
sen ja opetuksen toteutukseen

30.11.2012

Puolustusministeriölle dnro 20/4.1/12
Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan
lausunto työryhmän mietinnöstä
puolustusvoimauudistukseen liitty-
vistä säädösmuutoksista

Vuonna 2013

16.1.2013

Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro
17/4.1/12

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston strategiaksi koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelmaksi	TANE: Ilman sukupuolentutkimusta ei voi tehdä tasa-arvopolitiikkaa	kivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan yleissopimuksen (ns. Intanbulin sopimuksen) voimaansaattamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä	9.10.2013 Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle dnro 13/4.1/13 Asiantuntijakuuleminen 10.10.2013. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2014 (HE 112/2013 vp)
22.1.2013 Oikeusministeriölle dnro 1/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kirjallinen kommentti listayhtiöiden hallitusten sukupuolikiintiö -direktiiviin, luonnos valtioneuvoston U-kirjeksi 21.12.2012	15.2.2013 Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro 4/4.1/13 Kuuleminen lukiokoulutuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta 8.2.2013	6.9.2013 Sosiaali- ja terveysministeriölle dnro 9/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto ehdotuksesta työpaikan tasa-arvosuunnitelmaa koskevien tasa-arvolain säädösten tarkistamiseksi	23.10.2013 Sosiaali- ja terveysministeriölle dnro 16/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto Hallituksen tasa-arvo-ohjelman väliraportista 23.10.2013
15.2.2013 Asiantuntijakuuleminen työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa dnro 1/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto valtioneuvoston kirjelmästä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston määräaikaiseksi direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä (U 81/2012 vp)	27.3.2013 Sosiaali- ja terveysministeriölle dnro 5/4.1/2014 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan täydentävä lausuma Istanbulin sopimuksesta 7.6.2013 Oikeusministeriölle dnro 6/4.1/2013 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta yhdenvertaisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi	13.9.2013 Asiantuntijakuuleminen työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa dnro 11/4.1/13 Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta 2013 (VNS 6/2013vp.)	29.10.2013 TANE tiedottaa: Heikommassa asemassa olevia ihmiskaupan uhreja suojeltava paremmin.
21.2.2013 Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro 2/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto varhaiskasvatusta koskevien säädösten uusimisesta	19.4.2013 Kannanotto dnro 7/4.1/2013 TANE vaatii hallitukselta toimia turvakotipaikkojen lisäämiseksi	4.10.2013 Oikeusministeriölle dnro 10/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rikoslain 20 luvun muuttamisesta	16.12.2013 Työ- ja elinkeinoministeriö, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä YTR dnro 17/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto; Kuudes maaseutupoliittinen kokonaisohjelma 2014–2020
11.2.2013 Kannanotto opetusministerille dnro 3/4.1/13	14.6.2013 Ulkoasiainministeriö, Ihmisoikeustuomioistuim- ja sopimusasioiden yksikkö (OIK-40) Oikeuspalvelu dnro 5/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perhevä-	7.10.2013 Kannanotto dnro 14/4.1/13 EU:n jäsenvaltioiden nimitettävä komissaarierhdokkaiksi sekä naisia että miehiä	17.12.2013 Kannanotto dnro 20/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kannanotto asevelvollisuudesta
		9.10.2013 Kannanotto dnro 15/4.1/13 Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman sukupuolivaikutukset on arvioitava.	19.12.2013 dnro 18/4.1/13 Lausunto Pohjoismaiden neuvostossa tehtyyn valiokuntaehdotukseen poh-

joismaisen laatumerkinnän kehittämiseksi päiväkodeille ja kouluille	Ulkoasiainministeriölle dnro 9/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto vuoden 2015 jälkeinen kehitysgenda: Suomen näkemyksiä	15/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportista	lausunto hallituksen esityksestä isyyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 91/2014 vp)
Vuonna 2014			
16.1.2014 Oikeusministeriölle dnro 19/4.1/13 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto mietinnöstä isyyslainsäädännön uudistamiseksi (OM:n mietintöjä ja lausuntoja 56/2013)	11.4.2014 Eduskunta lakivaliokunta, asiantuntija-kuuleminen dnro 11/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto asiassa M 10/2013vp. Kansalaisaloitteesta eduskunnalle avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (KAA 3/2013 vp)	21.5.2014 Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro 16/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain 11a §:n muuttamisesta ja lasten kotihoito- ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta (subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen)	15.10.2014 Opetushallitukselle dnro 21/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
6.2.2014 Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro 1/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta	17.4.2014 Ulkoasiainministeriölle dnro 10/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen lasten myynnistä, lapsiprostitutiosta ja lapsipornografiasta tehdyn valinnaisen pöytäkirjan määräaikaissraportoinnista	25.8.2014 Oikeusministeriölle dnro 19/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kirjalliset kommentit hallituksen tasa-arvo-ohjelman mukaisesta arviosta tasapuolisemman edustuksen toteutumisesta pörssiyritysten hallituksissa	10.11.2014 Eduskunta työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, asiantuntijakuuleminen dnro 23/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto hallituksen esityksestä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (ns. Istanbulin sopimus) hyväksymiseksi sekä laeiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, rikoslain 1 luvun 11 §:n muuttamisesta ja ulkomaalaislain 54 §:n muuttamisesta (HE 155/2014 vp)
4.3.2014 Sosiaali- ja terveysministeriölle dnro 7/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtivan työryhmän väliraportista	13.5.2014 Eduskunta työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, asiantuntijakuuleminen dnro 17/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto hallituksen esityksestä yhdenvertaisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 19/2014 vp)	30.9.2014 Eduskuntapuolueille dnro 22/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteet	16.12.2014 Opetushallitukselle dnro 25/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan päivittämisselitteet lukion opetussuunnitelman perusteisiin
7.3.2014 Ulkoasiainministeriölle dnro 4/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto YK:n Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman toimeenpanon 20-vuotisarviointi Suomen kansallinen arvioreportti	21.5.2014 Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro	2.10.2014 Eduskunta lakivaliokunta, asiantuntija-kuuleminen dnro 20/4.1/14 Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan	19.12.2014 Lapsiasiavaltuutetulle dnro 24/4.1/14 Arvio lapsiasiainvaltuutetulle hallituk-
2.4.2014			

sen toimenpiteiden vaikutuksesta lasten hyvinvointiin hallituskaudella 2011–2015

Vuonna 2015

19.1.2015

Opetushallitukselle dnro 25/4.1/14
Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto lukion opetussuunnitelman perusteiden päivittämisestä / yleinen osa.

4.3.2015

Kysely puoluesihteereille eduskuntavaalien 2015 ehdokashankinnan sukupuolinäkökulmasta. Dnro 3/4.1/15

10.4.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro 2/4.1/15
Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta varhaiskasvatuslaiksi ja arvonlisäverolain 38 §:n muuttamisesta.

25.9.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriölle dnro 6/4.1/15
Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslain (36/1973) 11 a ja 11 b §:n muuttamisesta sekä valtioneuvoston asetukseksi lasten päivähoidosta annetun asetuksen (239/1973) 6 §:n 1

momentin muuttamisesta (varhaiskasvatusoikeuden ja henkilöstömitoituksen muuttaminen)

25.9.2015

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle dnro 7/4.1/15

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön valmistelemasta hallituksen esitysluonnoksesta lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea koskevan lain muuttamisesta

14.10.2015

Eduskunta työelämä- ja tasa-arvovaliokunta dnro 8/4.1/15
Asiantuntijakuuleminen 15.10.2015.
Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 (HE 30/2015 vp)

TANE

TANE

NETTISIVUT

tane.fi

facebook.fi/tasa-arvo

tasa-arvokasvatuksessa.fi / jamstalldhetilarande.fi

tasa-arvoaalit.fi (kunnallisvaalit 2012)

facebook.com/tasa-arvoaalit.fi

JULKAISUT JA ESITTEET

Kuusinen, S., Reinboth, R., Varsa, H. ja Vuori, T. (toim.) TANE:n aiheet ja vaiheet - Tasa-arvoasiain neuvottelukunta 40 vuotta. TANE-julkaisuja (2012) 14. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, Helsinki 2012.

Arto Jokinen (toim.): Mieskysymys. Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-arvopolitiikka. Tampere University Press, Tampere 2012.

TANE - tasa-arvoasiain neuvottelukunta, esite (päivitetty)

TANE - delegationen för jämställdhetsändringen, broschyr (updaterad)

TANE - council for gender equality, brochure (updated)

Tasa-arvoa tekemässä -esite
Vi främjar jämställdhet, broschyr
Promoting Gender Equality in Finland, brochure

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan hallitusohjelmataavoitteet 2015–2019
Delegationen för jämställdhetsändrens mål för regeringsprogrammet 2015–2019

Tasa-arvo kasvatuksessa Tukea tasa-arvoisemman päiväkodin ja koulun luomiseksi. Tasa-arvo kasvatuksessa. Esite.

Jämställdhet i lärande Stöd för mer jämställda daghem och skolor.
Jämställdhet i lärande -studiepaket. Broschyr.

Naisen euro
Kvinnans euro
Woman's euro

tasa-arvoaalit.fi / jamstalldhetsval.fi
-kirjanmerkki

TANE

tasa-arvoasiain
neuvottelukunta

TASA-ARVOASIAIN NEUVOTTELUKUNTA

KÄYNTIOSOITE: PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO
Kirkkokatu 14
00170 Helsinki

PUH. VAIHDE 0295 16001

SÄHKÖPOSTI tane@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

www.tane.fi
www.facebook.com/tasaarvo
www.twitter.com/tasaarvoTANE

